

The background of the image is an abstract composition of thick, expressive brushstrokes. The upper portion is dominated by various shades of blue, ranging from a deep, dark cerulean to a lighter, almost white sky blue. The lower portion features bold, sweeping strokes in a rich, dark red or maroon hue. The overall effect is one of dynamic movement and emotional intensity, with the colors blending and overlapping in a non-representational manner.

**ELS MISERABLES,
LA CANÇÓ DEL POBLE**

The background of the cover is an abstract composition. The upper left portion features broad, expressive brushstrokes in various shades of blue, ranging from light sky blue to deep navy. A diagonal band of reddish-pink brushstrokes cuts across the middle. In the lower right, there is a high-contrast, black and white graphic that resembles a hand or a textured surface, rendered in a style similar to a woodcut or a digital halftone effect.

BLOC TEÒRIC

ESTUDI DE LA NOVEL·LA I
DEL MUSICAL.

Al meu avi.

“Ignore all hatred and criticism. Live for what you create and die protecting it.”

– Lady Gaga

ÍNDIX

0.	INTRODUCCIÓ.....	5
1.	BIOGRAFIA DE VICTOR HUGO	7
1.1.	CONTEXT HISTÒRIC	7
1.1.1.	Revolució de 1830	7
1.1.1.	Revolució de 1832	8
1.2.	VIDA PERSONAL I POLÍTICA.....	10
1.3.	LLISTAT D'OBRES	15
1.3.1.	Publicades en vida de l'autor	15
1.3.2.	Publicades després de la seva mort	17
2.	ANÀLISI DE LES <i>MISÉRABLES</i>	19
2.1.	GÈNESI.....	19
2.2.	INSPIRACIÓ I FONTS DE VICTOR HUGO	20
2.3.	ARGUMENT DE LA NOVEL·LA	21
2.3.1.	Volum I: Fantine	21
2.3.2.	Volum II: Cosette.....	23
2.3.3.	Volum III: Marius.....	24
2.3.4.	Volum IV: L'idil·li al carrer Plumet i l'Epopeia al carrer St Denis.....	25
2.3.5.	Volum V: Jean Valjean.....	26
2.4.	ANÀLISI DELS PERSONATGES.....	28
2.5.	TEMPS NARRATIU.....	40
2.6.	NARRADOR.....	41
2.7.	TEMES.....	42
2.8.	MOTIUS	46
2.9.	SÍMBOLS	47
2.10.	RECEPCIÓ DE LA NOVEL·LA.....	48
2.11.	ADAPTACIONS DE LA NOVEL·LA	49
3.	HISTÒRIA DELS MUSICALS.....	51
3.1.	Orígens	51
3.2.	Anys 1920	52
3.3.	Anys 1930	53
3.4.	Anys 1940	54
3.5.	Anys 1950	55
3.6.	Anys 1960	56

3.7.	Anys 1970	58
3.8.	Anys 1980	59
3.9.	Anys 1990	60
3.10.	Segle XX	61
3.11.	El teatre musical a Catalunya	62
4.	<i>LES MISÉRABLES</i> , EL MUSICAL	64
4.1.	BIOGRAFIA DELS AUTORS	64
4.1.1.	Claude-Michel Schönberg	64
4.1.2.	Alain Boublil	66
4.2.	ANTECEDENTS DEL MUSICAL	67
4.3.	RECEPCIÓ DEL MUSICAL	70
4.4.	ESQUEMA DE L'ARGUMENT I CANÇONS	72
4.5.	MELODIES RECURRENTS	74
4.6.	EMBLEMA	77
4.7.	ADAPTACIÓ CINEMATogrÀFICA	78
5.	CURIOSITATS	80
5.1.	EDICIÓ ESCOLAR	80
5.2.	ESCENOGRAFIA	81
5.3.	DESÈ ANIVERSARI	83
5.4.	VINT-I-CINQUÈ ANIVERSARI	84
5.5.	TRENTÈ ANIVERSARI	85
6.	CONCLUSIONS	86
7.	FONTS UTILITZADES	88
7.1.	BIBLIOGRAFIA	88
7.2.	WEBGRAFIA	88

0. INTRODUCCIÓ

Hem tingut, des de petits, una clara vocació cap a la música. És cert, però, que durant aquests últims anys, aquesta afició ha quedat accentuada en descobrir tot el món del teatre musical, món que fins fa poc temps, era completament desconegut per a nosaltres. Teníem molt clar, doncs, que el nostre treball de recerca havia d'estar relacionat amb aquest àmbit que tant estimem. Malgrat tenir clar aquest aspecte, l'elecció de la temàtica del projecte no va ser, ni molt menys, fàcil. Tanmateix, la visualització per enèsima vegada de la pel·lícula de *Les Misérables* va ser el detonant que ens va dur a realitzar aquest treball; la bellesa de la seva música i trama ens van captivar des del primer instant.

Quan per fi vam haver escollit la temàtica, vam afanyar-nos a fer ràpidament una primera recerca per Internet sobre el musical, i ens vam sorprendre al descobrir que el musical no s'havia traduït encara íntegrament al català. Aleshores ho vam veure clar: volíem adaptar el musical *Les Misérables* a la nostra llengua materna. No érem conscients, però, que aquesta tasca s'allunyava de les traduccions literals; s'hauria de respectar la rima i la mètrica de les cançons originals. Sabíem que era un gran repte, ja que no només requeria un ampli coneixement de la llengua anglesa, sinó que també s'havia de tenir una gran coneixença de la nostra llengua, el català. Alhora, ens vam adonar també que aquesta àmplia part pràctica del treball ens ajudaria a encaminar el nostre futur, ja que hom estaria interessat a cursar el grau de filologia anglesa.

Els objectius que ens vam marcar eren ben clars i precisos:

- Analitzar *Les Misérables* de Victor Hugo.
- Conèixer la vida i període en el que va viure l'autor.
- Descobrir les obres literàries més importants d'Hugo.
- Aprofundir en el coneixement de l'evolució tant del teatre musical anglès i americà (buscant les obres i característiques principals de cada dècada del segle XX) com del gènere musical a casa nostra, Catalunya.
- Estudiar el musical *Les Misérables* i explorar-ne tota la seva història.
- Traduir totes les peces del musical i adaptar-les al català.

La metodologia emprada per la realització de la part teòrica del treball ha consistit bàsicament en fonts escrites, com poden ser diverses pàgines web i llibres. Per tal de poder desenvolupar el primer objectiu del treball, vam creure necessari llegir-nos l'obra de Victor Hugo tractada en el treball, fet que ens va facilitar l'anàlisi realitzada de *Les*

Misérables. Per tal de dur a terme la tasca de traducció, hem utilitzat el llibret anglès i castellà del musical.

El treball es divideix en dos blocs molt diferenciats: el primer, és una part conceptual on s'analitza *Les Misérables* de Victor Hugo, començant per la biografia de l'autor i seguida per la pròpia anàlisi de l'obra tractada en el treball; la història dels musicals i el musical homònim de Schönberg i Boublil, tractant-ne els seus antecedents, recepció i curiositats. El segon bloc, en canvi, coincideix amb pràctica del treball que consisteix en traduir els números musicals de l'obra al català. Aquesta part inclou també els enregistraments d'algunes de les cançons traduïdes.¹

Així doncs, aquest treball pretén estudiar a fons *Les Misérables* (novel·la i musical) i alhora adaptar-lo a la llengua del nostre país. Comenceu a llegir i endinseu-vos en aquest miserable món.

¹ El vídeo es pot visualitzar a l'enllaç següent: <https://youtu.be/LSJ5gxgZRMo>

1. BIOGRAFIA DE VICTOR HUGO

1.1. CONTEXT HISTÒRIC

1.1.1. Revolució de 1830

Les condicions de vida per al poble francès a principis del segle XIX eren inimaginablement dolentes, les persones pobres vivien en unes condicions realment molt penoses i gairebé no eren considerats ciutadans.

L'any 1815, després de la caiguda definitiva de Napoleó, va tenir lloc la Restauració, durant la qual es va tornar a introduir la figura del monarca, primer a través de Lluís XVIII el Borbó (germà de Lluís XVI), i més tard amb Carles X. A la resta d'Europa aquesta època es caracteritza per l'intent de tornar a implantar l'Antic Règim, objectiu que només es va aconseguir de forma limitada.

Il·lustració 1 – Carles X amb la vestimenta de la coronació.

De totes maneres, aquesta etapa va ser interrompuda per la Revolució de 1830, també coneguda com a “Revolució de Juliol” o “Les Tres Glorioses” (per haver-se produït durant tres dies al mes de juliol) la qual va ser impulsada per les classes mitjanes i populars. El principal detonant va ser la impossibilitat de poder realitzar, durant el regnat de Carles X, una reforma política que impliqués una ampliació del vot censatari (atès que només es permetia votar a les persones que tinguessin uns certs ingressos) i que es garantissin els drets civils, concretament la llibertat d'expressió i de premsa i la supressió de la censura.

Durant el juliol de 1830, Carles X va dissoldre la Cambra dels Diputats i decretà les quatre ordenances de juliol, que eliminaven la llibertat de premsa i limitaven el dret de vot, amb l'objectiu de poder reconstituir una majoria parlamentària que li fos més favorable, ja que en l'època predominava una majoria liberal moderada.

En veure això, els parisencs van sortir al carrer, i amb l'ajuda de la Guardia Nacional, van aconseguir vèncer l'exèrcit reial. Apart d'això, es van produir també diversos actes violents que anaven en contra de l'església. Els diputats liberals van elegir a Lluís Felip I de França com a rei, i com a conseqüència d'això, el rei Carles X es va veure forçat a exiliar-se. D'aquesta manera, es va instaurar a França una constitució liberal que tornava a reconèixer la sobirania nacional. El rei ja no ho és de França per poder diví, sinó que ho és dels francesos per la seva voluntat.

1.1.1. Revolució de 1832

L'any 1832 va ser un mal any per a França: hi van haver males collites, escassetat d'aliments i el cost de vida va augmentar, fet que va provocar un gran descontentament entre les classes socials. Apart d'això, França va ser greument afectada durant la primavera de 1832 per un brot del còlera, provocant més de 18.000 morts només a París. Els barris pobres van ser el sector que es va veure més afectat.

La Cambra dels Diputats, elegida durant la revolució de juliol de 1830, havia establert una monarquia constitucional i havia substituït a Carles X per Lluís Felip. No obstant això, la monarquia d'aquest últim es va acabar convertint en un govern de classe mitjana, fet que provocà que fos atacada per dos bàndols alhora: els republicans i els legitimistes.

Victor Hugo descriu com a causa principal de la rebel·lió la mort del general Lamarque, l'heroi del poble. El seu funeral, celebrat el dia 5 de juny de 1832, es va acabar convertint en una manifestació i hi van haver diversos enfrontaments contra les tropes enviades per mantenir l'ordre. Va ser aleshores quan una part de la Guàrdia Nacional va desertar, posicionant-se a favor dels revolucionaris.

Il·lustració 2 - Retrat de Jean-Maximilien Lamarque.

Utilitzant arbres, materials de construcció i mobles, els insurgents van començar a construir les barricades als dos cantons del riu Sena. De totes maneres, aviat es van

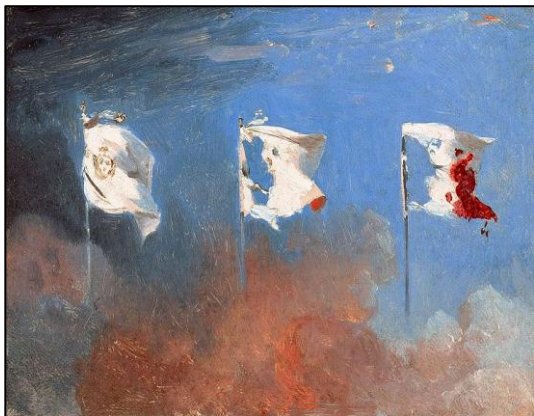
trobar amb el primer obstacle: alguns revolucionaris havien vingut preparats per lluitar, però menys de la meitat realment estaven disposats a unir-se a la batalla.

El matí del 6 de juny la Guàrdia Nacional havia desplegat canons davant les barricades i havia aconseguit contenir la major part de la resistència. Els revolucionaris es van adonar que ja no comptaven amb el suport popular i, que per tant no aconseguirien la victòria.

Il·lustració 3 - La llibertat guiant el poble, pintura de Delacroix

Guiats per veterans de l'exèrcit, durant la tarda del 6 de juliol els últims rebels s'apoderen d'un petit cafè per tal de fortificar les barricades amb francotiradors. Gràcies

Il·lustració 4 - Procés de formació de la bandera tricolor francesa. Al·legoria de les tres glorioses, de Cogniet.

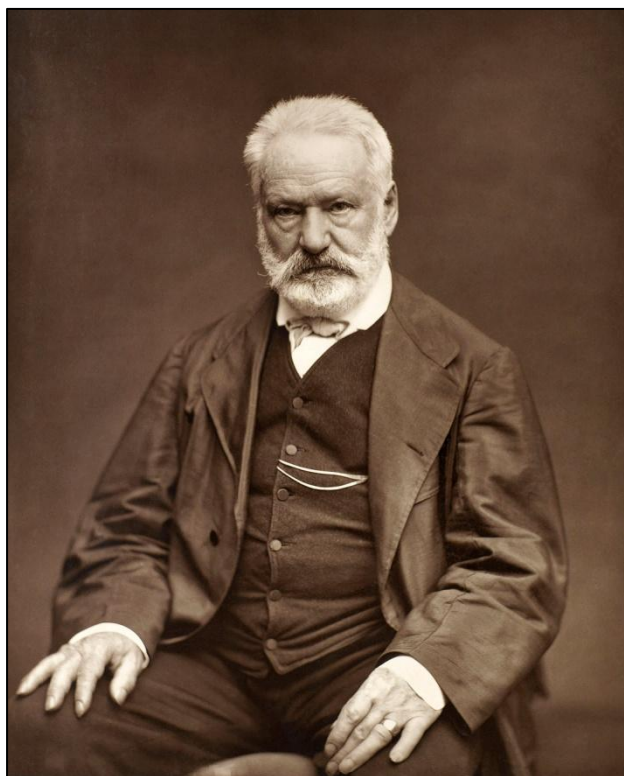
a això, van aconseguir vèncer la Guàrdia Municipal, la Guàrdia Nacional de París i la Guàrdia Nacional dels Suburbis, però un atac de quatre exèrcits armats amb canons va aconseguir convertir les barricades en runes. La revolta va acabar en menys de vint-i-quatre hores del seu inici i hi van haver unes 800 persones ferides o mortes.

La rebel·lió de juny, per tant, no va aconseguir canviar res, no va canviar el règim de poder i no va tenir el mateix impacte que les revolucions que havien tingut lloc anteriorment.

1.2. VIDA PERSONAL I POLÍTICA

Victor Hugo va ser un poeta, novel·lista i dramaturg francès pertanyent al romanticisme considerat un dels millors autors de la literatura francesa. Va conrear gairebé tots els gèneres literaris i va ser, a més, l'autor de més de 4.000 dibuixos.

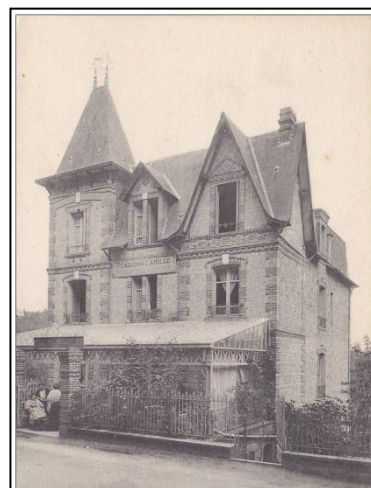
Victor Hugo va néixer l'any 1802 a Besançon, com a tercer fill de Joseph Léopold Sigisbert Hugo i Sophie Trébuchet. Tot i que va passar gran part de la seva infància a Paris, la família acostumava a realitzar diversos viatges a Nàpols i a Espanya com a conseqüència de les destinacions militars del seu pare. Finalment, l'any 1811 la família decideix traslladar-se a Madrid, on Hugo ingressa en una residència religiosa juntament amb el seu germà

Il·lustració 5 - Victor Hugo fotografiat per Étienne Carjat l'any 1876.

Eugène Hugo. La seva estada a la capital espanyola sols durarà dos

anys ja que al 1815 els dos germans tornen a Paris amb la seva mare (ja separada del seu marit per culpa de la relació amorosa que aquesta mantenia amb Victor Fanneau de la Horie²). No obstant això, al cap de dos anys són internats de nou a la pensió Cordier, aquest cop fins a 1818. És durant aquesta època quan, segons el seu germà Eugène, Hugo comença a escriure la seva primera obra, *Chaïer de vers français* (Quadern de versos en francès). En aquest període, els escrits d'Hugo són revisats per un jove mestre de la pensió d'on s'allotgen. La seva vocació es feia cada cop més evident i el seu caràcter ambiciós va ser un element clau per al propi èxit

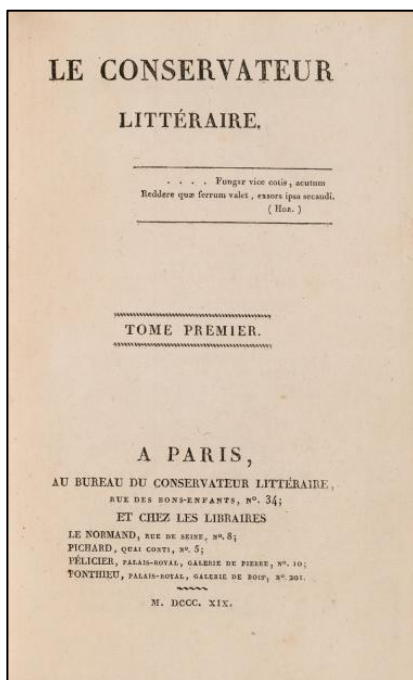

Il·lustració 6 - Pensió Cordier.

² General francès que va conspirar en contra de Napoleó.

d'aquesta. L'autor, el juliol de 1816, amb tan sols 14 anys, va escriure en el seu dietari: "Vull ser Chateaubriand³ o no res".

L'any 1817 participa en un concurs organitzat per l'Acadèmia dels Jocs Florals amb un

Il·lustració 7 - Primera portada de *Le Conservateur Littéraire*.

poema anomenat *Trois lustres à peine*. El jurat va estar a punt d'atorgar-li el premi. Però, en adonar-se de l'edat del jove autor, va pensar que podria haver-se tractat d'una farsa i Hugo simplement va rebre una menció. Al cap, de totes maneres, guanya un premi en el mateix concurs pel seu poema *Les Vierges de Verdun*.

Arran d'aquests èxits, Hugo abandona les matemàtiques per així poder-se dedicar plenament a la literatura. L'any 1819 crea, juntament amb els seus germans, una revista anomenada *Le Conservateur Littéraire*, on ja s'hi pot apreciar el seu talent. Amb només vint anys, Victor Hugo publica la seva primera obra poètica *Odes i poesies diverses*, la qual obté un gran èxit (els primers 1500 exemplars

es van esgotar en tan sols quatre mesos, i fins i tot el rei Lluís XVIII en posseïa una còpia).

La mare de Victor Hugo va morir al 27 de juny de 1821, fet que va afectar profundament a l'autor, ja que durant el període de separació dels seus pares, la relació amb la seva mare havia esdevingut encara més profunda i estreta.

Va contraure matrimoni amb Adèle Foucher (una amiga de la infància) el 2 d'octubre de 1822, tot i que ja s'havien promès anteriorment de forma secreta donat que la mare d'Hugo no estava d'acord amb aquesta unió. Aquest matrimoni va fer embogir al seu germà Eugène, que també estava enamorat d'Adèle, i per aquest motiu va començar a patir esquizofrènia.

La parella va tenir cinc fills dels quals només en va sobreviure un. El primer en morir, poc després del seu naixement, va ser Leopold; la següent va ser Léopoldine. Aquesta, va morir amb sols 19 anys ofegada en un naufragi produït mentre navegava pel Sena juntament amb el seu marit Charles Vacquerie. Hugo es va assabentar de la trista notícia a través d'un diari, atès que en el moment de la mort es trobava de viatge

³ Va ser un famós escriptor francès d'origen bretó.

amb una de les seves amants, Juliette Drouet⁴. La mort de Léopoldine el va afectar profundament. Una prova d'això és que al cap de deu anys de la mort de la seva filla, estant a l'exili, va realitzar diverses sessions d'espiritisme a través d'una mèdium amb l'objectiu d'establir contacte amb la noia. Segons declaracions del propi autor, va poder mantenir converses amb la jove com també amb cèlebres personatges com Mozart, Shakespeare, Dante o Napoleó el Gran. Com a conseqüència d'aquesta pèrdua, el dramaturg va escriure molts poemes sobre la vida i mort de la seva filla, i s'afirma que mai va arribar a recuperar-se del tot de la pèrdua.

Il·lustració 8 - Retrat de Léopoldine Hugo.

A la dècada dels setanta van morir els seus dos altres fills, Charles i François-Victor, i només va sobreviure al poeta la filla petita, Adèle.

L'any 1841 finalment va aconseguir entrar, després de tres intents fallits, a l'Académie Française i va convertir-se en el primer acadèmic nascut al segle XIX. Poc a poc Hugo va mostrant un cert interès envers la democràcia, independentment de l'educació que havia rebut per part de la seva mare, gran defensora de la monarquia. Durant els inicis de la Revolució Francesa de 1848⁵ va ser nomenat alcalde del vuitè districte de París i més tard diputat de la Segona República⁶. Hugo participa activament als motins obrers del juny de 1848 dirigint les tropes davant les barricades. Durant l'agost de 1848 funda el diari *L'Événement*, amb l'objectiu de donar suport a la candidatura de Carles Lluís Napoleó Bonaparte.

⁴ Va ser una famosa actriu francesa que va abandonar la seva carrera després de convertir-se en l'amant de Victor Hugo.

⁵ Revolució que va produir-se a París del 23 al 25 de febrer de 1848 i que va obligar al rei Lluís Felip I a abdicar per tal de donar pas a la Segona República.

⁶ Règim polític republicà instaurat a França entre el 1848 i 1852.

Durant el Segon Imperi⁷ va viure exiliat de forma voluntària (per culpa de la diferència ideològica respecte Napoleó III) primer a Brusel·les i més tard a Jersey i Guernesey. Durant aquesta etapa tan difícil per al poeta, Hugo va escriure diverses obres, com per exemple *Les Châtiments* (obra escrita en vers que ataca directament al Segon Imperi), el llibre de poemes *Les Contemplacions* o la seva famosa novel·la *Les Misérables*.

A finals del 1871, coincidint amb la caiguda del Segon Imperi, tornà a França. Allà és elegit primer per formar part de l'Assemblea Nacional i més tard per el Senat. Durant els següents anys dedica gran part del seu temps a cuidar dels seus néts, fet que l'inspira a escriure el llibre *L'art de ser avi*. Tanmateix durant el juny

Il·lustració 9 - Victor Hugo amb els seus néts.

de 1878 es veu obligat a abandonar la seva activitat política i també gran part de la literària per culpa del seu mal estat de salut. D'aquesta manera, decideix traslladar-se durant quatre mesos a Guernesey a la seva residència juntament amb els seu secretari. Tot i la seva inactivitat com a escriptor, durant aquests anys segueixen apareixent diverses recopilacions dels seus poemes més famosos.

Mor el 22 de maig de 1885 de pneumònia a la seva residència particular, *La Princesse de Lusignan*. Segons la tradició, es diu que les seves últimes paraules van ser: "*Ceci est le combat du jour et de la nuit... Je vois de la lumière noire*" (És el combat del dia amb la nit... Veig la llum negra). La seva mort, sens dubte, va ser un fet que va impactar molt a la societat del moment; no tan sols era un gran escriptor, sinó que va ser un gran polític que va donar forma a la Tercera República i que va lluitar per la democràcia de França. Van assistir més de dos milions de persones a la processó fúnebre que anava des de l'Arc de Triomf fins al Panteó, on va ser enterrat. El cos d'Hugo descansa en una cripta del Panteó juntament amb Alexandre Dumas i Émile Zola.

⁷ Etapa històrica de França compresa entre els anys 1852 i 1870 dirigida pel dictador Napoleó III.

Il·lustració 10 - Seguici que portava el cos de Victor Hugo al Panteó.

Il·lustració 11 - Enterrament de Victor Hugo.

Victor Hugo va deixar cinc frases com a testament, que més tard es van publicar:

“Je donne cinquante mille francs aux pauvres. Je veux être enterré dans leur corbillard. Je refuse l’oraison de toutes les Eglises. Je demande une prière à toutes les âmes. Je crois en Dieu.”

“Dono 500 francs als pobres. Vull ser enterrat dins el seu cotxe fúnebre. No vull que les esglésies pronunciïn cap oració per mi. Demano una oració per a totes les ànimes. Crec en Déu.”

Il·lustració 12 - Victor Hugo en el seu llit de mort.

Hugo va ser un dels poetes més importants i coneguts de la seva època. Encara avui, la seva fama i empremta hi és present. Una prova d'això és que la majoria de les

ciutats franceses tenen un carrer amb el nom del poeta.

1.3. LLISTAT D'OBRES

El romanticisme, va ser un moviment artístic, literari i intel·lectual que va néixer a Alemanya però que es va estendre ràpidament per Europa a finals del segle XVIII (tot i que es considera que el punt de consolidació del corrent va ocórrer entre 1800 i 1850). El romanticisme es caracteritza principalment per l'èmfasi de les emocions, de d'individualisme, de la natura i de les èpoques passades (donant certa preferència a l'edat mitjana i no pas a l'època antiga). Va sorgir, inevitablement, com a reacció de la revolució industrial i de les normes socials i polítiques aristocràtiques de l'època de la il·lustració.

A França, concretament, el moviment va desenvolupar-se relativament tard en la literatura i va tardar encara més a plasmar-se en les arts visuals. François-René de Chateaubriand és considerat el fundador del romanticisme francès. La seva obra, la qual està formada únicament per prosa, inclou diverses novel·les de ficció, d'entre les quals en destaca la seva famosa obra *René*. Després de la Restauració Borbònica, el romanticisme va començar a veure's reflectit als teatres francesos principalment amb adaptacions d'obres de Shakespeare

D'entre els poetes romàntics francesos en destaquen Alfred de Musset, Gérard de Nerval, Alphonse de Lamartine, Théophile Gautier i Victor Hugo. No obstant això, el novel·lista més famós de l'època va ser, sens dubte, Stendhal.

Victor Hugo va ser un autor prolífic. Tot el conjunt de la seva obra va ser publicat per l'editor i escriptor Jean-Jacques Pauvert i aquesta està formada gairebé per uns quaranta milions de caràcters reunits en 53 volums.

Tal com s'ha explicat anteriorment, Hugo va explorar tots els gèneres: novel·la, poesia, teatre, assaig... amb gran passió envers la paraula i una imaginació sense límits. Compaginava alhora les seves tasques polítiques amb les d'escriptor i mai no va voler fer cap distinció entre aquestes dues. És més, introduïa moltes vegades reflexions polítiques dins les seves obres.

1.3.1. Publicades en vida de l'autor

- **1819** - Cromwell
- **1822** - *Odes et poésies diverses*
- **1823** - *Odes (Hugo)*
- **1823** - *Han d'Islande*

- **1824** - *Nouvelles Odes*
- **1826** - *Bug-Jargal*
- **1826** - *Odes et Ballades*
- **1827** - *Cromwell*
- **1829** - *Les Orientales*
- **1829** - *Le Dernier jour d'un condamné*
- **1830** - *Hernani*
- **1831** - *Notre-Dame de Paris*
- **1831** - *Marion Delorme*
- **1831** - *Les Feuilles d'automne*
- **1832** - *Le roi s'amuse*
- **1833** - *Lucrezia Borgia*
- **1833** - *Marie Tudor*
- **1834** - *Littérature et philosophie mêlées*
- **1834** - *Claude Gueux*
- **1834** - *Angelo, Tyrant of Padua*
- **1835** - *Les Chants du crépuscule*
- **1836** - *La Esmeralda* (un libretto d'una òpera escrita per Victor Hugo)
- **1837** - *Les Voix intérieures*
- **1838** - *Ruy Blas*
- **1840** - *Les Rayons et les ombres*
- **1842** - *Le Rhin*
- **1843** - *Les Burgraves*
- **1852** - *Napoléon le Petit*
- **1853** - *Les Châtiments*
- **1856** - *Les Contemplations*
- **1856** - *Les TRYNE*
- **1859** - *La Légende des siècles*
- **1862** - *Les Misérables*
- **1864** - *William Shakespeare*
- **1865** - *Les Chansons des rues et des bois*
- **1866** - *Les Travailleurs de la Mer*
- **1867** - *La voix de Guernsey*
- **1869** - *L'Homme qui rit*
- **1872** - *L'Année terrible*

- **1874** - *Quatrevingt-treize*
- **1874** - *Mes Fils*
- **1875** - *Actes et paroles*
- **1875** - *Actes et paroles – Pendant l'exil*
- **1876** - *Actes et paroles – Depuis l'exil*
- **1877** - *La Légende des Siècles 2e série*
- **1877** - *L'Art d'être grand-père*
- **1877** - *Histoire d'un crime 1re partie*
- **1878** - *Histoire d'un crime 2e partie*
- **1878** - *Le Pape*
- **1879** - *La pitié suprême*
- **1880** - *Religions et religion*
- **1881** - *L'Âne Les Quatres vents de l'esprit*
- **1882** - *Torquemada*
- **1883** - *La Légende des siècles Tome III*
- **1883** - *L'Archipel de la Manche*

1.3.2. Publicades després de la seva mort

- **1886** - *Théâtre en liberté*
- **1886** - *La Fin de Satan*
- **1887** - *Choses vues*
- **1888** - *Toute la lyre*
- **1889** - *Amy Robsart*
- **1889** - *Les Jumeaux*
- **1889** - *Actes et Paroles Depuis l'exil*
- **1890** - *Alpes et Pyrénées*
- **1891** - *Dieu*
- **1892** - *France et Belgique*
- **1893** - *Toute la lyre – dernière série*
- **1895** - *Les fromages*
- **1896** - *Correspondences – Tome I*
- **1898** - *Correspondences – Tome II*
- **1898** - *Les années funestes*
- **1900** - *Choses vues – nouvelle série*

- **1901** - *Post-scriptum de ma vie*
- **1902** - *Dernière Gerbe*
- **1934** - *Mille francs de récompense*
- **1942** - *Océan. Tas de pierres*
- **1951** - *L'Intervention* (1951)
- **1998** - *Conversations with Eternity*

2. ANÀLISI DE LES MISÉRABLES

2.1. GÈNESI

Hugo va començar a escriure *Les Misérables* vint anys abans de la seva publicació, l'any 1862. L'objectiu principal de l'autor era crear una novel·la de temàtica molt humanitària en la qual hi hagués una lluita constant entre la compassió i l'esperança contra l'adversitat i la injustícia. Tanmateix, actualment també és considerada una novel·la històrica per la detallada anàlisi que Hugo fa de la societat i dels polítics francesos del segle XIX. Així doncs, l'escriptor pretenia, a través de l'alternança entre la denúncia de les injustícies de l'època i la història de redempció, encoratjar a la societat del moment a lluitar per un futur més progressista i democràtic. Empès pel seu compromís per la reforma i el progrés, Hugo va crear *Les Misérables* amb la idea de produir una de d'una revolució política i literària.

Les Misérables empra un realisme imaginatiu i la història es situa en una mena "d'infern humà" que remarca els tres grans problemes del segle XIX. Cada un dels tres personatges principals de la novel·la representa un d'aquests conflictes:

- Jean Valjean representa la degradació dels homes del proletariat.
- Fantine és la representació de la dona per sobreviure.
- Cosette representa la degradació dels infants per culpa de la foscor, la maldat.

El mateix autor explica els objectius de la seva novel·la al pròleg d'aquesta:

*"En tanto exista, por causa de las leyes y las costumbres, una condenación social que crea artificialmente infiernos, en pleno desarrollo de la civilización, y contamina de fatalidad humana del destino del hombre, que es divino; en tanto no se resuelvan los tres problemas del siglo: la degradación del hombre por el proletariado, la decadencia de la mujer por el hambre, la atrofia del niño por la noche; en tanto sea posible la asfixia social en determinadas regiones. En otros términos, mientras haya en la Tierra ignorancia y miseria, quizá no sean inútiles libros de naturaleza como éste."*⁸

D'alguna manera, la fama de la novel·la és deguda a la brillant manera com Hugo va crear els personatges; aquests es poden interpretar com a símbols de problemes dels nostres dies.

⁸ Extret de *Les Misérables* de Victor Hugo (editorial Edhasa) pàg. 9

2.2. INSPIRACIÓ I FONTS DE VICTOR HUGO

Victor Hugo es va inspirar principalment en la vida d'Eugène François Vidocq per crear el personatge de Jean Valjean. Vidocq va ser un exconvicte que va aconseguir convertir-se en el cap d'una unitat de policia secreta i, més tard, va crear la primera agència de detectius privats de França. Era també un home de negocis conegut pel seu gran compromís social; aquest va ajudar Hugo a documentar-se pels seus llibres *Claude Gueux* i *Le Dernier Jour d'un Condamné*. L'any 1828, Vidocq, ja perdonat, va salvar un dels treballadors de la seva fàbrica ajudant-lo a sortir de sota d'un carro que havia caigut damunt seu, de la mateixa manera que Jean Valjean ho fa a la novel·la. Hugo va fer servir una carta d'un amic que relatava aquest incident per escriure aquest fet a la seva novel·la. Pel que fa el Bisbe Myriel, l'autor es va inspirar en Bienvenu de Miollis, Bisbe de Digne des de 1805 fins a 1838, per crear el personatge que ajuda al protagonista del llibre.

Il·lustració 13 - Retrat d'Eugène François Vidocq.

A l'any 1841, Hugo va salvar una prostituta de ser detinguda⁹; va utilitzar una part del seu diàleg amb el policia per descriure en la novel·la el rescat de Fantine per part de Jean Valjean. El 22 de febrer de 1846, quan ja havia començat a escriure l'obra, va veure com detenien a un lladre per haver robat pa mentre una duquessa i el seu fill contemplaven l'escena des del seu carro sense mostrar cap mena de pietat, aquest fet va inspirar el crim que va portar a Jean Valjean a la presó.

Victor Hugo passava gran part de les seves vacances a Montreuil-sur-Mer, ciutat que es va acabar convertint en model del poble que ell anomena M_____ -sur-

⁹ En el llibre *Choses Vues* de Victor Hugo es narra com l'autor va presenciar com un home, per burlar-se d'una prostituta, va posar-li una bola de neu dins la seva esquena. La pobra dona va tornar-s'hi esgarrapant a l'home, però un policia va intervenir ràpidament declarant culpable a la prostituta ja que l'home afirmava falsament que havia estat atacat per ella sense haver-li fet res. Hugo en veure això va anar ràpidament a la comissaria on estava detinguda la dona per explicar la verdadera versió dels fets. Gràcies a ell la dona va ser posada en llibertat.

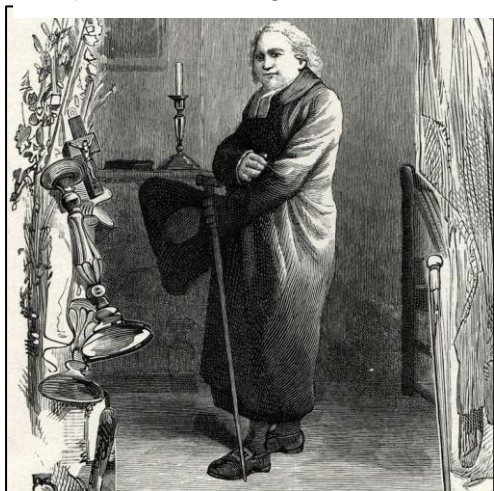
M__ en el llibre. Durant la revolta de 1832, Hugo, passejant-se pels carrers va veure que les barricades li obstruïen el pas i va haver de refugiar-se pels trets. De totes maneres, va participar de forma molt més directa a la revolució de 1848, ajudant a destrossar les barricades i a suprimir la revolta popular.

2.3. ARGUMENT DE LA NOVEL·LA

L'extensa novel·la de Victor Hugo es divideix en 5 volums, els quals estan formats per vuit o més llibres dividits també en capítols de curta duració.

2.3.1. Volum I: Fantine

El llibre comença amb una llarga descripció sobre la vida del Bisbe de Digne, Bienvenue Myriel. L'autor explica que aquest viu amb la seva germana i la senyora Magloire, la criada. Hugo dóna gran importància al fet que viu només amb el que necessita, i el que li sobra, ho dóna als pobres. És una persona molt generosa que sempre mostra un gran amor envers les altres persones, fins i tot envers aquelles

Il·lustració 14 - Dibuix de Bienvenu Myriel.

que són rebutjades per la societat.

El seu destí es creua amb el de Jean Valjean, protagonista de l'obra, l'any 1815, quan Valjean és posat en llibertat condicional després d'haver estat dinou anys empresonat. La seva sentència original era de tan sols cinc anys, per haver robat un tros de pa a fi d'alimentar el seu nebot. De totes maneres, se li van afegir diversos anys de condemna com a

conseqüència dels constants intents de fuga. El seu passat com a convicte el persegueix, i a cada ciutat que va és rebutjat quan s'adonen del paper groc que porta, indicador de la seva llibertat condicional i, per tant, del seu passat. Bienvenu Myriel, en canvi, és l'únic que s'apiada d'ell i li ofereix aliment i un lloc on poder passar la nit. Jean Valjean es sorprèn davant d'aquest fet, i sense ser massa conscient dels seus actes, mentre tots estan dormint roba la vaixel·la de plata del Bisbe i fuig per la finestra. L'endemà, és detingut per la policia i portat de nou davant del Bisbe Myriel per tal que confessi el seu crim; aquest però, en sentir les acusacions, afirma que la plata va ser un regal (per tal d'aconseguir que el deixin

en llibertat) i que es va descuidar de donar-li dos canelobres. Seguidament perdona a Jean Valjean i deixa que es quedi amb els canelobres amb la promesa que es converteixi en una bona persona i redimeixi la seva vida.

Lliure de nou, immers en un diàleg interior, Jean Valjean roba sense voler una moneda de 40 sous a un nen anomenat Petit Gervais, ja que aquesta li havia anat a parar sota el peu de Valjean sense que aquest se n'adonés. El nen insisteix en que una de les seves monedes ha anat a parar a sota la sabata de Valjean, però aquest afirma que no hi ha res. Davant la negativa, Petit Gervais marxa espantat. Ple de remordiment en veure que el petit tenia raó, Valjean decideix anar a trobar-lo per tal de tornar-li la moneda. No obstant això, no aconsegueix complir el seu objectiu, i és llavors quan decideix complir la promesa que li havia fet a Bienvenu Myriel, decideix canviar completament amb l'objectiu d'arribar a ser un home honrat.

Al cap d'uns anys, Jean Valjean reapareix a França, amb una falsa identitat, Monsieur Madeleine, i s'enriqueix mitjançant mètodes honestos: es converteix en el benefactor de Montreuil-sur-Mer i n'és nomenat alcalde.

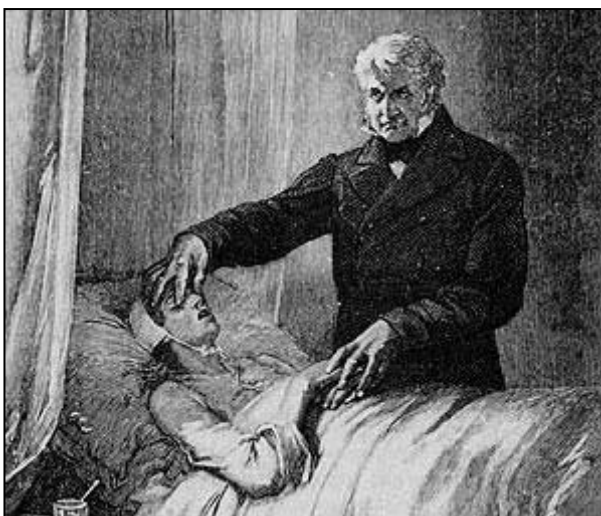
Paral·lelament a la redempció de Jean Valjean, s'explica la caiguda de Fantine, una mare soltera que, per poder cuidar de la seva filla, Cosette (la qual viu amb els Thénardier, amos d'un hostal) cau poc a poc a la misèria fins arribar a la prostitució i mort, a causa de la tuberculosi. La seva vida es creua amb la de Monsieur Madeleine quan aquest la salva de ser detinguda injustament (quan ja exerceix de prostituta) per l'inspector Javert i li promet que li portarà i salvarà la seva filla.

Il·lustració 15 - Pintura de Fantine amb Cosette.

En aquest volum és quan l'autor presenta els Thénardier; els descriu com a una parella amb falta d'honradesa, representants de la pura maldat. Són els amos d'un vell hostel (on hi viu Cosette) i tenen cinc fills, entre els quals hi ha Éponine i Gavroche (el seu heroisme tindrà un paper molt important més endavant). S'explica que el senyor Thénardier conta sempre als clients del seu hostel que va ser un heroi veterà a la guerra de Waterloo, mentre que en realitat, ell tan sols era allà per robar objectes valuosos als soldats morts i, per casualitat es va trobar a un oficial que encara estava viu i li va salvar la vida.

Tornant a Montreuil-sur-mer, Javert, un implacable i rígid inspector, explica a Monsieur Madeleine que les autoritats han trobat a Jean Valjean. La veritat, però, és que en realitat han identificat erròniament a un home innocent, Champmathieu, com a Valjean. Monsieur Madeleine, en conèixer els fets, es passa tota la nit pensant i reflexionant sobre què hauria de fer, i finalment decideix anar al judici de Champmathieu per així revelar la seva verdadera identitat amb el fi de salvar a aquell home innocent.

Il·lustració 16 - Jean Valjean (com a Monsieur Madeleine) tancant els ulls de Fantine.

Valjean aconsegueix escapar de la justícia després d'haver revelat la seva verdadera identitat i es dirigeix ràpidament a l'hospital on Fantine passa els últims moments de la seva vida. Javert, però, segueix a Jean Valjean i, ja dins l'hospital, té lloc una baralla entre els dos. Valjean li demana a Javert tres dies per poder portar Cosette a Fantine, però Javert s'hi nega. Fantine, en adonar-se que la seva filla no és allà, pregunta

desesperadament on és, però Javert la fa callar i li revela la verdadera identitat de Jean Valjean. Aquesta en sentir això, entra en estat de xoc i mor.

2.3.2. Volum II: Cosette

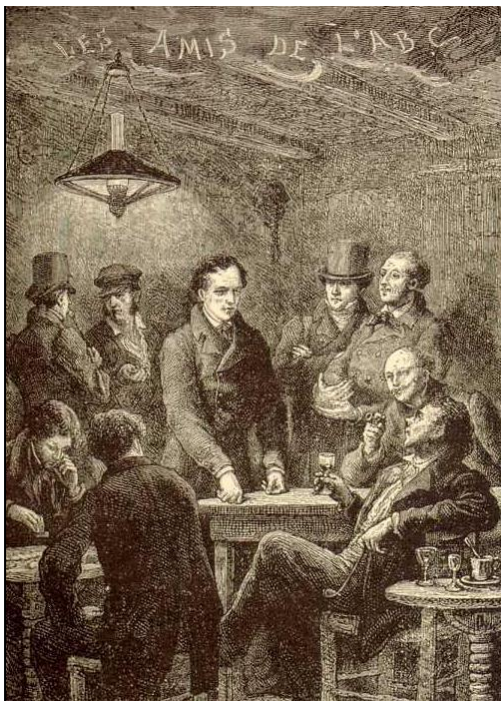
Jean Valjean aconsegueix escapar de l'hospital, però més tard és empresonat de nou i condemnat a cadena perpètua. Valjean, però, fingeix la seva mort mentre està a les

galeres¹⁰, tirant-se al mar . Les autoritats informen que Valjean està mort però que no s'ha trobat el cos.

Valjean arriba a Montfermeil, on viu Cosette. En veure com tracten la filla de la difunta Fantine decideix emportar-se-la i adoptar-la com a filla pagant 1.500 francs a la malvada parella Thénardier. Valjean i Cosette fugen a París, on ell i la seva filla viuen feliços. No obstant això, uns mesos després, Javert descobreix l'amagatall de Valjean. Aquest decideix fugir amb la seva filla al convent Petit-Picpus, on hi troba allotjament gràcies a Fauchelevent, l'home que Jean Valjean havia salvat, quan era alcalde, de morir aixafat per un carro. Allà Jean Valjean es converteix en jardiner i Cosette comença a estudiar a l'escola del convent.

2.3.3. Volum III: Marius.

Vuit anys més tard, els Amics de l'ABC, liderats per Enjolras, preparen un acte d'agitació social com a conseqüència de la mort del general Lamarque, l'únic líder francès que defensava la classe obrera. Gavroche, el fill gran dels Thénardier, s'uneix als Amics de l'ABC, ja que viu al carrer i no té casa.

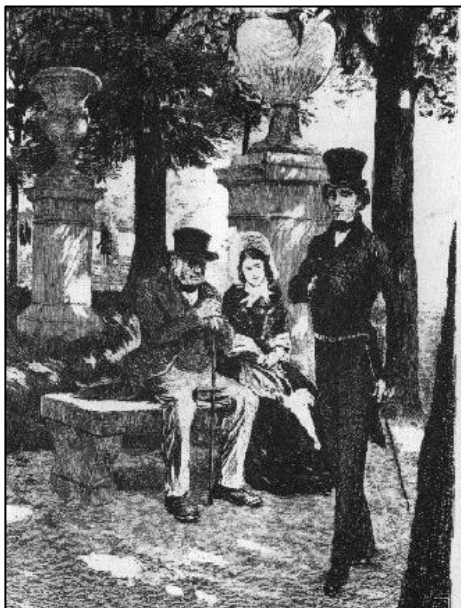
Il·lustració 17 - Els amics de l'ABC.

Marius Pontmercy, un dels estudiants, té problemes familiars a causa dels seva ideologia de caràcter liberal, especialment amb el seu avi, el senyor Gillenormand. Marius, després de la mort del seu pare, el coronel Georges Pontmercy, descobreix una carta d'aquest que li indica que proporcioni ajuda a un sergent anomenat Thénardier, donat que li va salvar la vida. Els Thénardier ara també viuen a París, ja que van perdre el seu hostel i viuen al costat de l'apartament de Marius, sota la falsa identitat "Jondrette".

Més endavant, Marius s'enamora de Cosette, la filla adoptiva de Jean Valjean, quan la veu passejant pels jardins de Luxemburg. Al

¹⁰ Pena de qui era condemnat a remar en una galera, antic vaixell de guerra de rem i veles auxiliars.

mateix temps, la filla gran dels Thénardier, Éponine, s'enamora de Marius, però aquest simplement la veu com una noia pobra.

Il·lustració 18 - Marius s'enamora de Cosette.

Valjean, exercint de filantrop, fa una visita a la família Jondrette juntament amb la seva filla, i en veure el seu aspecte miserable (sense adonar-se de la seva verdadera identitat) els diu que tornarà per donar-los-hi diners. Els Thénardier reconeixen immediatament a Valjean, i un cop ha marxat decideixen venjar-se d'ell per haver-se emportat la filla de Fantine. Marius, que sent tot el que està passant al pis del costat, demana a Éponine, aprofitant que Valjean i Cosette han marxat, que descobreixi on viu Cosette. Éponine accepta de mala gana.

Quan Valjean torna amb diners per la família, aquest cop sense Cosette, els Thénardier el segresten i revelen la seva autèntica identitat. Li ordenen a Jean Valjean que els pagui 200.000 francs i que envii una carta a Cosette dient-li que torni a l'apartament, per tal de fer-la servir d'hostatge fins que no hagi pagat. Valjean, però, els hi dóna una adreça falsa i aconsegueix escapar. Els Thénardier són detinguts per Javert, que ha estat destinat a efectuar de policia a París.

2.3.4. Volum IV: L'idil·li al carrer Plumet i l'Épopeia al carrer St Denis.

Éponine, després de sortir de la presó, li explica a Marius que ja sap on viu Cosette. Marius, ple d'alegria, es dirigeix a la casa guiats per la filla dels Thénardier, on finalment es troba amb Cosette i es declaren el seu amor. Una nit, durant una de les habituals trobades de Marius amb Cosette, els Thénardier intenten entrar a robar a la casa, però Éponine, els amenaça dient-los que cridarà per avisar-los, i finalment es retiren.

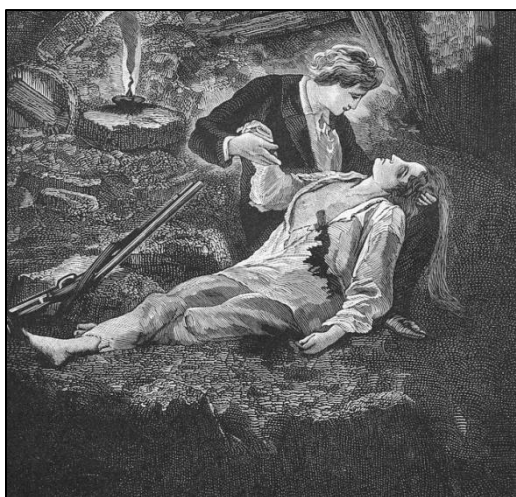

Il·lustració 19 - Éponine impeding que els Thénardier entrin a la casa de Valjean.

Valjean, el dia següent, rep un tros de paper que porta escrit "marxeu d'aquí"; aquest, entra immediatament a la casa i li comunica a Cosette

que aniran a viure uns dies a la seva segona casa, al carrer de l'Homme Arme i que després es mudaran definitivament a Anglaterra.

L'endemà comença la revolució i es construeixen les barricades. Gavroche descobreix a Javert disfressat de revolucionari i el delata a Enjolras. Javert confessa que tenia ordres d'espionar els estudiants. Per altra banda, Marius, decideix anar a veure a Cosette, però es sorprèn al veure que la casa està buida. Davant d'aquest fet, decideix anar a lluitar al costat dels seus amics.

Il·lustració 20 - Éponine mor als braços de Marius.

Quan Marius arriba a les barricades, la revolució ja ha començat; mentre aquest agafa un barril de pólvora, un soldat l'apunta, disposat a matar-lo, però un noi es posa el seu davant per protegir-lo del tret i mor. Marius, descobreix que el noi que li ha salvat la vida és en realitat Éponine, i mentre aquesta mor als braços del jove, li confessa el seu amor per ell i li demana que quan mori li faci un petó al front. Marius compleix l'últim desig de la noia.

Marius demana a Gavroche que entregui una carta a Cosette, en la qual s'acomiada d'ella. Gavroche però, li dóna a Jean Valjean. Aquest llegeix la carta i en saber que l'amant de la seva filla podria morir en qualsevol moment, decideix anar a protegir-lo.

2.3.5. Volum V: Jean Valjean

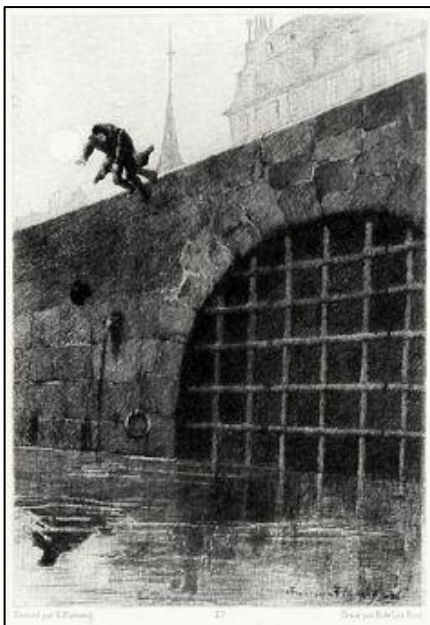
Valjean arriba a les barricades amb la missió de protegir a Marius (tot i que en algun moment dubta si ho hauria de fer), i Marius el reconeix immediatament. Enjolras anuncia que s'estan quedant sense pólvora i Gavroche, en sentir això, va a l'altre costat de les barricades per agafar pólvora dels soldats morts. Mentre efectua aquesta acció tan heroica és disparat mortalment per l'exèrcit.

Valjean demana a Enjolras si pot executar a Javert (el tenen empresonat en una taverna per haver-se fet passar per un d'ells) i aquest accepta. Valjean però, deixa escapar a Javert tirant un tret a l'aire, per tal de fer creure als estudiants que l'inspector és mort.

L'exèrcit destrueix les barricades, i Jean Valjean escapa amb Marius, inconscient, a través de les clavegueres. Allà es troba el senyor Thénardier, que no reconeix Valjean ja que té un aspecte brut i creu que és un assassí que porta el cos de la seva víctima; com a conseqüència d'això, diu, espantat, que els mostrarà la sortida a canvi de diners. Valjean accepta i Thénardier els hi obra la porta de sortida. Posteriorment, Thénardier decobreix que el suposat assassí era Jean Valjean.

Il·lustració 21 - Jean Valjean amb Marius a les clavegueres.

Il·lustració 22 - Javert es suïcida.

Mentre surten, Valjean es troba Javert, que l'està esperant a la sortida de les clavegueres per detenir-lo, i li demana temps per poder portar Marius amb la seva família, Javert accepta pensant-se que Marius morirà al cap de poca estona. Després de deixar Marius a casa del seu avi, li demana a Javert si pot fer una breu visita a casa seva per despedir-se i Javert accepta de nou. Javert li comunica que l'estarà esperant al carrer, però en adonar-se que ha fracassat en la seva missió de complir la llei, es suïcida tirant-se al riu Seine.

Marius es recupera lentament de les seves ferides mentre arregla els preparatius del casament amb Cosette, Valjean, en motiu de la boda, els regala més de 600.000 francs. Després de les noces, Jean Valjean confessa a Marius que ell és un exconvicte i li explica tot el seu passat. Marius, en saber la veritat es queda horroritzat, i decideix privar a Valjean de veure la seva filla regularment, Valjean, ho accepta amb tristesa i perd les ganes de viure, es passa els dies al llit.

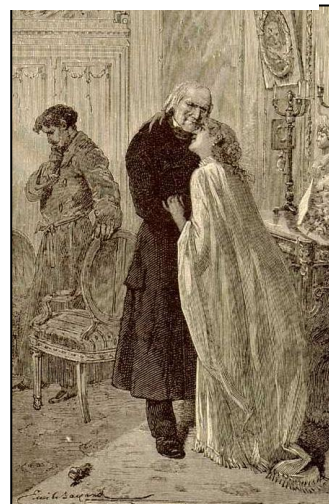
El senyor Thénardier va a parlar amb Marius disfressat, però aquest el reconeix. Thénardier intenta fer-li xantatge sobre el que sap de Valjean, però al fer-ho, corregeix de forma involuntària la concepció que tenia Marius envers Valjean, ja que li explica el

que va veure a les clavegueres i Marius s'adona que Jean Valjean li va salvar la vida. Acte seguit, s'enfronta a Thénardier i li ofereix una gran suma de diners perquè marxi i no torni mai més. Thénardier accepta i se'n va amb la seva filla, Azelma, a Amèrica on es converteix en traficant d'esclaus.

Mentre s'afanyen per arribar a casa de Valjean, Marius li explica a Cosette que el seu pare el va salvar de les barricades. Quan arriben a la casa, Valjean està a punt de morir i es reconcilien amb ell. Valjean li explica a Cosette

Il·lustració 24 - Valjean mor.

Il·lustració 23 - Cosette i Marius es reconcilien amb Jean Valjean.

el nom i la història de la seva mare. Mor feliç i el seu cos és enterrat al cementiri de Père Lachaise.

2.4. ANÀLISI DELS PERSONATGES

- **Jean Valjean:**

Valjean, protagonista de la novel·la, és un producte de la societat on li va tocar viure; les males condicions de vida el van portar a robar un tros de pa i, com a conseqüència va ser castigat amb una llarga sentència de dinou anys pel seu crim. Va entrar a la presó essent un home honrat i senzill i en va sortir completament transformat, ple de ràbia i amargura. Durant els dinou anys de càstig, Valjean es va acostumar a fer el què fos necessari per tal de sobreviure, ignorant, per tant, la dignitat i els principis.

Il·lustració 25 - Jean Valjean després de ser posat en llibertat.

D'aquesta manera, en un acte de desesperació, va robar-li els canelobres a Benvenue Myriel. Aquest acte, en contrast directe amb l'amabilitat que li és mostrada per Myriel, l'obliga a adonar-se de la persona en la que s'ha convertit, i d'alguna manera li obra els ulls. Aquesta presa de consciència, juntament amb la comprensió de que qualsevol home podria estar patint el que ell ha patit com a conseqüència d'una injustícia social, l'inspira a tractar les persones amb tolerància i comprensió. Ha vist amb el que poden arribar a convertir-se les persones, com a resultat de les seves circumstàncies i experiències, i està completament disposat a ajudar les altres persones, proporcionant un bon nivell de vida als treballadors de

la seva fàbrica de Montreuil-Sur-Mer, i creant-hi escoles i hospitals.

Cal puntualitzar, però, que va ser gràcies al seu robatori, al seu empresonament i degradació, i per descomptat a la seva trobada amb el Bisbe, que va poder renéixer com a persona.

Victor Hugo descriu que Valjean, de jove, era un treballador honest; tanmateix, descriu que era alhora una persona bastant corrent. Era llenyataire, ofici que hauria continuat exercint durant la resta de la seva vida, si el seu crim no hagués canviat el rumb del seu destí per sempre.

A part de l'experiència i les persones amb les quals es creua el nostre camí, la nostra identitat depèn principalment del nostre caràcter, i el que diferencia a Valjean d'altres persones que podrien haver tingut una experiència similar és la seva determinació per no permetre que l'amargura del passat faci ombra sobre en el seu futur. Això, combinat amb una gran disposició a responsabilitzar-se dels seus actes, li permet acceptar el seu passat, aprendre d'ell i lluitar per evitar que altres persones puguin trobar-se en situacions similars.

Il·lustració 26 - Jean Valjean com a Monsieur Madeleine.

Valjean es converteix doncs, d'alguna manera, en un pensador independent: professa una creença a Déu, però no es passa temps

reflexionant sobre assumptes incomprensibles, com la mort, ni tampoc espera cap mena de inspiració divina a l'hora de prendre decisions. El que defineix a Valjean, principalment és que ha après de la seva experiència, i que actua segons aquesta. Intenta ajudar les persones per iniciativa pròpia. Veu el que es necessita, agafa el control i comença a crear un nou escenari que l'ajudarà a resoldre la situació.

Al llarg de la novel·la hi ha un bon nombre d'exemples de l'heroisme de Valjean, tots ells inspirats per l'amor i pel sentit de la responsabilitat. No obstant això, aquests actes estan tenyits (i alhora accentuats) per la tragèdia, donat que els actes de Valjean són impulsats no només pel sentit de la responsabilitat sinó també per la falta de respecte que es té a ell mateix. Sent la necessitat de compensar i allunyar-se dels seus delictes del passat, no del robatori que el va portar a les galeres, sinó del fet que volgués aprofitar-se de les persones quan va ser posat en llibertat.

Malgrat que el protagonista aprèn la importància de comprendre i aprendre del passat per millorar el futur, Valjean és dur amb si mateix i no s'aplica aquesta simpatia i compassió que està disposat a oferir als altres. Ha experimentat i vist el seu costat fosc i sap que si realment vol desfer-se d'aquest vessant egoista del seu passat per tal d'ajudar a altres persones, li requerirà esforç i determinació.

Tanmateix, Jean Valjean s'adona que segueix sent presoner del seu passat, que el segueix com un fantasma en tot moment, i al final de la novel·la, decideix retirar-se, per tal d'evitar la possible deshonra i vergonya que podria patir Cosette si es descobrís la veritat sobre el seu passat. Valjean va prometre a Fantine que cuidaria de Cosette, i d'alguna manera, abans de marxar, sap que la promesa quedarà complerta, ja que el seu marit, Marius, ocuparà el seu lloc com a protector, i com que ell ja no té cap dret legal o moral sobre Cosette, decideix que retirar-se és la millor opció.

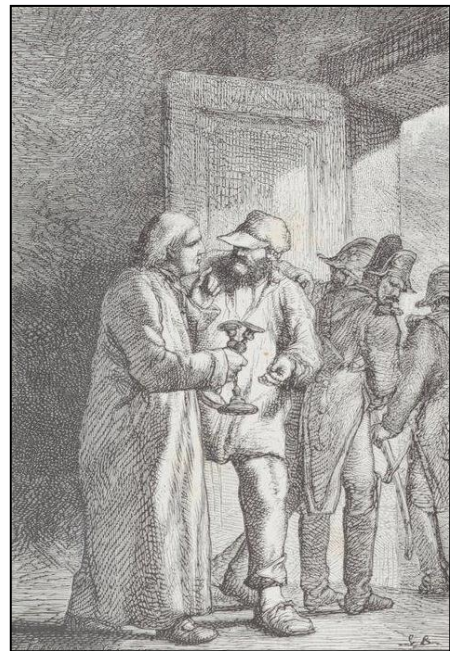

Il·lustració 27 - Valjean amb la petita Cosette.

Valjean va acabar a la presó com a resultat del qüestionable sistema de la justícia en funcionament de l'època. Va cometre una infracció relativament menor de la llei amb l'objectiu d'ajudar la seva pobra família i va pagar el mateix preu que un criminal acusat d'un delicte major. Aquesta situació, juntament amb una sèrie d'ampliacions de la seva sentència original (causades pels constants intents de fuga) el porten a

qüestionar-se la validesa i imparcialitat del sistema judicial del moment i els propis fonaments de l'estructura de la societat.

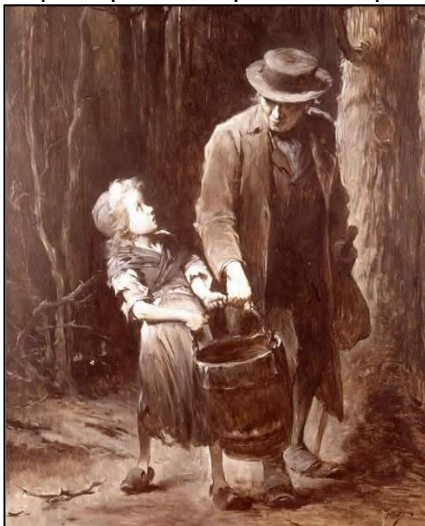
Privat d'esperança i llibertat, aquests dubtes impregnen el protagonista d'amargor i ressentiment. És només després de la seva trobada amb el Bisbe Myriel que és capaç de veure el camí a seguir per ajudar a altres que també podrien haver sigut apartats de la societat; una societat que no sempre ha sigut sensible envers les necessitats de les persones, que es mostra impassible davant tots els criminals, sense valorar les seves circumstàncies, i que no ofereix cap tipus de compassió ni comprensió.

Il·lustració 28 - El Bisbe Myriel donant a Valjean els canelobres.

En el personatge de Valjean veiem a un home que gairebé ha perdut tota la seva autoestima i que és

temptat contínuament a convertir-se en la criatura que els altres l'acusen de ser. És salvat per la bondat i compassió d'un home, i veu que hi ha una altra forma de vida, basada en el respecte i l'amor, que ell desconeixia completament. Per Valjean, l'amor és principalment quelcom espiritual. La primera mostra d'amor que apareix de Valjean,

Il·lustració 29 - Jean Valjean ajudant a Cosette.

és l'amor paternal que li ofereix a Cosette, de totes maneres, al principi de la novel·la, ja es deixa entreveure una certa mostra d'amor i devoció mitjançant el robatori que comet amb l'objectiu de salvar la seva família. Lamentablement, sent molt poc amor per ell mateix, gairebé no té autoestima.

Ell es considera un lladre, indigne d'afecte dels altres, i es passa tota la seva vida intentant desfer-se d'aquest pes que porta a sobre i, per tant, redimir-se del seu pecat. Sent que té un deute que

ha de pagar, no a la societat sinó a si mateix, perquè ha vist com pot ser una vida sense honor,

dignitat i amor, i es promet a si mateix que lluitarà en contra d'això per tal de que no torni a passar. Tot i que la seva experiència a la presó el canvia completament com a persona, Valjean és salvat per l'amor, i demostra que aquest valor, combinat amb la determinació, pot donar lloc a canvis en l'home, i a llarg terme, a la societat.

- **Javert:**

Tant Valjean com Javert passen un considerable temps a les galeres, Valjean com a presoner i Javert com a guardià. Javert va néixer dins d'una presó perquè els seus pares eren criminals. Va créixer, per tant, en un ambient on les lleis eren considerades quelcom sagrat. Els presos eren enviats a les galeres per aprendre a respectar i acceptar les lleis, d'aquesta manera, no hi havia temps per la discussió ni pel debat. En aquest entorn hi havia també una clara distinció entre "ells", els saquejadors de la societat, i "nosaltres", els protectors de les lleis. Podria ser que Hugo veiés i utilitzés la presó com una metàfora de la mateixa societat, amb la imposició de les regles i restriccions i amb la obligació de mantenir una certa actitud que no pot funcionar correctament sota la pressió de les regles i regulacions.

Il·lustració 30 - Inspector Javert.

Així, com a conseqüència dels actes dels seus pares, Javert es disposa a demostrar a la societat que és un home digne d'estima. Està decidit a superar i deixar enrere el seu passat i a perseguir la seva ambició a través de l'aplicació rígida de les lleis i normes de la societat (que ell accepta totalment sense qüestionar-les).

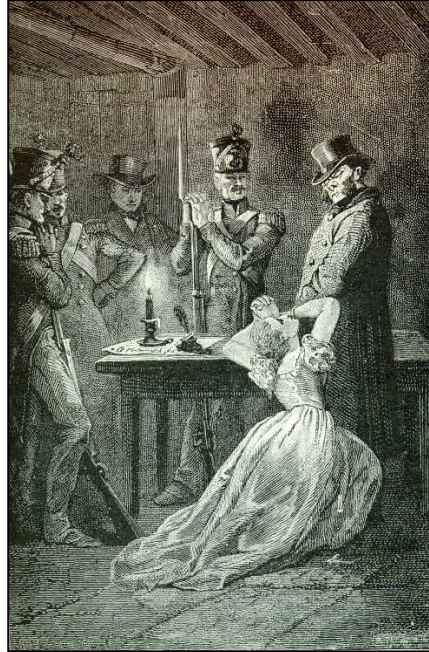
Aquest fet contrasta clarament amb Valjean, que aprèn a qüestionar la naturalesa de la justícia de la societat i a apreciar el valor de la tolerància a través de les seves experiències, mentre que Javert està decidit a defensar els valors de la societat sense cap mena de consideració.

Tots dos, llavors, desitgen ajudar i fer una valuosa contribució, encara que de diferent manera. Per una banda, Javert busca protegir a la societat dels criminals, i per altra banda, Valjean pretén ajudar a les persones necessitades a través d'amor i compassió. Per Javert, la societat segueix sent quelcom abstracte, mentre que Valjean, es preocupa pels individus que la formen.

A Montreuil, Valjean ajuda principalment els habitants del poble creant la seva fàbrica (on tots els treballadors tenen un sou suficient per poder viure), però també creant un hospital i una escola. Javert, en canvi, també intenta d'ajudar, però d'una manera

completament diferent: a través de l'aplicació estricta de les lleis i intentant protegir dels criminals els individus de la societat. És com a resultat d'aquesta diferent postura envers un mateix problema que sorgeix un conflicte entre ells dos.

Els dos coneixen Fantine; Valjean es sent responsable de la seva situació i està disposat a ajudar-la ja que creu que ha contribuït a la seva caiguda en desgràcia (permetent que fos acomiadada de la seva fàbrica). Javert juga també un important paper en la degradació de la dona, detenint-la sense proves i insistint en tancar-la a la presó durant sis mesos. Un cop més, la diferent actitud entre ells crea un conflicte, però tots dos fan el que ells consideren que és correcte i just. Valjean reconeix la seva responsabilitat sobre ella i vol alleujar-li el sofriment, mentre que Javert, vol protegir la societat d'una prostituta que considera irredimible.

Il·lustració 31 - Fantine suplicant a Javert que no la detingui.

Javert té una fe total en el sistema de lleis que ell representa, i per tant, una fe total en si mateix. Per

desgràcia, és un home que permet que la fe dels seus principis l'aclaparin. No hi ha lloc pel dubte, el pensament o la comprensió en el seu món. Aquestes consideracions posarien en perill la societat que ell ha jurat protegir. Ell opta per seguir la llei al peu de la lletra (ignorant així qualsevol tipus de sentiment que pugui condicionar el seu treball) mostrant la seva fe en Déu i en els seus propis principis.

Quan Valjean el deixa marxar en llibertat a les barricades, Javert es veu obligat a qüestionar-se els seus propis principis i valors (i els de la societat). No obstant això, Javert no té la capacitat d'acceptar els seus errors, perdonar-se a ell mateix per aquests i seguir endavant. Veu que podria haver-se equivocat en la manera com ha jutjat a Valjean, però com que la seva filosofia es basa en l'aplicació de la llei, creu que no podrà seguir endavant. Per ell és una elecció entre creure en el que ell sempre ha defensat com a correcte, o no creure en res. El dubte pot conduir a l'aclariment, però en aquest cas, Javert no veu alternativa als seus principis (que ha vist anul·lats per Valjean). Ell ha perdut, en efecte, la fe en els seus principis i no pot acceptar de cap manera una alternativa basada en el respecte envers els altres. Tot això el porta al suïcidi.

Javert és vist amb freqüència com el dolent adversari de Valjean, però aquesta interpretació és bastant errònia. Ell és un oficial amb bons principis i ben intencionat amb la llei, però és una persona dogmàtica i rígida pel que fa al seu pensament. D'alguna manera, la seva mort és una tragèdia, perquè tenia molt per oferir a la societat, però en un món que està canviant i que dóna valor a la compassió, els principis i valors de Javert ja no hi encaixen. Tenir fe total en la jerarquia i en l'estat de dret de l'època li impedia reflexionar i veure més enllà de les normes. Mentre que la seva dedicació i devoció al deure són del tot admirables, la seva postura s'estava convertint filosòficament, moralment i fins i tot políticament inacceptable.

La transformació i redempció de Valjean es basa en l'amor i la tolerància, qualitats que Javert no aconsegueix abastar en tota la seva vida. Javert no pot entendre un món sense un guia ni sense un poder superior. No sent prou amor o respecte pels altres com perquè aquests vegin que un sistema de conducta podria estar basat en la humanitat. Per ell hi ha d'haver autoritat, i quan aquesta és qüestionada i Valjean demostra que és fal·lible, tota la base i propòsit de la seva vida és destrossat.

Com que ell és un representant de la llei, creu que ha d'elevat-se per sobre de les persones comunes que pretén protegir. S'oblida de la seva humanitat per tal d'exercir el paper de policia de la societat. En molts sentits, es converteix en el seu paper, abandonant la simpatia i la compassió que ell considera com a debilitats en la seva tasca.

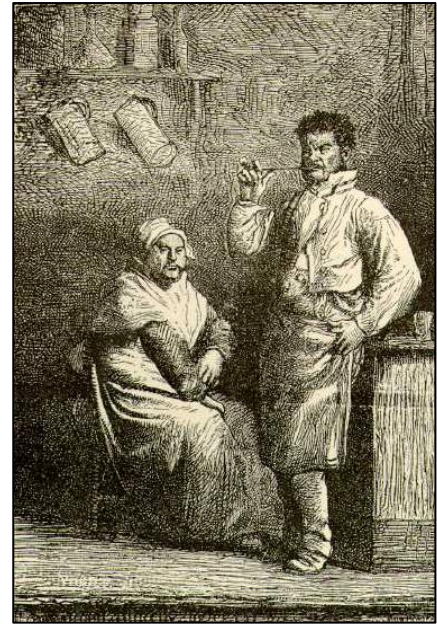
- **Monsieur i Madame Thénardier**

Valjean i Javert, encara que semblin pols oposats, comparteixen l'objectiu de voler ajudar la societat. Thénardier, en canvi, sembla que no cregui en res i és un bon exemple i alhora una advertència dels perills que pot provocar l'egoisme i negar-se a reconèixer els drets o necessitats dels altres.

Si altres actuen o canvien com a resultat de l'amor i respecte dels altres, els Thénardier contrasten directament amb això. Intel·ligent, astut i intrigant, Thénardier està disposat a manipular els sentiments dels altres per tal de guanyar diners. Ell només creu en si mateix i procura per la seva supervivència.

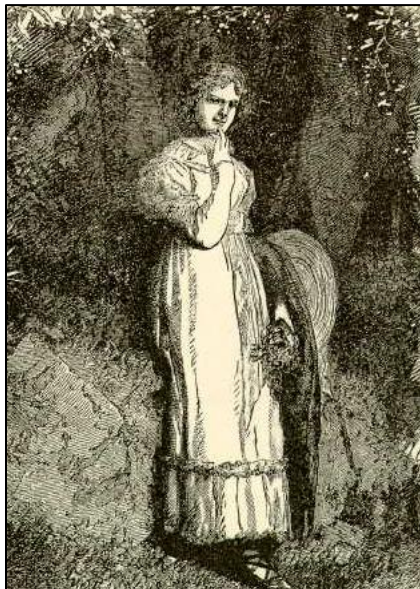
En el llibre es pot veure clarament com sota la seva disfressa d'home intrigant hi batega un cor completament negre. Es podria descriure perfectament com un personatge fosc i aterridor (tot i així, en el musical, la parella és protagonista de les escenes còmiques).

Madame Thénardier, al llarg de la novel·la segueix les instruccions del seu marit, segurament per tal de reflectir el paper de les dones franceses a principis del segle XIX. Ella segueix els esquemes del seu marit, i sembla que estiguin destinats a estar junts (de la mateixa manera que el seu espòs, en el musical, Madame Thénardier és un personatge còmic. A diferència del llibre, aquesta tracta assumptes més moderns, com les insuficiències sexuals del seu home).

Il·lustració 32 - Mr. i Mme Thénardier.

- **Fantine**

Il·lustració 33 - Fantine.

En molts sentits, *Les Misérables* podria considerar-se una de les primeres obres feministes, presentant una imatge simpàtica i admirable de les dones i explicant clarament tot el que han de tolerar. Un exemple d'això n'és el personatge de Fantine; ella és seduïda i més tard abandonada fredament per un jove burgès, com a resultat d'una juguesca que aquest feia amb els seus amics. Embarassada, busca suport en una societat que tracta les mares solteres com a escòria. Per tal d'aconseguir feina ha de confiar la seva filla a una parella que coneix mentre viatja (els Thénardier). En aquella època no hi havia seguretat social, sistema de benestar o

sistema d'adopció, era una qüestió de supervivència, i cada individu s'havia de preocupar d'ell mateix. A través de Fantine, l'autor es lamenta i denuncia la difícil situació de les dones joves i dels embarassos no desitjats i condemna la societat per la seva moral hipòcrita.

Finalment Fantine és acomiadada de la seva feina per ser mare soltera i es veu obligada a prostituir-se per poder pagar als Thénardier perquè segueixin cuidant la seva filla. Per tant, Fantine es converteix, per culpa de la societat, en la persona que l'havien acusat de ser abans de caure en la misèria.

Aquest personatge representa l'amor maternal i els extrems als quals una mare pot arribar per tal de protegir els seus fills. Tot i que Fantine abandona Cosette, ho fa amb bona intenció i com a resultat de la pressió exercida per la societat en forma de prejudicis i hipocresia. Ella està, a la seva manera, completament entregada a la seva filla i està disposada a sacrificar la seva riquesa, salut i dignitat per protegir-la i salvar-la. Els seus esforços per aconseguir diners perquè Cosette sigui cuidada demostren un gran desinterès propi que pocs podien apreciar. Pateix un gran nombre d'humiliacions psicològiques i físiques abans de perdre la vida per culpa de la tuberculosi.

Passa de ser una noia ingènua amb el cor obert als altres a ser tractada com l'escòria de la societat, una societat que no té miraments a l'hora d'apoderar-se de la situació dels més dèbils per tal d'augmentar la seva autoestima i fins i tot, la posició social.

- **Éponine:**

Éponine, filla dels Thénardier, és víctima de les dures circumstàncies que viu durant la seva infantesa. Tanmateix, el seu caràcter canvia totalment com a conseqüència del seu amor (no correspost) cap a Marius. Aquest amor l'obliga a triar entre ser lleial a la seva família o seguir el seu desig d'impressionar i enamorar el seu estimat Marius; gràcies a aquest amor, Éponine actua de forma desinteressada, ja que està disposada a actuar en contra dels seus propis interessos a fi d'ajudar Marius. Tot això té un desenllaç dramàtic quan s'adona que l'amor que sent pel jove no és correspost.

Il·lustració 34 - Éponine.

Intel·ligent i comprensiva, és completament conscient que la seva posició social és un dels principals obstacles entre ella i Marius, però segueix ajudant Marius a trobar Cosette, encara que això li dolgui profundament. Mor a les barricades, posant-se

davant de Marius per evitar que el disparin i mentre agonitza, li confessa que estava enamorada d'ell.

Éponine podria indentificar-se com una figura paral·lela a Fantine, donat que, d'una manera molt diferent, la devoció d'Éponine per Marius la salva de cometre els mateixos pecats que els seus pares i el seu amor la redimeix, com Valjean i Fantine són redimits pel seu amor a Cosette.

- **Gavroche:**

Generalment considerat un noiet adorable, Gavroche sobreviu sol a la vida i viu als carrers. Malgrat ser fill dels Thénardier, aconsegueix allunyar-se de la seva influència corruptora, té bon cor, és llest (independentment de la seva edat i de no haver estat mai educat), és lleial i comparteix els ideals dels seus amics, els estudiants. Aquest personatge podria encarnar clarament la creença d'Hugo

Il·lustració 35 - Gavroche.

que les persones són bones per naturalesa i que la societat i l'experiència les corromp.

- **Cosette:**

A través de la jove Cosette (i també a través de Gavroche), es veu l'abús que pateixen els nens que són aparentment abandonats pels seus pares. Són pràcticament convertits en esclaus, privats d'educació i obligats a treballar llargues i àrdues hores per un amo antipàtic. Un cop més, l'autor critica la societat a través d'aquests personatges, ja que tolera aquestes condicions i pràctiques cap als nens.

Cosette podria ser vista també, com una representació del futur de la societat. Els infants són la clau per al futur i és responsabilitat dels qui viuen en el present d'intentar millorar la sort dels futurs hereus de la societat.

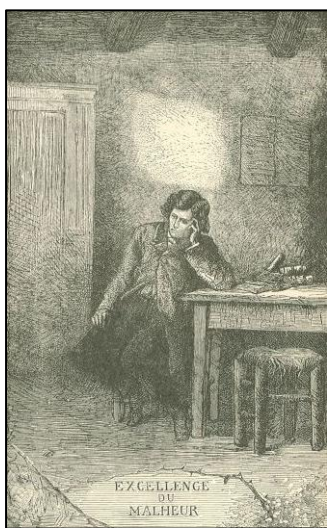
Il·lustració 36 - Cosette mirant una nina d'un aparador.

El millor mitjà per canviar la societat és a través de l'educació, i Valjean es proposa oferir a Cosette la millor educació possible, tant en termes escolars com a pare, donant molta importància a la compressió i compassió.

Cosette mostra un clar esperit juvenil, i potser com a resultat de la seva educació i experiència és sincera, genuïna, devota i lleial. És el tipus de filla que molts pares voldrien tenir, i podria representar una versió idealitzada de Leopoldine, la filla d'Hugo que va morir ofegada vint anys abans de la publicació de l'obra, i de seva esposa, Adèle, que era també el seu amor d'infància.

- **Marius:**

A través Marius i Cosette (adults) Hugo mostra la passió juvenil i l'amor pur . Dos joves troben el seu primer i únic amor i estan completament entregats l'un a l'altre. No obstant això, aquest amor es converteix en una mena d'obsessió; Marius, fins l'últim

Il·lustració 37 - Marius reflexionant.

moment, està més preocupat per trobar Cosette que no pas per anar a ajudar els seus amics a les barricades, i Cosette comença a qüestionar l'autoritat del seu pare.

Marius és un jove ingenu, idealista i somiador. Podria estar clarament inspirat en la mateixa figura de Víctor Hugo, ja que el personatge i l'autor comparteixen els mateixos ideals.

És un personatge bastant complex, Hugo posa gran èmfasi en les seves creences i en la importància de mantenir la seva paraula. Malgrat la pressió familiar, Marius decideix abandonar la vida burgesa que portava per ajudar els seus amics a construir les barricades. Quan veu Cosette per primera vegada, s'enamora d'ella a primera vista. No és una persona freda, cínica o egoista, i en moltes ocasions es deixa portar per les emocions.

Tanmateix, la realitat i l'intent de rebel·lió el forcen a créixer ràpidament i a triar entre les barricades o l'amor; finalment tria anar a lluitar, i aquesta decisió l'ajuda alhora a enfocar el seu amor a Cosette d'una forma molt més madura.

La mort dels seus amics i la seva pròpia supervivència accentuen aquest creixement simbòlic; s'adona de que la política no és un joc i que aquesta causa té conseqüències reals.

Quan Valjean li confessa el seu secret, Marius tracta a Valjean d'una forma molt cruel: li prohibeix veure a la seva filla i el protagonista es veu obligat a marxar. Finalment, però, al final de la novel·la es pot apreciar un gran canvi en l'actitud de Marius, ja que passa a ser un pensador lliure, sense cap mena d'influència ni pressió familiar, i quan descobreix que Valjean va ser el seu salvador a les barricades, decideix fer les paus amb ell.

- **Enjolras (i els estudiants):**

Il·lustració 38 - Enjolras sobre la barricada.

Les males condicions de vida i de treball van portar a l'intent de revolució durant el juny de 1832, quan els joves estudiants van intentar que el poble s'aixequés i lluités amb ells. El mateix Hugo estava a favor de la revolta, aquesta era l'única manera de canviar les coses, era evident que els que tenien interès en mantenir la seva posició social no estaven disposats a canviar

res. D'aquesta manera, Hugo no només qüestiona (a través de Valjean) si el càstig ha d'anar lligat a la gravetat del crim sinó que també es pregunta perquè el govern no s'adapta a les necessitats dels ciutadans.

L'autor mostra, a partir dels estudiants, un altre tipus d'amor, l'amor a una causa. Ells creuen en un principi que consideren superior a ells mateixos. Estan tan submergits i entregats a la lluita per aconseguir justícia social que estan disposats a perdre les seves pròpies vides amb el fi d'actuar com a exemple a seguir.

De totes maneres, el poble no respon al seu intent de revolució ni tampoc està disposat a oferir-los cap mena de suport. El record de les conseqüències provocades per la revolució francesa és encara present. Això accentua el seu valor, força i

idealisme, i per tant, la manca de voluntat de les persones d'unir-se als estudiants serveix perquè les accions d'aquests siguin encara més heroiques.

Enjolras és un líder jove, carismàtic, intel·ligent i idealista que coneix perfectament la política del moment. Està disposat a lluitar i morir per la causa en la que ell creu, la justícia social. És un noi pràctic que cuida i aprecia els seus amics.

- **Bisbe de Digne:**

El Bisbe de Digne és una representació de l'amor pur, espiritual. El Bisbe està completament entregat a Déu i està disposat a veure sols el costat bo de les persones. Segueix l'esperit de la Bíblia i no el que està escrit literalment ni l'exemple d'altres eclesiàstics de l'època, ja que ell renuncia a la riquesa i fins i tot al confort. Ell sent un gran amor per Déu però també un innat amor envers l'home, valor que segons ell, poques persones tenen. És una persona optimista i es veu a si mateix com un mer instrument de la voluntat de Déu. Actua segons els seus principis en comptes de simplement predicar i esperar que els altres interpretin les seves paraules; practica el que predica, i com a tal, és un molt bon home.

Il·lustració 39 - Dibuix del Bisbe de Digne.

2.5. TEMPS NARRATIU

- **Temps narratiu intern:**

La història es desenvolupa aproximadament en uns divuit anys: La trama comença a l'any 1815, concretament el mes d'octubre, quan Jean Valjean és posat en llibertat condicional després d'haver estat dinou anys empresonat. A continuació, l'autor fa un salt en el temps per poder explicar la història de Fantine; sabem que l'any 1818 deixa a Cosette en mans dels malvats Thénardier. Al cap de tres anys, Valjean (sota la falsa identitat de Monsieur Madeleine) és nomenat alcalde de Montreuil-Sur-Mer per el rei. El 1821 Javert és destinat a la mateixa ciutat on Valjean n'és alcalde, i en aquest

mateix any, Fantine aconsegueix treballar a la fàbrica de M. Madeleine. A principis de 1823 Fantine és acomiadada i comença a lluitar per sobreviure, fet que la porta a la prostitució.

Valjean és capturat de nou i condemnat a cadena perpètua el 25 de juliol de 1823; de totes maneres, el protagonista aconsegueix escapar a finals d'aquest mateix any (7 de novembre de 1823) tirant-se al mar. Lliure de nou, Valjean arriba a Montfermeil el mateix any i s'emporta Cosette. Al cap de sis anys, Valjean i Cosette es muden a París (al carrer Plumet) on viuen en primera persona la revolució del 5 i 6 de juny de 1832.

Marius i Cosette es casen el 16 de febrer de 1833, vuit mesos després de la revolució, i el 17 de febrer Valjean confessa a Marius la seva verdadera identitat. Després d'aquest fet passen aproximadament uns quatre o cinc mesos i Jean Valjean mor.

- **Temps narratiu extern:**

Els fets narrats a la novel·la tenen lloc a França, en ambients rurals i burgesos durant el segle XIX. Aquesta novel·la narra les vides i relacions de diferents personatges durant aproximadament uns vint anys, en els quals tenen lloc les guerres Napoleòniques. La història es centra principalment en la vida de Jean Valjean, i a través d'aquesta, l'autor mostra les injustícies socials que hi havien a França durant el segle XIX.

2.6. NARRADOR

Víctor Hugo no dóna nom al narrador i permet que els lectors l'associïn amb el creador de la novel·la. En diverses ocasions, el narrador intervé en la història, la majoria de cops per explicar i puntualitzar detalls o fets generalment històrics que van tenir lloc fora del temps narratiu, amb l'objectiu de remarcar que no tots els fets que narra són ficticis.

Un clar exemple d'això és quan, en una ocasió, el narrador descriu com "*Un observador, un soñador, el autor de este libro[...]*"¹¹, durant la revolució de 1832 es va

¹¹ Fragment extret de *Los miserables* de Víctor Hugo, ed. Edhasa pàg. 884.

trobar enmig d'una lluita mentre tornava cap a casa; *“No tenía para resguardarse de las balas más que el espacio de las medias columnas que separaban las tiendas, y permaneció más de media hora en aquella delicada situación”*¹². En un altre moment, l'autor es disculpa per les seves constants intervencions - *“El autor de este libro, forzado bien a su pesar a hablar de sí mismo”*¹³ - per demanar la comprensió del lector quan descriu que *“París es la villa natal de su espíritu”*¹⁴.

Es pot considerar, per tant, que es tracta d'un narrador extern omniscient, o fins i tot d'una mena de personatge, que s'adreça amb freqüència als lectors per expressar la seva opinió. Aquest, narra la història en passat i no només sap el que pensen els personatges en tot moment, sinó que també té coneixement de la societat i política de l'època. El to emprat tendeix a reflectir l'empatia del narrador envers alguns personatges; en descriure les tendències polítiques i socials, deixa entreveure el pensament d'Hugo respecte alguns assumptes polítics del moment.

2.7. TEMES

- **La importància de l'amor i la compassió:**

A *Les Misérables*, Hugo afirma que l'amor i la compassió són els millors regals que una persona pot fer a una altra, i que mostrar aquests valors hauria de ser l'objectiu més important de la vida humana. Al principi de la novel·la, Valjean és presentat com un criminal ple d'odi envers les altres persones i que, per culpa del seu càstig, és incapaç d'estimar. Tanmateix, al llarg de la novel·la aquest personatge pateix una clara transformació que el porta a ser un home respectat.

Aquest canvi, personifica la importància de l'amor, ja que Valjean només és capaç de millorar com a persona quan aprèn a estimar els altres. És cert també que en algunes ocasions els esforços de Valjean per ajudar a altres persones li porten problemes, però aquestes accions alhora li fan experimentar una sensació de felicitat i plenitud que no havia sentit mai abans. L'amor de Jean Valjean envers els altres (per Cosette en particular) és el que l'ajuda a tirar endavant i a seguir lluitant en moments difícils.

¹² Fragment extret de *Los miserables* de Victor Hugo, ed. Edhasa pàg. 884.

¹³ Fragment extret de *Los miserables* de Victor Hugo, ed. Edhasa pàg. 373.

¹⁴ Fragment extret de *Los miserables* de Victor Hugo, ed. Edhasa pàg. 373.

Il·lustració 40 - Valjean s'apiada de Fantine.

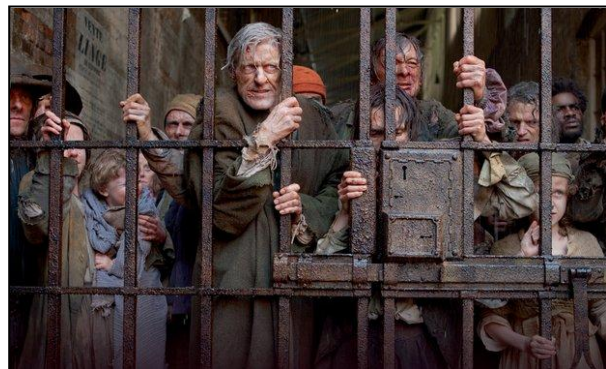
Hugo també deixa clar que si ajudes algú que està passant un moment difícil, aquest potser et tornarà el favor en un futur, i utilitza l'exemple de Fauchelevent i Valjean per expressar que, l'amor engendra amor i la compassió engendra compassió. Valjean salva

Fauchelevent, i anys més tard Fauchelevent li torna el favor oferint-li refugi al convent de Petit-Picpus.

En la novel·la, Hugo tracta l'amor i la compassió com quelcom contagiós que es transmet d'una persona a una altra. Després de que Bienvenue Myriel perdoni el protagonista mitjançant un acte de confiança i afecte, Valjean és capaç de mostrar aquesta compassió i amor a Cosette, salvant-la de la crueltat dels Thénardier. Més tard, Cosette, perdona a Valjean el seu passat criminal.

- **La injustícia social del segle XIX a França:**

Hugo utilitza la seva novel·la per criticar i condemnar la injusta estructura social que hi havia a França durant el segle XIX, mostrant en diverses ocasions, que aquesta estructura transforma les persones bones i innocents en delinqüents i vagabunds. Hugo es centra principalment en tres àmbits que, segons ell, necessiten una reforma: l'educació, la justícia i la forma com es tractava a les dones. Transmet gran part d'aquest missatge a través de Fantine, símbol de les dones

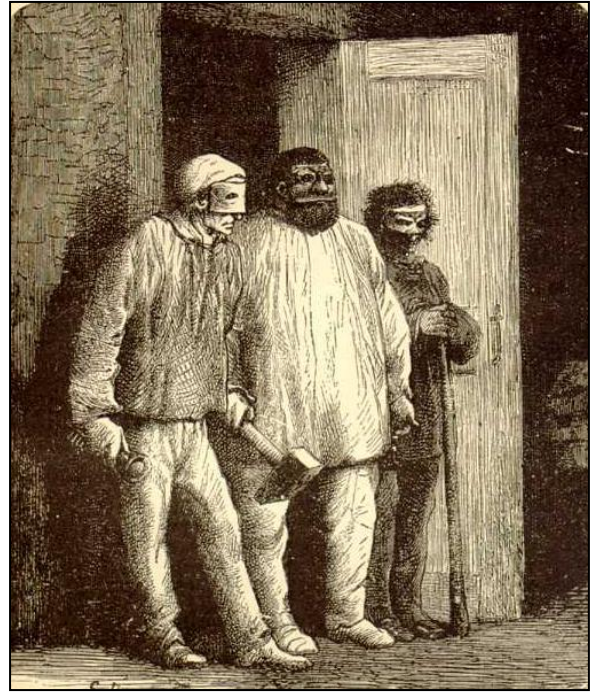

Il·lustració 41 - Representació dels vagabunds del barri Saint-Michel.

empobrides que foren portades a la desesperació, misèria i mort per culpa d'una cruel societat. Després que Fantine sigui abandonada pel seu amant, Tholomyès, la seva reputació queda embrutada pel fet de tenir una filla il·legítima. Malgrat els seus esforços per amagar aquest fet, la seva falta d'educació fa que no serveixin per res, ja que l'escriba al que Fantine li dicta les seves cartes, escampa el secret per tot el poble.

Irònicament, Fantine només es veu obligada a prostituir-se quan és amcomiadada de la fàbrica on treballava per la immoralitat que suposava el fet de tenir una filla essent soltera. A través de Fantine, Hugo vol plasmar la hipocresia d'una societat que priva a les noies de l'educació i margina a les dones com Fantine mentre es respecta la mala actitud dels homes com Tholomyès.

Hugo critica també el compliment de la llei; el personatge de Jean Valjean revela com la justícia criminal francesa transforma un simple lladre de pa en un perillós criminal. L'únic efecte que tenen els dinou anys de presó sobre Valjean és que el converteixen en una persona viciosa i mentidera; l'amabilitat del Bibe de Digne, Myriel, en canvi, el transformen completament. Un altre contrast que fa l'autor amb la situació de Valjean és la manera amb la que la policia de París condemna els crims dels delinqüents de Patron-Minette, el grup criminal dels Thénardier. A diferència de Valjean, els Patron-Minette són delinqüents que duen a terme crims importants (com assassinats o robatoris) però que reben només sentències curtes a presons de les quals és fàcil d'escapar.

Il·lustració 42 - Dibuix de Patron-Minette.

En la societat francesa descrita a *Les Misérables*, per tant, la justícia no és igual per tothom, gairebé no castiga als pitjors criminals però destrossa la vida de les persones que cometen delictes insignificants.

- **Els efectes a llarg termini de la revolució francesa en la societat de França.**

En la novel·la, Víctor Hugo descriu l'impacte social de nombroses revolucions, insurreccions, i execucions que van tenir lloc a finals del segle XVIII i a principis del XIX a França. Descriuint la victòria i la derrota de Napoleó i la disminució de la monarquia borbònica, Hugo transmet als lectors una certa incertesa respecte al futur polític de França. Encara que Hugo fos simpatitzant dels moviments republicans i no pas de la monarquia, critica tots els estaments principalment pel fet de que són

incapaços de solucionar efectivament les injustícies socials o eliminar el rígid sistema de classes socials. Hugo descriu detalladament la batalla de Waterloo i les victòries aconseguïdes en aquesta, però recorda als lectors, que al final de la gloriosa batalla, els vells criminals de la societat (com els lladres de tombes) encara hi són presents. De la mateixa manera, la batalla que té lloc a la barricada és alhora inútil i heroica ja que el sacrifici dels revolucionaris no aconseguix canviar res.

Il·lustració 43 - Batalla de Waterloo.

Hugo pretén, doncs, substituir la revolució per una lluita de caràcter moral, en la

Il·lustració 44 - Els estudiants a les barricades.

que l'antic sistema de cobdícia i corrupció és substituït per un nou sistema que té la compassió com a valor principal. Encara que Napoleó i els estudiants s'acostessin molt més a aquest valor que no pas els monarques francesos, creu que aquests valors no es poden imposar en cap cas a

través de la violència. De fet, Hugo, mostra com Napoleó i els estudiants són derrotats tan fàcilment com la monarquia.

2.8. MOTIUS

- **La dura situació dels orfes:**

La prevalença dels orfes i d'estructures familiars inusuals a *Les Misérables* és el senyal més obvi que la societat i política francesa del període descrit havien actuat

Il·lustració 45 - Cosette amb una galleda.

d'una forma terrible. Valjean, Fantine, Cosette, Marius, Gavroche, Pontmercy i Gillenormand són tots separats, en algun moment de la novel·la, de la seva família o de les persones que estimen per motius econòmics o polítics. Marius encarna els efectes de la política en l'estructura familiar, ja que el seu avi, Gillenormand és partidari de Napoleó, i en canvi, el seu pare estava a favor del Monarquisme. Per altra banda, la pobresa i la inestabilitat social porten a Cosette, Fantine, Valjean i Gavroche a ser orfes. A excepció de Gavroche (la seva vida és tan miserable que està més bé sol al carrer), aquests personatges són infeliços i solitaris, ja que estan separats

dels seus pares i no tenen a qui recórrer quan necessiten ajuda.

- **Disfresses i pseudònims:**

Una sèrie de personatges actuen sota pseudònims o disfressats, i aquests canvis constants d'identitat s'acaben convertint en una de les marques distintives del món criminal. Thénardier n'és un clar exemple: quan Valjean i Cosette van a viure a París, Thénardier s'amaga sota el nom "Jondrette", i l'autor informa que fa servir altres pseudònims al mateix temps. Valjean també fa servir pseudònims, però no amb la mateixa finalitat que Thénardier, sinó per amagar el seu passat. Fins i tot els noms falsos que fa servir Valjean, són una manera poc digne de viure, i el primer que fa Valjean després del casament de Cosette és confessar-li a Marius la seva verdadera identitat. Per tant, en la novel·la, les disfresses i pseudònims són un mitjà de supervivència per als personatges, però Hugo creu que la vida és quelcom més que la mera supervivència. Finalment, la diferència principal entre els personatges honestos i els criminals és que els honestos són capaços de deixar de banda els seus *alter egos* i revelar la seva verdadera identitat.

- **Resurrecció:**

Quan un personatge de *Les Misérables* aprèn una lliçó important sobre la vida, aquesta presa de consciència comporta sovint una resurrecció física, és a dir, un canvi d'aspecte. Valjean és el personatge que pateix el major nombre de reencarnacions, cada una de les quals indica que està a un pas més lluny de la seva antiga depravació moral. Després de la seva trobada amb Myriel, per exemple, reneix com a Monsieur Madeleine. Valjean, però, no és l'únic personatge que pateix aquests canvis, Marius n'és un altre exemple. Quan aquest es recupera finalment al cap de sis mesos després de les seves ferides de les barricades, és un noi molt diferent de l'antic enamorat. Tot i que no assumeix una nova identitat, Marius necessita experimentar una mort metafòrica abans que pugui reconciliar-se amb el seu avi i festejar feliçment amb Cosette.

2.9. SÍMBOLS

- **Els canelobres de plata de Myriel:**

Els canelobres són el símbol més prominent de la compassió a *Les Misérables*. Aquests objectes ofereixen una llum, simbòlica i real, que sempre porta a l'amor i l'esperança. Al principi de la novel·la, Hugo utilitza el contrast entre llum i foscor per destacar les diferències entre Myriel, un bisbe honrat, i Valjean, una figura fosca aparentment incapaç d'estimar. Quan Myriel li dona a Valjean els canelobres, li passa literalment la seva llum, ja que li fa prometre que es convertirà en un home honrat.

Il·lustració 46 - Myriel donant a Valjean els canelobres.

A mesura que avança la novel·la, els canelobres van apareixent per recordar-li a Valjean el seu deure. Quan Valjean mor, el reflex dels canelobres brillen a la cara del protagonista, com a símbol que ha assolit el seu objectiu d'amor i compassió.

- **Serps, insectes i ocells:**

En descriure els personatges principals, Hugo utilitza freqüentment imatges d'animals per accentuar les qualitats bones i dolentes dels personatges. Les orfes figures de Cosette i Gavroche, són descrites com a aus: Cosette com una alosa i Gavroche com una mosca. Els Thénardiens, d'altra banda, són descrits com serps, i el temps que Cosette viu amb ells és descrit per l'autor com viure amb escarabats. Aquests símbols oposats suggereixen que, mentre que, Gavroche i Cosette poden 'fugir volant' de la seva situació miserable, els Thénardier es veuen arrelats a les seves activitats immorals. Són criatures de terra, el que significa que no són tan lliures com Cosette o Gavroche

2.10. RECEPCIÓ DE LA NOVEL·LA

La publicació de la novel·la va ser un esdeveniment molt esperat, ja que Víctor Hugo ja era considerat un dels millors poetes de França en el segle XIX. The New York Times, va anunciar el 10 d'abril de 1860, dos anys abans de la publicació de la novel·la, que Víctor Hugo ja havia acabat d'escriure l'obra i que estava apunt per sortir a la llum. Hugo va prohibir als seus editors que resumissin l'argument per la premsa, i es va negar a autoritzar la publicació d'extractes de la novel·la abans de la seva publicació. Els va proposar que publiquessin el següent: "*El que Víctor H. va descriure en el món gòtic de Notre-Dame de Paris, ho acaba d'aconseguir al món modern de Les Misérables*"¹⁵.

Una massiva campanya publicitària va precedir la publicació dels dos primers volums a diverses ciutats europees i van ser publicats a París el 3 d'abril de 1862. Els volums restants van aparèixer el 15 de maig del mateix any. Les primeres crítiques van ser generalment negatives; alguns experts consideraven que el tema que es tractava en l'obra era immoral, altres es queixaven de l'abús del sentimentalisme i d'altres es mostraven inquiets per l'aparent simpatia de l'autor cap als revolucionaris.

L. Gauthier va escriure a Le Monde el 17 d'agost de 1862: "*Un no pot llegir (Les Misérables) sense sentir una invencible repugnància a tots els detalls que Monsieur Hugo dona pel que fa a la planificació de la revolta*"¹⁶. Els germans Goncourt, van

¹⁵ Extret de *The complete book of Les Misérables* d'Edward Behr, pàg. 38.

¹⁶ Fragment extret de l'article "L'évènement et Les Misérables" publicat a *Le Monde* el 22 de març de 1997.

descriure la novel·la com a artificial i decepcionant. Flaubert no va trobar “*ni la veritat ni la grandesa*” en aquesta i va criticar que els personatges eren només estereotips que “*parlen molt bé però tots de la mateixa manera*”. Va opinar també, que Hugo no s’havia esforçat prou i va predir un final imminent a la seva carrera com a escriptor, com si es tractés de “*la caiguda d’un déu*”¹⁷. En una crítica d’un diari, Charles Baudelaire va elogiar l’èxit de l’autor en centrar l’atenció dels lectors en els problemes socials del moment, tot i que creia que la massiva propaganda que havia rebut el llibre anava en contra de l’art. En privat, Baudelaire va castigar la novel·la dient que “*no té sabor i és inepta*”¹⁸

Independentment de les crítiques, *Les Misérables* va ser i segueix sent un èxit comercial; ha sigut un llibre popular des de la seva publicació. Mentre Hugo estava exiliat a Anglaterra, poc després de la publicació de la novel·la, va telegrafiar als seus editors anglesos enviant-los sols el caràcter: “?”. Hurst i Blackett van respondre amb: “!”, referint-se al gran èxit que havia experimentat la proposta d’Hugo. Traduït el mateix any, va aparèixer en diversos idiomes, entre ells l’italià el grec i el portuguès, demostrant així que la seva popularitat no residia sols a França, sinó que s’havia expandit per tot Europa i, fins i tot per l’estranger. Va quedar remarcat, d’aquesta manera, un cop més, el poder i la importància de Victor Hugo.

2.11. ADAPTACIONS DE LA NOVEL·LA

Des de la publicació original de l’obra, *Les Misérables* ha estat objecte d’un gran nombre d’adaptacions de diferents tipus, com ara llibres, pel·lícules, musicals, obres de teatre i fins i tot jocs.

Les adaptacions més importants són les següents:

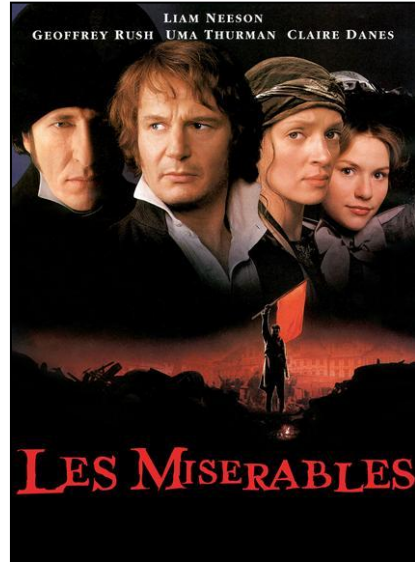
- La pel·lícula de l’any 1935 dirigida per Richard Boleslawski, protagonitzada per Fredric March i Charles Laughton i nominada a Millor Pel·lícula als Oscars de Hollywood
- L’adaptació radiofònica d’Orson Welles del 1937
- La versió cinematogràfica de 1958 dirigida per Jean-Paul Le Chanois, amb un repartiment encapçalat per Jean Gabin, Bernard Blier i Bourvil. Ha estat

¹⁷ Extret de la carta de G.Flaubert a Mme. Roger des Genettes el juliol de 1862.

¹⁸ Extret de l’article “Baudelaire on Les Misérables” publicat a *The French Review* el 1979.

considerada per diversos crítics com a “l’adaptació cinematogràfica més memorable”.

- La pel·lícula de 1978 (emesa sols per televisió) amb Richard Jordan i Anthony Perkins com a protagonistes.
- El musical de 1980, creat per Alain Boublil i Claude-Michel Schönberg
- El film de 1995, amb Claude Lelouch com a director i Jean-Paul Belmondo com a actor principal.
- La pel·lícula de l’any 1998, protagonitzada per Liam Neeson, Geoffrey Rush i Uma Thurman.
- La mini sèrie de l’any 2000, amb actors com Gérard Depardieu i John Malkovich
- La pel·lícula del musical estrenada al 2012 protagonitzada per Hugh Jackman, Russell Crowe i Anne Hathaway i guanyadora de dos Oscars.
- Una adaptació manga feta pel japonès Takahiro Arai i publicada a partir del setembre de 2013 a la revista *Monthly Shonen Sunday*.

Il·lustració 47 - Pòster de la pel·lícula de 1998.

Cal esmentar també que posteriorment a la publicació del llibre, han sorgit segones parts (no oficials) de la novel·la d’Hugo:

- L’any 1995 Laura Kalpakian publica *Cosette: La seqüela de Les Misérables*. Aquesta versió continua la història de Marius i Cosette, però es basa més en la versió musical que no pas en el llibre d’Hugo.
- L’any 2001 apareixen dues novel·les franceses escrites per François Cérésa titulades *Cosette ou le temps des illusions* i *Marius ou le fugitif*, en les quals Cérésa continua la història original. En aquesta versió, Javert és presentat com un heroi, s’explica que sobreviu del seu intent de suïcidi i decideix esdevenir una persona totalment religiosa; Thénardier torna d’Amèrica i Marius és empresonat injustament. Aquestes obres van ser demandades pel rebèsnet d’Hugo atès que Cérésa no posseïa els drets d’autor.

3. HISTÒRIA DELS MUSICALS

Entenem com a musical el gènere teatral que combina música, cançó, ball i diàlegs. Aquestes obres teatrals es solen representar en grans escenaris, generalment en els teatres del West End (a Londres) i de Broadway (a Nova York), seus principals del teatre musical.

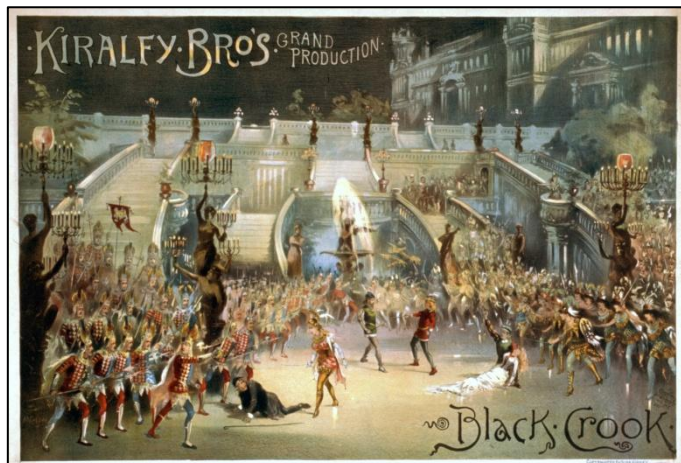
Il·lustració 49 - Broadway, Nova York.

Il·lustració 48 - West End, Londres.

3.1. Orígens

Es podria afirmar que el teatre musical va néixer el 12 de setembre de 1866, el dia en el que es va estrenar a Estats Units una òpera (*The Black Crook*) que va sorgir de la unió entre una companyia de dansa europea i una companyia teatral. Aquesta fusió va tenir lloc perquè la companyia de dansa no trobava cap lloc on actuar i la companyia teatral estava preparant una funció que els suposava unes despeses massa elevades. D'aquesta manera, mitjançant la unió d'aquests dos grups, es van poder resoldre els problemes econòmics i d'organització i el 12 de setembre s'estrenava l'espectacle al Niblo's Garden de Nova York.

Il·lustració 50 - Dibuix de l'escena final de *The Black Crook*.

Per tant, el musical neix a partir de les classes socials baixes i es desenvolupa com una forma teatral dirigida a les masses i per un públic molt divers. La

seva estructura i estil permeten que l'espectador sigui capaç de seguir l'espectacle com si es tractés d'un vodevil¹⁹, oferint com a resultat una representació més simple i fàcil d'entendre que no pas la prosa tradicional.

La comèdia musical sorgeix als Estats Units en un moment en què hi ha molta immigració, una població urbana complexa de diferents orígens ètnics i culturals i que sovint molts d'ells no saben ni parlar anglès. Aquests col·lectius representen una gran audiència potencial per al gènere musical, perquè aquesta nova forma d'entreteniment és capaç d'atreure amb facilitat l'atenció i interès del públic amb una història que és clara i evident al llarg del desenvolupament de l'espectacle, sense necessitat de tenir un coneixement profund de l'idioma, i que al mateix temps és visualment atractiva.

3.2. Anys 1920

Els musicals dels anys vint (els quals tenien influències del vodevil, music hall i altres espectacles lleugers), tendien a donar molta importància als actors i actrius, a les espectaculars coreografies i solien estar formades de cançons populars, traient així importància a l'argument. Les produccions de caire lleuger van ser les més típiques de l'època, d'entre les quals destaquen: *Sally*; *Lady Be Good*; *Sunny*; *No, No, Nanette*; *Oh Kay* i *Funny Face*. Malgrat que els llibrets d'aquests espectacles no solien tenir massa consistència, van permetre el naixement d'estrelles com Marilyn Miller i Fred Astaire i van generar desenes de cançons populars que han passat a formar part de la història dels musicals. Al llarg de la primera meitat del segle XX, la música popular va ser utilitzada per la majoria de compositors de teatre musical i lletristes. Temes com "Fascinating Rythm", "Tea For Two" i "Someone Watch Over Me" van ser molt populars durant l'època.

Il·lustració 51 - Pòster de *Lady Be Good*.

¹⁹ Comèdia lleugera basada en situacions equívokes i frívoles.

Molts dels espectacles eren revistes²⁰ o successions d'esquetxos i cançons amb poca (o fins i tot cap) connexió entre ells. El més conegut d'aquests va ser el Ziegfeld Follies anual, revistes espectaculars de cant i ball realitzades a Broadway amb conjunts extravagants, vestits elaborats i coristes atractives. Tot això, a més, va provocar un encariment dels costos. A Londres, estrelles com Ivor Novello i Noël Coward van guanyar una gran popularitat. Mentrestant, les operetes²¹, que havien estat gairebé absents del panorama teatral anglès des de la I Guerra Mundial, van experimentar un darrer esclat de popularitat; obres de compositors de l'Europa continental van tenir èxit, com les de Sigmund Robmberg i Rudolf Friml.

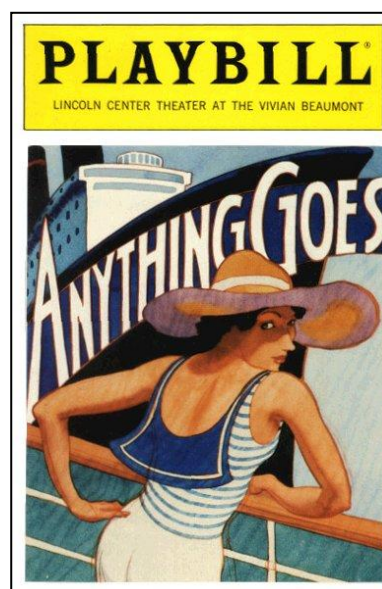
Il·lustració 52 - Cartell de *Show Boat*.

Més enllà dels musicals relativament frívols i les operetes sentimentals de l'època, *Show Boat*, que es va estrenar el 27 de desembre de 1927 al teatre Ziegfeld de Nova York, va suposar un punt d'inflexió en unir plenament la música i el llibret, narrant, d'aquesta manera, la història a través de les cançons.

3.3. Anys 1930

La Gran Depressió va afectar el teatre musical tant a Broadway com a Londres: la gent tenia pocs diners per gastar en espectacles. Només uns quants musicals van poder superar una permanència de 500 representacions durant la dècada.

Molts espectacles van seguir l'estil de cant i ball alegres dels seus predecessors. La parella de dansa formada per Fred Astaire i Adele, la seva germana, protagonitzaven la revista *The Band Wagon*, mentre que *Anything Goes*, de Cole Porter, consagrava Ethel

Il·lustració 53 - Cartell d'*Anything Goes*.

²⁰ Espectacle teatral que consisteix en una sèrie de números de varietats, sovint inspirats en temes d'actualitat i generalment amb un mínim fil argumental que serveix de lligam.

²¹ Peça teatral lleugera amb fragments musicats i acompanyament d'orquestra.

Merma com la reina del teatre musical, títol que va aconseguir conservar durant molts anys.

Escriptors britànics, com Noël Coward i Ivor Novello van continuar estrenant musicals de caire sentimental, propis de la dècada anterior, com *The Dancing Years*. De la mateixa manera Rodgers & Hart van tornar de Hollywood per triomfar de nou a Broadway, en produccions com *On Your Toes*, *Babes In Arms* i *The Boys From Syracuse*. *Hellzapoppin*, una revista amb participació del públic, va ser l'espectacle que va estar més temps en cartell durant l'època, arribant a les 1.404 funcions.

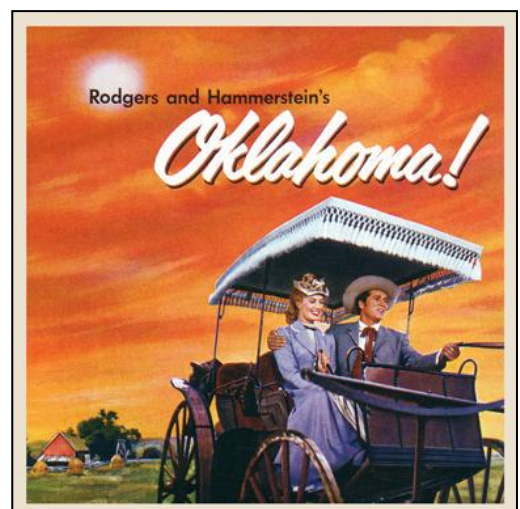
Cal destacar també que *Of Thee I Sing*, una sàtira política amb música de George Gershwin i lletra de Ira Gershwin i Morrie Ryskind, va ser el primer musical premiat amb el Premi Pulitzer. Ethel Waters va ser la primera cantant afroamericana que va protagonitzar un musical (*A Thousand Cheers*) a Broadway, juntament amb actors blancs.

Malgrat els problemes econòmics de l'època i la forta competència que suposava el cinema per al teatre musical, el gènere va sobreviure. De fet, els canvis que van experimentar els musicals durant la dècada van mostrar que el teatre musical començava a evolucionar més enllà dels gags i coristes musicals propis dels anys anteriors i del sentimentalisme característic del gènere de l'opereta.

3.4. Anys 1940

Aquesta dècada va iniciar-se amb nous èxits de Porter, Irving Berlin, Rodgers i Hart i Weill i Gershwin (algunes de les seves obres van arribar a les 500 representacions).

Oklahoma!, de Richard Rodgers i Oscar Hammerstein va suposar la culminació de la revolució artística que s'havia iniciat amb *Show Boat*; tenia ja una estreta integració de tots els aspectes més importants del gènere: una trama coherent amb cançons que estaven basades en la pròpia trama, coreografia que aportava fluïdesa i no es feia servir sols com a excusa per mostrar dones lleugeres de roba i un desenvolupament dels personatges. En la producció, la coreògrafa Agnes de Mille introdueix

Il·lustració 54 - Pòster d'Oklahoma!

moviments quotidians per ajudar els personatges a expressar millor les seves idees. Va desafiar les conviccions dels musicals aixecant el teló del primer acte, no amb un grup de coristes sobre l'escenari, sinó amb una sola dona a escena. *Oklahoma!* va ser el primer gran espectacle de masses de Broadway, arribant a representar 2.212 funcions, i la seva adaptació cinematogràfica va tenir un gran èxit.

De la col·laboració entre Rodgers i Hammerstein en va sorgir més endavant una extraordinària col·lecció d'algunes de les millors obres del teatre musical, com *Carousel*, *South Pacific* i *The Sound Of Music*. Alguns d'aquests musicals ja comencen a adoptar més dramatisme que la majoria d'espectacles anteriors.

II-lustració 55 - Fotografia promocional de *The Sound Of The Music*.

Aquest augment de creativitat va estimular altres autors, donant lloc al que s'anomena l'Edat d'Or del teatre musical a Estats Units.

3.5. Anys 1950

La dècada comença amb l'èxit de *Guys and Dolls* de Frank Loesser i Abe Burrows; per altra banda, la febre de l'or²² de Califòrnia inspirava a *Paint Your Wagon* d'Alan Jay Lerner i Frederick Loewe. Aquests dos van col·laborar de nou l'any 1956 per crear un dels musicals més famosos, *My Fair Lady*.

L'any 1957 s'estrena *West Side Story*, aquest musical suposa la translació de *Romeo and Juliet* cap al Nova York contemporani i converteix l'enemistat entre els Montagú i els Capulets en l'oposició entre dues bandes ètniques, els Jets i els Sharks. El llibret

²² Fenomen social ocorregut al Far West, Estats Units, entre 1848 i 1855; caracteritzat per la gran quantitat d'immigrants que van arribar a San Francisco (Califòrnia) a la recerca d'aquest d'or.

va ser adaptat per Arthur Laurents, amb música de Leonard Bernstein i lletra de Stephen Sondheim. Va ser molt aclamat per la crítica però, en canvi, no tant per el públic. No va guanyar tampoc gaires premis, probablement com a conseqüència de la qualitat dels musicals de l'època. No obstant això, la versió cinematogràfica del musical va ser un èxit total, arribant a guanyar dinou milions de dòlars. Més endavant, els autors del musical, uniren els seus talents un cop més per crear un nou espectacle, *Gypsy*.

Il·lustració 57 - Escena de *West Side Story*.

Il·lustració 56 - Patti Lupone interpretant Rose del musical *Gypsy*.

La dècada finalitza amb un altre èxit, esmentat ja anteriorment, de Rodgers i Hemmerstein: *The Sound Of Music*. Aquest va estar en cartellera durant 1.443 funcions i es va emportar el Tony²³ a Millor Musical. Segurament gràcies a l'èxit de la versió cinematogràfica, s'ha convertit en un dels musicals més populars de la història.

3.6. Anys 1960

Durant aquesta dècada va estrenar-se *The Fantasticks* a l'Off-Broadway²⁴ i va ser representat durant 40 anys al Sullivan Street Theatre, convertint-se així en el musical més representat mundialment. Els seus autors (Harvey Schmidt i Tom Jones), van crear altres obres que van aportar una gran innovació al gènere, com *Celebration* o *I Do! I Do!* (primer musical de Broadway en tenir només dos personatges).

²³ Premis atorgats a les millors representacions teatrals de Broadway.

²⁴ Terme utilitzat per denominar les obres o musicals representades a la ciutat de Nova York però fora de la zona de Broadway, normalment en teatres de poc aforament.

Els compositors Stephen Sondheim i Jerry Herman van tenir també un gran impacte en la història del teatre musical durant els anys 60. El primer projecte pel qual Sondheim en va compondre la música va ser el musical *A Funny Thing Happened on the Way to the Forum*, basat en les obres de Plaute amb un llibret escrit per Burt Shevelove i Larry Gelbart i protagonitzada per Zero Mostel. Sondheim va anar més enllà dels esquemes establerts en el teatre musical de l'època, explorant les facetes més fosques de la personalitat humana. D'entre les seves obres en destaquen les següents: *Anyone Can Whistle*, *Follies* i *A Little Night Music*. Més endavant, Sondheim s'inspirarà en assumptes poc habituals com l'obertura del Japó al comerç occidental (*Pacific Overtures*), la set de venjança d'un barber assassí de Londres (*Sweeney Todd*), els quadres de George Seurat²⁵ (*Sunday in the Park with George*) o els contes de fades (*Into the Woods*).

II-lustració 58 - Pòster promocional de l'adaptació cinematogràfica d'*Into The Woods*

Mentre que alguns crítics afirmen que els musicals de Sondheim no tenen atractiu comercial, altres n'elogien la seva complexitat musical i la sofisticació lírica. Algunes de les notables innovacions de Sondheim són crear un espectacle amb la trama desenvolupada al revés (de forma que comença pel final de la història i acaba amb el

II-lustració 59 - Escena de *Hair*.

principi) amb *Merrily We Roll Along* i introduir elements que incomodin al públic, n'és un bon exemple el musical *Anyone Can Whistle*, en el qual el primer acte acaba amb els protagonistes informant als espectadors que estan tots bojós.

Un dels *hits* més importants de la dècada va ser, sens dubte, *Hair* que no tan sols va introduir la música rock al món dels musicals sinó que també tractava de forma directa les relacions interracials.

²⁵ Pintor francès fundador del neopressionisme.

3.7. Anys 1970

Després del gran èxit de *Hair*, el rock va aparèixer definitivament al teatre musical amb títols tan coneguts com *Jesus Christ Superstar*, *Godspell*, *The Rocky Horror Show* o *Two Gentlemen of Verona*. En un principi, alguns d'aquests musicals van ser concebuts com a àlbums conceptuals, però més tard, van ser portats als escenaris de Broadway i a la gran pantalla.

L'any 1975 s'estrena *A Chorus Line* (amb música de Marvin Hamlisch i lletra d'Edward Kleban) a Manhattan, tot i que més tard és traslladat al Shubert Theatre, on ofereix 6.137 funcions, fet que li donà el títol de musical de més llarga duració de Broadway. L'espectacle va guanyar diversos premis, incloent 9 premis Tony i un prestigiós Pulitzer²⁶.

Durant aquesta dècada, el públic de Broadway comença a apreciar els musicals amb estil i temàtica diferents als espectacles anteriors. D'aquesta manera, l'any 1975 John Kander i Fred Ebb creen *Cabaret*, un musical que tracta un dels temes més delicats del moment: l'augment del nazisme a l'Alemanya de 1930. Altres exemples d'aquest canvi de mentalitat són *Chicago* (la Llei Seca juga un paper molt important en l'obra) i *Pippin* (l'acció s'ambienta a l'època de Carles I).

Al final de la dècada apareixen *Evita* i *Sweeney Todd*, antecessors dels grans musicals d'alt pressupost propis de la següent dècada, que recrearien històries dramàtiques i desenvoluparien l'argument mitjançant espectaculars efectes. No obstant això, durant aquest mateix període, els vells valors van mantenir-se en obres com *Annie* i *42nd*

Il·lustració 60 - Escena de *Grease*.

Street. A més, també es va realitzar la versió cinematogràfica de diversos musicals, dels quals en destaquen *Fiddler on the Roof*, *Grease* i *Cabaret*.

²⁶Premis otorgats al periodisme, a la literatura i a la composició musical dels Estats Units.

3.8. Anys 1980

La dècada de 1980 destaca per l'aparició dels "mega-musicals" europeus i de les "òperes pop" a Broadway, al West End i en altres llocs. Molts dels musicals d'aquesta dècada es basen en novel·les o altres obres literàries. Entre els autors més importants de "mega-musicals" cal mencionar a l'equip francès format per Claude-Michel Schönberg i Alain Boublil, creadors de *Les Misérables* i *Miss Saigon*.

Il·lustració 61 - Escena de Miss Saigon.

Il·lustració 62 - Christine i el Fantasma de l'Òpera.

El compositor britànic Andrew Lloyd Webber va tenir un gran èxit durant aquests anys amb *Evita* (estrenat el 1979), *Cats* (basat en els poemes de T.S. Eliot), *Starlight Express*, *The Phantom of the Opera* (escrit a partir de la novel·la homònima de Gaston Leroux) i *Sunset Boulevard*. Aquestes obres es van representar (algunes encara estan en cartellera) tant a Nova York com a Londres i internacionalment van tenir un molt èxit. Amb els seus enormes pressupostos, els "mega-musicals" van redefinir els paràmetres d'èxit financer a Broadway i a

Londres. En els anys anteriors, era possible considerar que un musical era un èxit simplement per estar en cartellera durant almenys 100 funcions; en canvi, amb uns costos de producció tan alts, un espectacle havia (i ha) de representar-se durant anys per tal d'obtenir algun benefici.

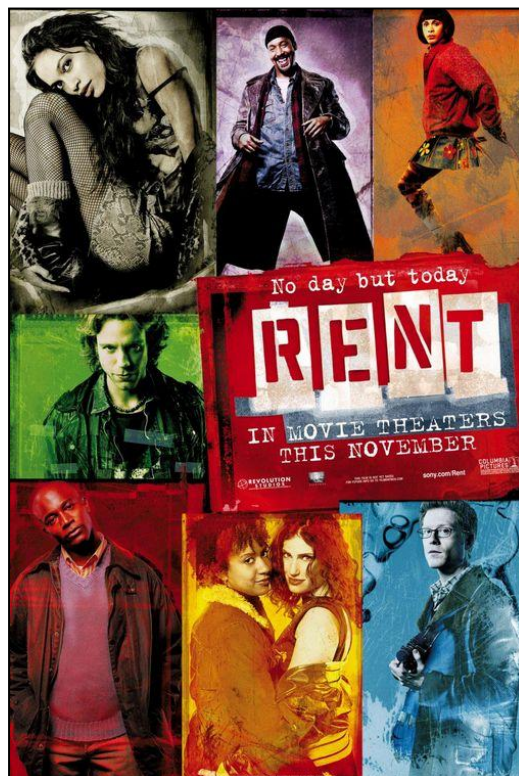
3.9. Anys 1990

En aquest període neix una nova generació de compositors teatrals, com Jason Robert Brown i Michael John LaChiusa, que van començar la seva trajectòria professional amb produccions a l'Off-Broadway. L'espectacle amb més èxit d'aquesta generació va ser *Rent* (basat en l'òpera *La Bohème* de Puccini) on els protagonistes són un grup d'artistes que viuen a Manhattan. *Rent* va tenir un gran èxit (principalment gràcies a que les entrades tenien un preu assequible) i va resultar molt popular entre el públic jove. Altres musicals van seguir els passos d'aquest i van aconseguir, mitjançant descomptes, triomfar a Broadway.

Els anys 90 són també testimonis de la influència de les grans

Il·lustració 64 - The Lion King a Broadway.

Il·lustració 63 - Cartell de la pel·lícula de *Rent*.

companyies productores en

el muntatge de musicals. La més important va ser The Walt Disney Company, que va començar a adaptar algunes de les seves pel·lícules musicals de l'època, com *Beauty and the Beast*, *The Lion King* i *Aida*, per ser representades als grans escenaris de Broadway.

Independentment de l'accentuat augment de grans musicals entre els anys 1980 i 1990, van produir-se també altres espectacles de menor pressupost, que malgrat això, van aconseguir l'elogi de la crítica. *Falsettoland*, *Little Shop of Horrors*, *Bat Boy: The Musical* i *Blood Brothers* en són clars exemples.

3.10. Segle XX

En aquest nou segle, els productors, amb l'objectiu de garantir la recuperació de les seves inversions, aposten per musicals dirigits a un públic massiu. Alguns d'aquests *shows*, aposten per tractar temàtiques completament noves; en són un bon exemple d'això *Avenue Q*, *The Light in the Piazza*, *Spring Awakening*, *In the Heights*, *Next to Normal* i *American Idiot*. La majoria, però, opten per crear un espectacle basant-se en una pel·lícula ja estrenada (*Mary Poppins*, *Shrek*, *The Producers*...) o bé en clàssics de la literatura (*Wicked*, *The Scarlet Pimpernel*...), amb l'objectiu d'aconseguir arribar al major públic possible.

Il·lustració 65 - *Wicked*.

Il·lustració 66 - Imatge promocional de *Spring Awakening*.

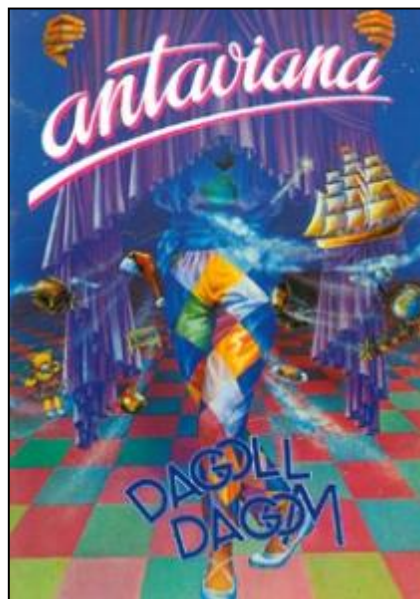
Per altra banda, una de les principals tendències de l'època és la creació d'un argument bàsic on s'hi puguin incorporar cançons famoses. Es pot exemplificar amb *Movin' Out* (basat en cançons de Billy Joel), *Jersey Boys* (amb temes de The Four Seasons) i *Rock of Ages* (amb temes del rock clàssic de la dècada de 1980). Aquest estil ha estat denominat com a "Jukebox Musical". Amb una tècnica similar però amb un argument més elaborat poden mencionar-se *Mamma Mia!* (basat en cançons d'ABBA), *Our House* (basat en peces de Madness) i *We Will Rock You* (amb cançons de Queen).

Il·lustració 67 - Logo de *Mamma Mia!*

3.11. El teatre musical a Catalunya

Es podria dir que el naixement del teatre musical a Catalunya té lloc l'any 1978 amb l'estrena d'*Antaviana* - obra creada per Dagoll Dagom, basada en contes de Pere Calders i amb música i lletra de Jaume Sisa. Va representar-se per primer cop el 16 de setembre de 1978 al Villarroel Teatre de Barcelona, i el 27 de setembre d'aquell mateix any l'espectacle entrava a la programació regular del teatre (fet que el va consagrar com un dels musicals catalans per excel·lència). Gràcies a l'èxit de l'espectacle, molts lectors van apropar-se a l'obra de Pere Calders; de fet, és com a conseqüència del musical que s'inicia la redescoberta de l'autor als anys 70 i 80.

Il·lustració 68 - Cartell d'*Antaviana*.

Durant els anys següents, Dagoll Dagom segueix exercint de pilar principal del teatre musical català; el 1981 la companyia estrena una obra que tracta sobre la màgia de la nit més curta de l'any, *La nit de Sant Joan*, també amb música de Jaume Sisa neix arran d'una sèrie d'exercicis d'improvisació que conformaran un espectacle de format de revista amb continguts molt moderns per l'època. L'obra és un cant a la festa, al foc i a la innocència, és un retro-musical on els seus protagonistes veuen complerts els seus desitjos més preuats durant aquesta nit tan especial. El text, a diferència d'*Antaviana*, és col·lectiu.

El 20 de maig de 1986 la companyia estrena la versió catalana de l'opereta *The Mikado* (*El Mikado* en català) de W.S. Gilbert i A. Sullivan (estrenada a Londres l'any 1885). Traduïda per Xavier Bru de Sala, arrangada per Joan Vives i dirigida per Joan Lluís Bozzo, l'obra es va convertir en un dels musicals de Dagoll Dagom de més èxit. No obstant això, l'adaptació i posada en escena d'aquesta obra va suposar tot un repte per la companyia teatral, principalment com a conseqüència de les dificultats musicals i teatrals que plantejava aquest ambiciós projecte.

L'any següent, Dagoll Dagom porta al teatre l'adaptació musical de *Mar i Cel* d'Àngel Guimerà, amb música d'Albert Guinovart i text de Bru de Sala. És un espectacle que tracta sobre la intolerància entre dos móns i dues religions completament oposades,

amb una bonica història d'amor que té un tràgic desenllaç. L'obra va esdevenir un gran èxit de públic i premsa (ha estat, a més, reposada en tres ocasions: l'any 2004, 2014 i 2015 (arribant-se a allargar fins el 2016)) convertint-se d'aquesta manera en l'espectacle representant del teatre musical català. Cal destacar també l'espectacularitat de la seva escenografia, un enorme vaixell mòbil presideix la majoria d'escenes; i de la seva música, ja que algunes de les cançons del musical formen part ja de la cultura popular catalana, com el famós duet entre Blanca i Saïd "Per què he plorat?".

Il·lustració 69 - Escena de *Mar i Cel*.

Al llarg del segle XXI, la mateixa companyia estrena diversos musicals (de menor èxit que els anteriors) d'entre els quals en destaquen: *Boscós Endins* (estrenada l'any

Il·lustració 70 - Cartell promocional d'*Aloma*.

2007 al Teatre Victòria de Barcelona i basada en *Into The Woods* de Stephen Sondheim i James Lapine) i *Aloma* (basada en la novel·la homònima de Mercè Rodoreda i estrenada l'any 2008).

4. LES MISÉRABLES, EL MUSICAL

4.1. BIOGRAFIA DELS AUTORS

4.1.1. Claude-Michel Schönberg

Claude-Michel Schönberg, nascut el 6 de juliol de 1944 a Vannes, és un productor, actor, cantant i compositor francès d'origen hongarès.

Provinent d'una família jueva, el seu pare es dedicava a reparar orgues i la seva mare era afinadora de pianos. L'ofici dels seus pares va marcar, inevitablement, la seva vocació musical.

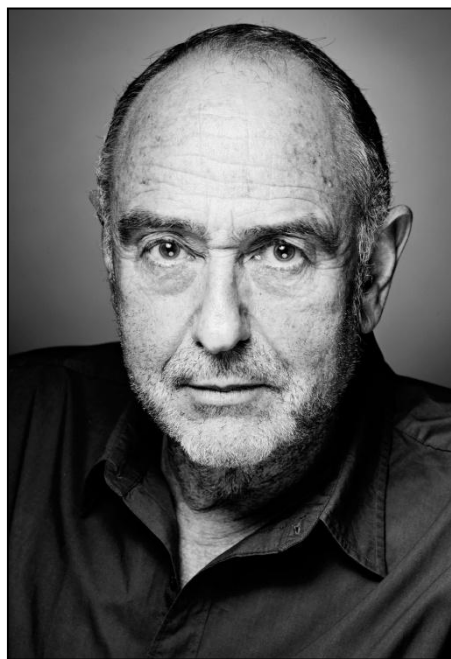
Després de finalitzar els seus estudis a l'École Supérieure de Commerce de Nantes, l'any 1960 va començar la seva carrera musical com a cantant i pianista dins el grup "Les Vénètes". Posteriorment va ser contractat per

Pierre Bourgoïn, director de la productora *Pathé*, com a director artístic per a diversos grups i cantants.

Al llarg de la seva carrera professional, Schönberg ha enregistrat un total de sis discos, produïts tots per Franck Pourcel, en els quals canta les seves pròpies cançons. L'any 1973 va escriure juntament amb Raymond Jeannon *La Révolution française*, on ell mateix actuava fent el paper de Lluís XVI.

El 1974 va compondre la música i lletra de la cançó "Le Premier Pas", que es va convertir en un autèntic *hit*, arribant a posicionar-se al capdavant de les llistes musicals franceses més importants amb més d'un milió de còpies venudes arreu del país. Aquesta cançó va donar-li, sens dubte, un nom dins el panorama musical francès.

Tanmateix, l'any 1978 va decidir canviar de rumb i dedicar la seva carrera als musicals. Va ser aleshores, quan ell i Alain Boublil van concebre la idea de *Les Misérables*. El musical es va estrenar l'any 1980 al *Palais des Sports* de París i cinc anys després, el 1985, ja es representava al West End de Londres. La producció de Broadway de l'espectacle, malgrat estrenar-se dos anys més tard que la de Londres,

Il·lustració 71 - Claude-Michel Schönberg

va estar nominada a dotze Tony Awards, dels quals en va guanyar vuit (incloent Millor Musical i Millor Partitura Original).

El 1989, Schönberg i Boublil van portar als escenaris londinencs la seva darrera creació, *Miss Saigon*. El musical estava protagonitzat, en la producció original, per Lea Salonga i Jonathan Prynce. Durant la seva transició cap a Broadway, el *show* va esgotar totes les entrades anticipades abans de la seva estrena, arribant a guanyar més de 24 milions de dòlars.

L'any 1997, l'equip d'escriptors va estrenar un nou musical, *Martin Guerre*, al Prince Edward Theatre de Londres. Aquest, va guanyar un Oliver Award el mateix any i va fer una gira pel Regne Unit i els Estats Units.

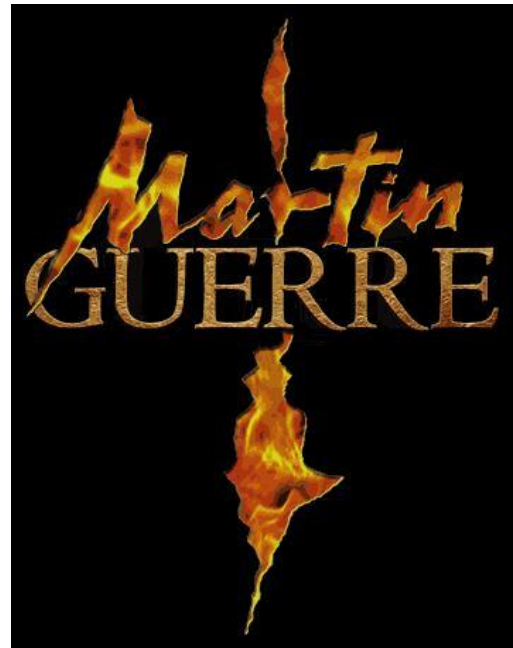
El 2001 Schönberg va compondre la seva primera partitura de ballet, *Wuthering Heights*. L'escola de dansa Northern Ballet Theatre Company va utilitzar la creació del compositor per una actuació l'any 2002.

La següent creació de Schönberg amb Boublil va ser *The Pirate Queen*, un musical sobre la famosa pirata irlandesa del segle XVI, Grace O'Malley. Va representar-se per primera vegada a Broadway el 5 d'abril de 2007.

Per culpa de les males crítiques de premsa i l'escassa venda d'entrades, *The Pirate Queen* va tancar les seves portes el 17 de juny de 2007, després de 85 actuacions. Els creadors d'aquest van arribar a perdre 18 milions de dòlars per culpa d'aquest fracàs, fet que situa el musical entre els fracassos comercials més grans de la història de Broadway.

Schönberg va crear també el musical *Marguerite*, situat durant la Segona Guerra Mundial i inspirat per la novel·la d'Alexandre Dumas *La Dame aux camélias*. El 2011 va compondre una partitura de ballet per la gira anglesa de la companyia Northern Ballet basada en Leeds, ciutat de la regió nordanglesa de Yorkshire.

Va casar-se dos cops, el primer amb la presentadora Béatrice Schönberg, amb la qual va tenir dos fills, i el segon amb la ballarina Charlotte Talbot, amb la qual va tenir una filla.

Il·lustració 72 - Cartell de *Martin Guerre*.

4.1.2. Alain Boublil

Alain Boublil és un escriptor francès nascut el 5 de març de 1941 a Tunis. Als 18 anys va traslladar-se a París, on va començar a treballar com editor musical de la discogràfica A&R. Gràcies a aquesta feina va conèixer la música d'Andrew Lloyd Webber i de Claude-Michel Schönberg (que més endavant es convertiria en el seu col·laborador per excel·lència).

En els propers anys, Boublil i Schönberg es van apropar, donat que Boublil va casar-se amb Françoise Pourcel, filla del cap de Schönberg.

Arran d'aquesta relació, la parella va començar a treballar en la creació de musicals,

Il·lustració 74 - Schönberg i Boublil.

Va col·laborar també en la creació d'*Abbacadabra*, un musical francès amb música d'ABBA dirigit principalment a un públic infantil. L'obra va ser adaptada posteriorment a l'anglès.

Il·lustració 73 - Alain Boublil.

donant com a fruit obres com *Les Misérables*, *Miss Saigon*, *Martin Guerre* o *The Pirate Queen*. *Les Misérables*, va ser (i segueix sent), la seva creació de més èxit, ja que gràcies a aquesta, l'equip va obtenir dos Grammys²⁷ i una nominació als Globus d'Or.

²⁷ Premis presentats per la Recording Academy per tal de reconèixer acompanyaments extraordinaris en la indústria discogràfica.

4.2. ANTECEDENTS DEL MUSICAL

Originalment concebut com un àlbum conceptual en francès, la primera adaptació musical de *Les Misérables* es va presentar al Palais des Sports, l'any 1980. No obstant això, la primera producció va tancar al cap de tres mesos, quan el contracte de lloguer va finalitzar.

L'any 1983, Peter Fargo, un jove director hongarès, va enviar-li a Cameron Mackintosh, aproximadament sis mesos després de l'estrena de *Cats*, una còpia de l'àlbum conceptual del musical. Fargo estava impressionat per la qualitat de la música i va demanar-li a Cameron Mackintosh que produís una versió anglesa del *show*. Mackintosh confessa:

“Ell [Peter Fargo] va dir-me que si jo havia estat prou boig per convertir poemes de T.S. Eliot en un musical havia d'acceptar el rept. Volia dirigir la producció ell mateix, però vaig dir-li que em negava a escoltar l'àlbum si no podia triar el director jo. Al cap d'una setmana, vaig escoltar-lo tot sol malgrat no saber francès i vaig proposar-li la direcció de l'espectacle a Trevor Nunn. Aquest, va accedir amb la condició de fer-ho amb la Royal Shakespeare Company i que John Caird dirigís al seu costat. Al concepte original li mancava tensió: la història començava a les portes d'una fàbrica i acabava a les barricades, i el segon acte es centrava principalment en l'amor entre Cosette i Marius. Vaig posar-me en contacte amb els creadors del musical, Claude-Michel Schönberg i Alain Boublil, i vam decidir trobar-nos a París; estaven realment sorpresos que volgués col·laborar amb ells i no pas simplement comprar els drets de la seva creació i adaptar-la completament de nou. Boublil em va explicar que va tenir la idea de crear el musical mentre estava a una funció d'Oliver!. Sóc doncs, d'alguna manera, el padr²⁸ de Les Mis “²⁹

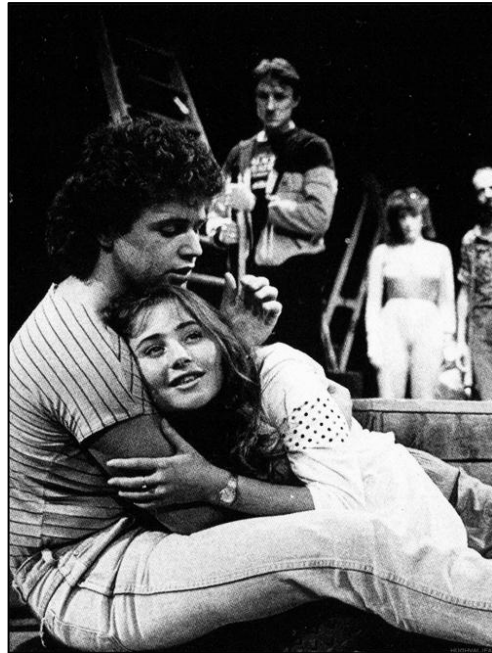
Seguint les peticions de Trevor Nunn, Mackintosh va crear un equip de producció encarregat d'adaptar el musical francès per una audiència anglesa. En un principi, James Fenton havia de ser el lletrista del nou musical, però finalment el lloc va ser ocupat per Herbert Krezmer:

“Fenton, a part de periodista, era també poeta. El procés de creació anava massa lent; es va allargar uns dos anys. Moltes de les seves adaptacions eren brillants, però massa poètiques. No era el tipus de llenguatge adequat per explicar a un públic la personalitat d'un personatge. Finalment, vaig adonar-me que Fenton no tindria mai una versió definitiva del guió i el nom de Herbert Krezmer va aparèixer al meu cap. Ja teníem l'estructura i l'argument de l'espectacle; la tasca de Herbert seria trobar una veu per explicar-ho”

²⁸ Mackintosh es refereix al fet que ell va ser el productor d'*Oliver!* d'Artful Dodger.

²⁹ Fragment extret de l'article “How we made Les Misérables” de *The Guardian*, 19 de febrer del 2013.

Vam començar a assajar amb el que creiem que era el guió definitiu, però estàvem constantment afegint, eliminant o modificant coses. Diverses cançons van ser demanades pels actors, per tal de que els fos més fàcil desenvolupar el seu personatge: "Stars" va ser escrita perquè Roger Allam va indicar que el seu personatge, Javert, necessitava explicar el motiu de la seva impotència i confusió. "On My Own" estava titulada originalment "L'Air de la Misère" i era cantada per Fantine, però les paraules no es podien traduir i tampoc volíem que Fantine cantés dues balades seguides just abans de morir; així que la vam reescriure i vam donar-li a Éponine.³⁰

Il·lustració 75 - Frances Ruffelle i Michael Ball assajant "A Little Fall of Rain".

Cinc mesos abans de començar a assajar, els dos directors, Trevor Nunn i John Caird, van

posar-se en contacte amb Krezmer per tal d'intentar que col·laborés amb Fenton, poeta

que havia de ser el lletrista originalment, però no va ser possible i Krezmer va començar a treballar tot sol:

"La paraula "traducció" em fa tremolar. Les paraules no tenen el mateix significat en totes les cultures, així que vaig decidir llegir-me la novel·la i explicar la història a la meua manera. "Castle On a Cloud", per exemple, en la versió original francesa tenia un vers que deia: "el meu príncep ja està venint", però a mi, em va semblar que un infant orfe, en comptes de somiar en un amant, somia en una figura maternal. Cameron va demanar-li a Claude-Michel que allargués la durada del musical, d'aquesta manera, vaig tenir molta feina per fer. Només hi va haver una cançó que primer vaig escriure'n la lletra abans que Schönberg n'hagués compost la música, va ser "Stars", cançó en la qual Javert promet venjar-se de Valjean.

Em considero ateu; no cal que creguis en el que estàs escrivint mentre puguis afirmar rotundament que els teus personatges sí que hi creuen. Hi va haver sols un núvol que va dificultar la meua creació: la cançó que canta Valjean a Marius mentre aquest dorm a les barricades. En un

Il·lustració 76 - Valjean cantant "Bring Him Home"

principi vam titular-la "Night Thoughts" per tal de reflectir el ressentiment, la

ràbia i la gelosia que Valjean sent envers el seu futur hereu. No obstant això, la música

³⁰ Fragment extret de l'article "How we made Les Misérables" de *The Guardian*, 19 de febrer del 2013.

que em van donar semblava una mena d'himne. Casualment, els directors van venir per discutir sobre aquesta nova peça i just abans de marxar, Caird va dir: "Sona com una pregària".

Tot va cobrar sentit inesperadament en el moment que John Caird va fer aquella afirmació. Estava cansat d'explorar els racons més foscos de la ment de Valjean i vaig decidir que Valjean cantés sobre la parella d'enamorats i el futur del noi. Vaig estar escrivint fins a les cinc de lasmatinada i "Bring Him Home" finalment va néixer, 17 dies abans de l'estrena del musical"³¹

Al cap de dos anys de desenvolupament, la versió anglesa del musical va obrir les seves portes per primer cop el 8 d'octubre de 1985 al Barbican Centre.

Il·lustració 77 - Patti Lupone interpretant "I Dreamed a Dream".

Il·lustració 78 - Frances Ruffelle cantant "On My Own".

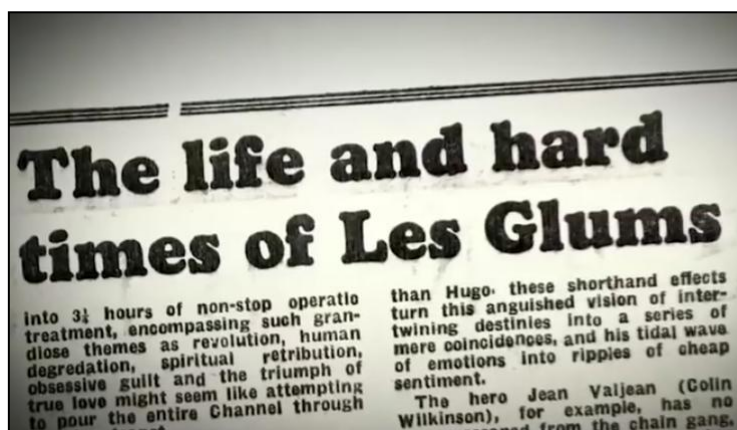

Il·lustració 79 - La princesa Diana assistint a l'estrena del musical.

³¹ Fragment extret de l'article "How we made Les Misérables" de *The Guardian*, 19 de febrer del 2013.

4.3. RECEPCIÓ DEL MUSICAL

En el moment de la seva estrena, el 8 d'octubre de 1985 al Barbican Center of Arts, *Les Misérables* va rebre principalment crítiques negatives. Francis King, redactor de *The Sunday Telegraph*, va descriure l'espectacle com "un estrident melodrama victorià produït amb una opulència victoriana"³², Michael Ratcliffe de *The Observer* va catalogar-lo com "un espectacle molt tonto i artificial"³³ i el món literari va condemnar el projecte per haver convertit un dels clàssics en musical.

II-Il·lustració 80 - Article titulat "La vida i els moments difícils d'Els Tristos.

II-Il·lustració 81 - Article titulat "El trist espectacle"

"Va ser com si un punyal es clavés al meu cor quan es van començar a publicar les primeres crítiques. M'havia afanyat per comprar la premsa d'aquell matí, i la primera crítica que vaig veure va ser la de Jack Tinker del Daily Mail, en la qual anomenava l'espectacle "The Glums" [Els Malhumorats]. Tot l'equip va assistir al dinar que

³² Extret de l'article "Twenty-five years on, they ask me if I was wrong about Les Misérables ..." de *The Guardian*.

³³ Extret de l'article "Twenty-five years on, they ask me if I was wrong about Les Misérables ..." de *The Guardian*.

s'acostuma a fer per celebrar l'estrena del show i semblava que estiguéssim en un funeral"³⁴, afirma Mackintosh.

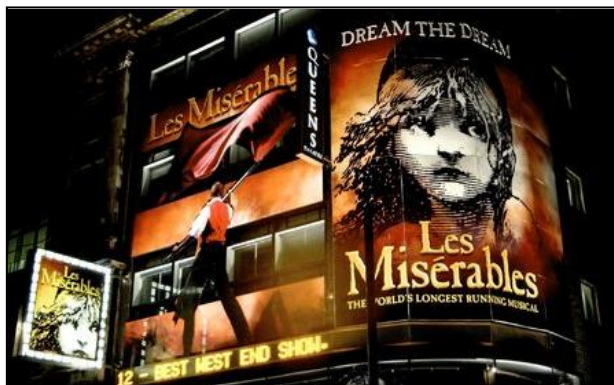
No obstant això, la resposta del públic va ser molt diferent. Les entrades disponibles pels tres mesos previstos inicialment es van esgotar en un temps rècord i com a conseqüència, les crítiques van millorar:

*"Vaig trucar a la taquilla per comparar les opinions i sorprenentment totes les línies estaven ocupades; van dir-me que no havien estat mai tan enfeinats. L'audiència estava eufòrica. Aquest, però, ha sigut el destí de Les Misérables des que [la novel·la] va publicar-se: va vendre moltíssim però els crítics la van odiar. Estic igual de sorprès que tothom per la seva longevitat; la seva força rau, sens dubte, en el treball d'Hugo, que traspasa generacions i cultures. I en la música de Schönberg, creador d'una de les millors partitures musicals que mai s'han escrit."*³⁵

El repartiment de la producció original anglesa estava encapçalat per Colm Wilkinson, que encarnava Jean Valjean; Roger Allam interpretava l'antagonista de l'obra, Javert, i Patti Lupone tenia el paper de Fantine. El famós actor i cantant britànic Michael Ball era Marius i Frances Ruffelle donava vida a Éponine. Cal destacar també, que Wilkinson i Ruffelle van conservar el seu paper en la producció posterior de Broadway i els dos van aparèixer en la pel·lícula de 2012, Wilkinson interpretant el Bisbe de Digne i Ruffelle com a prostituta.

Des d'aleshores, *Les Misérables* no ha deixat de representar-se a Londres, amb més de 12.00 funcions. En l'actualitat, és el segon espectacle que ha estat més temps en cartellera mundialment (just després de *The Fantasticks*) i el primer en el West End de Londres (seguit per *The Phantom of the Opera*).

Va debutar a Broadway el 12 de març de 1987 i es va representar fins el 18 de maig de 2003, oferint 6.680 funcions. El musical va rebre 12 nominacions als premis Tony, guanyant-ne finalment 8.

Il·lustració 82 - Exterior del Queen's Theatre, Londres.

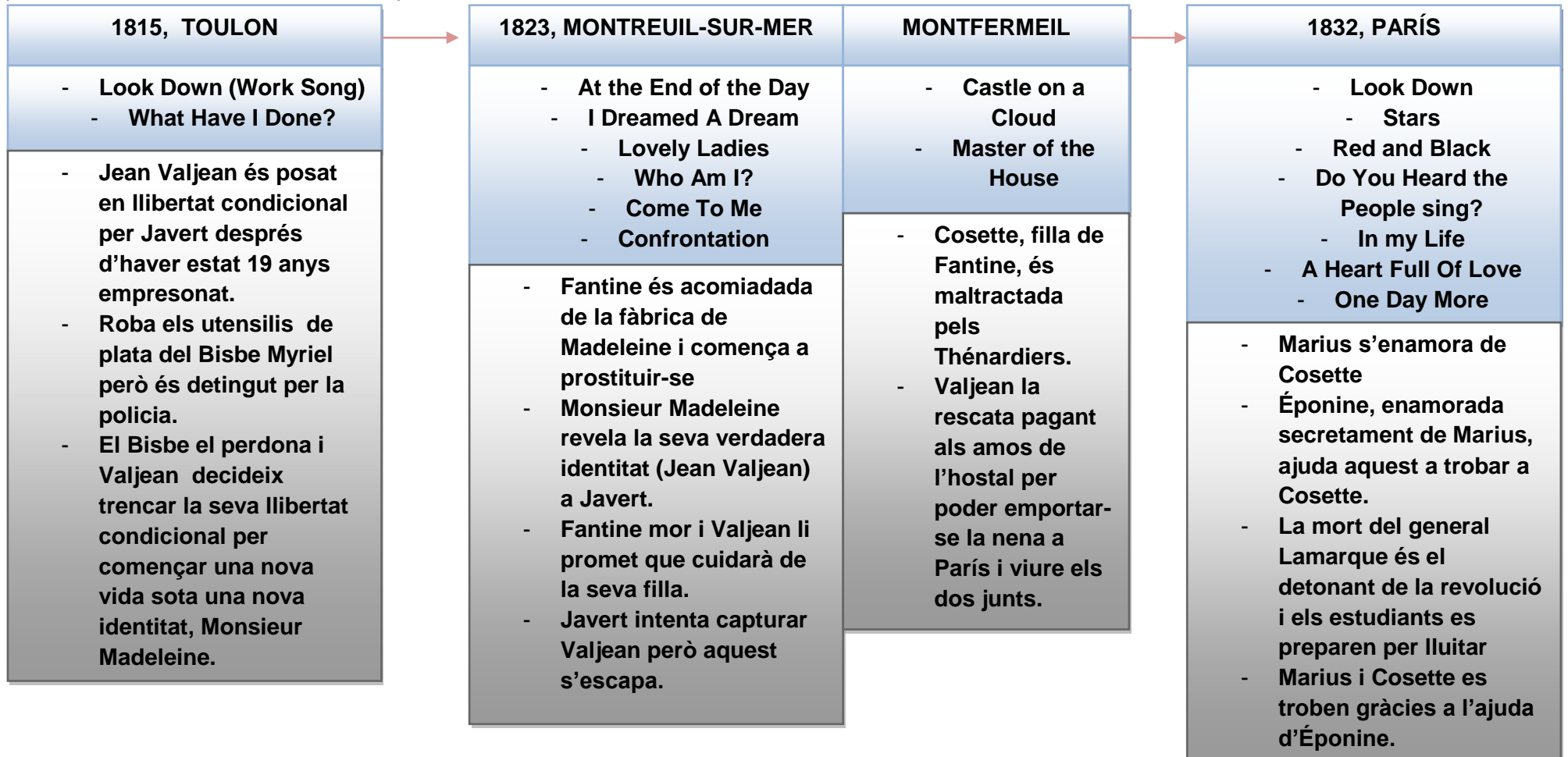
³⁴ Fragment extret de l'article "How we made Les Misérables" de *The Guardian*, 19 de febrer del 2013.

³⁵ Fragment extret de l'article "How we made Les Misérables" de *The Guardian*, 19 de febrer del 2013.

4.4. ESQUEMA DE L'ARGUMENT I CANÇONS.

ACTE 1

PRÒLEG

ACTE 2

1832, PARÍS

- On My Own
- A Little Fall Of Rain
- Drink With Me To Days Gone By
 - Bring Him Home
 - Dog Eats Dog
 - Javert's Soliloquy
- Empty Chairs At Empty Tables
 - Wedding Chorale
 - Beggars At The Feast
 - Epilogue/Finale

- Els estudiants construeixen les barricades i Marius demana a Éponine que porti una carta a Cosette, la qual és interceptada per Valjean. Éponine, mentre torna, camina pels camins deserts de la ciutat i es lamenta del seu amor no correspost.
- Els revolucionaris capturen a Javert quan descobreixen que és un espia i que, per tant, no els vol ajudar. Quan finalment Éponine arriba a les barricades, mor disparada per un dels soldats enemics.
- Valjean arriba a les barricades per protegir a Marius, ja que ha descobert la relació amb Cosette al llegir la carta que li havia portat Éponine. Valjean li ofereix la llibertat a Javert i aquest marxa. Durant la nit, Valjean prega a Déu que salvi Marius.
- L'endemà tots els estudiants són morts pels enemics però Valjean amb Marius, inconscient, aconsegueix escapar de la mataça fugint per les clavegueres. Després de trobar-se a Thénardier robant objectes dels cossos dels revolucionaris Valjean s'enfronta, un cop més, amb Javert, que el deixa fugir per tal de salvar Marius.
- Javert es suïcida en adonar-se que no ha estat fidel als seus principis
- Marius es recupera ràpidament i Valjean li confessa la veritat sobre el seu passat i li explica que ha de fugir per tal de no embrutar l'honor de la seva filla.
- Marius i Cosette es casen. A la boda, Thénardier explica accidentalment a Marius que Valjean el va salvar de les barricades.
- Marius porta a Cosette ràpidament amb el seu pare i aquest li explica la seva verdadera història abans de morir.

4.5. MELODIES RECURRENTS

En la partitura de *Les Misérables* s'hi poden trobar diverses cançons amb la mateixa melodia. Es pot exemplificar perfectament amb la música de la cançó que interpreta Fantine, “Fantine’s Death/Come To Me”, durant la seva agonia. Aquesta, és exactament igual que la melodia del solo més important d’Éponine, “On My Own” i del final de l’epíleg, “Valjean’s Death”.

- “Fantine’s Death/Come To Me”:

Musical score for “Fantine’s Death/Come To Me”. The score is in G major (one sharp) and 4/4 time. It features a vocal line and a piano accompaniment. The lyrics are: “night. Come to me, Co-sette, the light is fad-ing. — Don’t you near, an-oth-er day is dy-ing. — Don’t you”. Chord diagrams are provided above the staff: G# (N.C.), F, Bb/F, F, and F/E.

- “On My Own”:

Musical score for “On My Own”. The score is in D major (two sharps) and 4/4 time, marked Andante. It features a vocal line and a piano accompaniment. The lyrics are: “On my own, pre-tend-ing he’s be-side me — All a-the- rain, the pave-ment shines like sil-ver”. Chord diagrams are provided above the staff: D (Andante), Em7, D, Em/D, D, and D/C#.

- “Valjean’s Death”:

Musical score for “Valjean’s Death”. The score is in G major (one sharp) and 4/4 time. It features a vocal line and a piano accompaniment. The lyrics are: “Come to me where chains will ne-ver bind— you. All your keep-ing.”. The score includes performance directions: (FANTINE) and (FANTINE) above the vocal line, and *Gr* above the piano accompaniment.

Es pot apreciar clarament que l’única diferència entre aquestes cançons és la lletra i la tonalitat. Mentre que “On My Own” està escrita en re major per acabar modulant en fa major, “Fantine’s Death/Come To Me” i “Valjean’s Death” estan les dues escrites en fa major. L’estructura melòdica i rítmica és exactament igual en les tres peces.

D'altra banda, aquest recurs tan comú en els musicals, es pot veure també exemplificat en els soliloquis de Valjean i Javert. Aquestes dues peces, situades al principi i al final de l'obra respectivament, tenen exactament la mateixa melodia amb petites variacions rítmiques, l'únic aspecte que les diferencia és la lletra.

- “Valjean’s Soliloquy/What Have I Done?”

23 $\text{♩} = 105$

T. Yet why did I al-low this man to touch my soul and teach me love?

Pno.

29 He treat-ed me like an - y o-ther. He gave me his trust, he called me bro-ther.

- “Javert’s Suicide”

37 *mf*

T. How can I now al-low this man To hold do-min-ion ov-er me?

Pno. *mf* *sim.*

43 This des-p'rate man whom I have hunt-ed. He gave me my life. He gave me free-dom.

Per concloure, cal destacar que la música d'”I Dreamed A Dream” es repeteix també, en la major, en els fragments de “One Day More” que són cantats per Marius, Cosette i Enjolras:

- **I Dreamed A Dream:**

Musical score for "I Dreamed A Dream" in B-flat major. The score consists of two systems. The first system shows the vocal line with the lyrics "I dreamed a dream in days gone" and the piano accompaniment. The second system continues the vocal line with the lyrics "by, when hope was high and life worth".

- **“One Day More”:**

Musical score for "One Day More" in A major. The score is divided into two systems. The first system features Valjean's vocal line with the lyrics "more..." and Marius's vocal line with the lyrics "I did not live un - til to - day." The second system features Valjean's vocal line with the lyrics "One day" and Marius's vocal line with the lyrics "How can I live when we are part - ed?". Red boxes highlight the vocal lines for Marius in both systems. The piano accompaniment is also shown.

4.6. EMBLEMA

L'emblema del musical és un dibuix de l'òrfena Cosette escombrant davant de la posada dels Thénardier (moment que té lloc en el musical quan aquesta canta "Castle On A Cloud"). La imatge apareix generalment retallada, de forma que la cara de la nena és l'element principal i el fons de la il·lustració és normalment substituït per la bandera francesa. La imatge que s'utilitza és un gravat de Gustave Brion basat en un dibuix d'Émile Bayard, que va aparèixer en diverses ocasions com a portada de la novel·la.

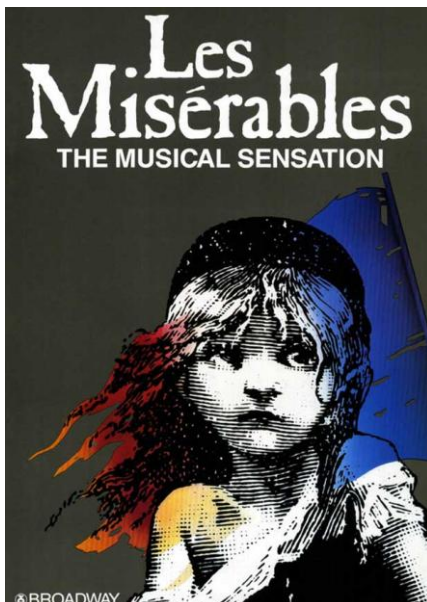

Il·lustració 83 - Cosette escombrant.

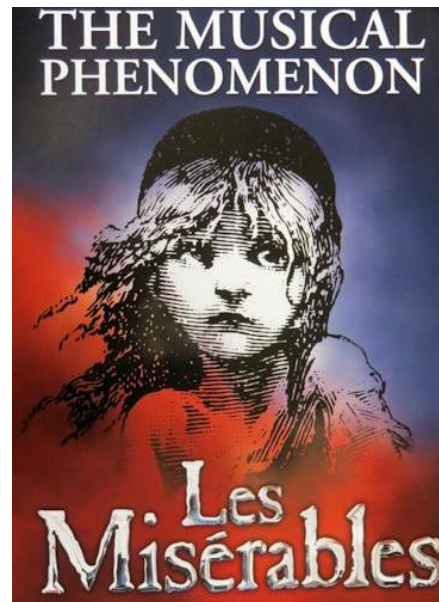
Es pot observar clarament que el retrat de Cosette ha sigut (i segueix sent) l'element representatiu del musical:

Il·lustració 86 - Cartell de la producció de Broadway del 2014.

Il·lustració 85 - Pòster de la producció original de 1985.

Il·lustració 84 - Cartell del vint-i-cinquè aniversari.

4.7. ADAPTACIÓ CINEMATogrÀFICA

El 1988 es va confirmar Alan Parker com a director de l'adaptació cinematogràfica del musical, tanmateix, el 1991 es va anunciar que el càrrec de director seria finalment per Bruce Beresford. Malgrat això, el projecte va ser abandonat aquell mateix any. A principis del 2005, Mackintosh va declarar que estava interessat de nou en portar el musical a la gran pantalla, però que volia que la dirigís algú que tingués una visió real del musical i que reunís l'equip original en la producció de la pel·lícula. L'estrena del DVD del concert del 25è aniversari del musical va confirmar definitivament la pel·lícula del musical; donat que als crèdits, s'especificava que l'adaptació cinematogràfica del musical s'estrenaria el 2012.

Durant el març del 2011, el director Tom Hooper va començar a fer negociacions per

Il·lustració 87 - Samantha Barks interpretant Éponine.

tal de poder dirigir el film. La producció de la pròpia pel·lícula va començar el juny del mateix any, amb Cameron Mackintosh i Working Title Films com a productors. Per altra banda, Hugh Jackman, que ja havia començat a fer tractes anteriorment amb Tom Hooper per interpretar Jean Valjean, va ser confirmat el 9 de setembre de 2011 com a protagonista de la pel·lícula. En un principi, el paper de Javert havia de ser interpretat per Paul Bettany, però finalment va ser per a Russel Crowe. Durant el mes de gener de 2012 Samantha Barks es va unir al repartiment com a Éponine, Eddie Redmayne com a Marius, Amanda Seyfried com a Cosette i Anne Hathaway com a Fantine.

Amb un pressupost de 61 milions de dòlars, la fotografia de la pel·lícula va començar-se a realitzar el 8 de març de 2012 a Gourdon i el rodatge va acabar el 23 de juny d'aquell mateix any. Les parts cantades del musical, a diferència de la majoria d'adaptacions, van ser gravades en directe mentre sonava un acompanyament que els actors podien sentir a través d'uns petits auriculars. Hooper va

Il·lustració 88 - Rodatge de la primera escena de la pel·lícula.

confessar que va utilitzar aquest mètode per tal d'aportar realisme i facilitar la interpretació dels actors. Es va compondre, a més, una cançó original per la pel·lícula, anomenada "Suddenly". Aquesta és cantada per Valjean quan rescata Cosette.

Les Misérables va recaptar 86 milions de dòlars a Amèrica del nord, i 760 milions de dòlars mundialment. A Amèrica del Nord es va estrenar el 25 de desembre de 2012 en 2.808 cinemes diferents, i va guanyar 18,1 milions de dòlars només en el dia de l'estrena. Aquest import la va posicionar com a la pel·lícula musical més taquillera, rècord que era anteriorment de *High School Musical 3: Senior Year*.

Il·lustració 89 - Plató on es van rodar les escenes de París.

Pel que fa a la crítica, *Les Misérables* va rebre opinions generalment favorables i va guanyar tres Oscars: Millors Actriu, per Anne Hathaway, Millor Maquillatge i Perruqueria i finalment Millor So.

Il·lustració 90 - Anne Hathaway a la catifa vermella dels Oscars amb la seva estatueta.

Il·lustració 91 – Els actors principals de la pel·lícula assistint a l'estrena d'aquesta.

5. CURIOSITATS

5.1. EDICIÓ ESCOLAR

L'edició escolar del musical *Les Misérables* es va crear com a conseqüència de la forta demanda de diversos instituts de representar el musical. Aquesta edició elimina un gran nombre de material de l'espectacle original; es divideix en trenta escenes i, malgrat no haver-ne eliminat cap completament, aquesta versió és 30 minuts més curta que l'original, durant, d'aquesta manera dues hores i mitja. Hi ha també alguns canvis de to, atès que algunes peces tenen una tonalitat massa elevada per ser cantades per actors no professionals.

Il·lustració 92 - Emblema de l'edició escolar del musical.

Il·lustració 93 - Actuació de "One Day More" de Caterham School.

5.2. ESCENOGRAFIA

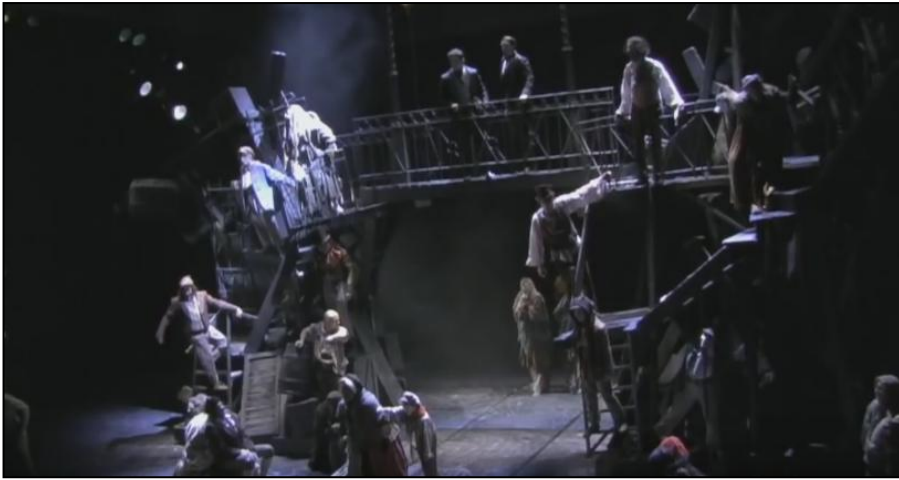
Un dels elements que va fer que *Les Misérables* fos un gran èxit va ser l'escenografia i el disseny d'aquesta. L'escenari del musical és transformat completament en una ciutat francesa del segle XIX: l'escenari negre típic dels teatres és substituït per un escenari amb una plataforma giratòria al centre d'aquest amb un relleu que simula el paviment dels carrers i les cametes són transformades en façanes d'edificis. Pel que fa a l'escenografia, l'espectacle només fa servir objectes indispensables (com un llit o un portal), ja que juga principalment amb la il·luminació. No obstant això, l'element escenogràfic principal és gran barricada mòbil dividida en dues parts que s'utilitza en el primer i segon acte.

Il·lustració 94 – Esquema de l'escenari de *Les Misérables*.

Il·lustració 95 - Companyia durant l'"Epilogue".

Il·lustració 96 - Les barricades simulant un edifici en el primer acte.

Il·lustració 97 - Les barricades col·locant-se durant el segon acte.

5.3. DESÈ ANIVERSARI

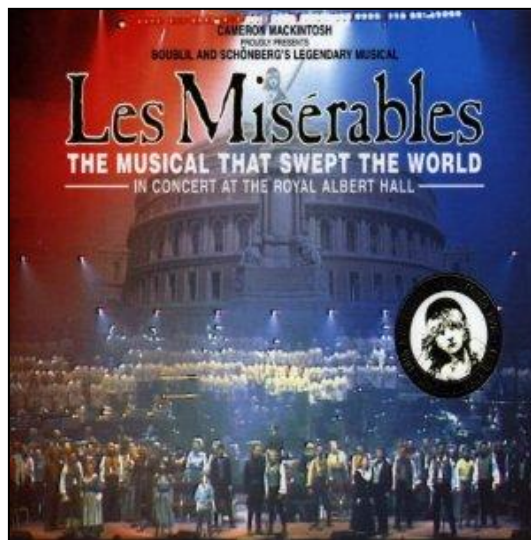
El 8 d'octubre del 1995 l'espectacle va celebrar el seu desè aniversari amb un concert al Royal Albert Hall. Cameron Mackintosh va seleccionar el repartiment ell mateix, és per això que el concert va subtitular-se "The dream cast", el repartiment de somni.

El concert va estrenar una versió modernitzada de la partitura original de l'espectacle, va representar-se el musical en forma de concert, és a dir, els actors portaven els seus vestits però estaven tota l'estona davant d'un micròfon, feien pocs moviments i gairebé no s'utilitzava

atrezzo. L'espectacle va comptar amb la participació de l'orquestra filharmònica reial anglesa i un grup de corals que cantaven en les cançons col·lectives. Es van escurçar algunes escenes del musical, com "At The End Of The Day", "Wedding Chorale" o "Turning".

El concert va concloure amb l'actuació de 17 Valjeans de diverses produccions internacionals cantant "Do You Hear The People Sing" en les seves llengües maternes.. Posteriorment, s'hi van afegir els actors i cantants principals i van cantar de nou "One Day More".

Una de les anècdotes de l'esdeveniment va tenir lloc mentre Hannah Chick, que interpretava a la petita Cosette, cantava "Castle On A Cloud" . Accidentalment es va dependre un globus del sostre (que en teoria havia de caure durant el gran final) i va explotar. Chick, es va espantar en veure el globus, però va recuperar-se ràpidament i va continuar cantant.

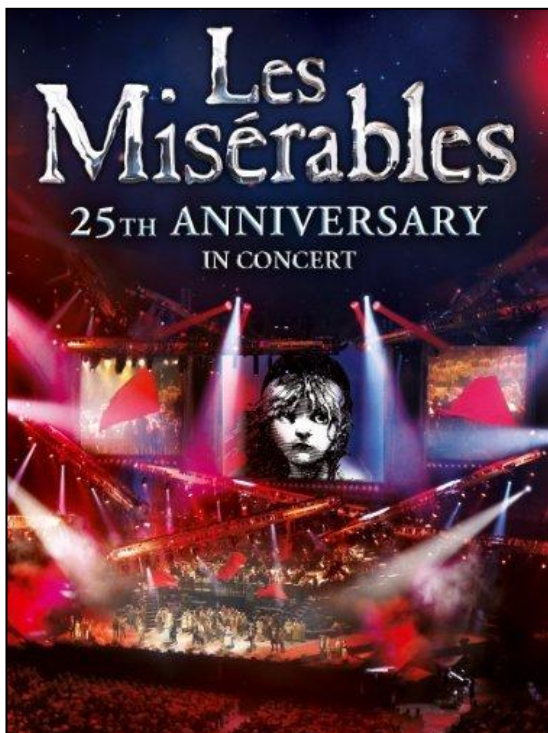

Il·lustració 98 - Caràtula del disc del concert.

Il·lustració 99 - Philip Quast (Javert) cantant "Stars".

5.4. VINT-I-CINQUÈ ANIVERSARI

Il·lustració 101 - Caràtula del DVD del concert.

En honor al vint-i-cinquè aniversari, es va realitzar un concert a l'estadi O2 de Londres. L'espectacle va ser igual que el del desè aniversari, només van canviar els actors: Alfie Boe era Jean Valjean, Norm Lewis era Javert, Lea Salonga interpretava a Fantine, Samantha Barks a Éponine, Nick Jonas a Marius, Ramin Karimloo era Enjolras i Katie Hall, Cosette.

Igual que a l'edició anterior, el concert va acabar amb un final especial: quatre cantants (Colm Wilkinson, John Owen-Jones, Simon Bowman i Alfie Boe) van interpretar el famós tema "Bring Him Home". Seguidament, tots van cantar "One Day More" amb els intèrprets originals i el

concert va finalitzar amb l'actuació de diversos cantants de l'edició escolar cantant el "Finale".

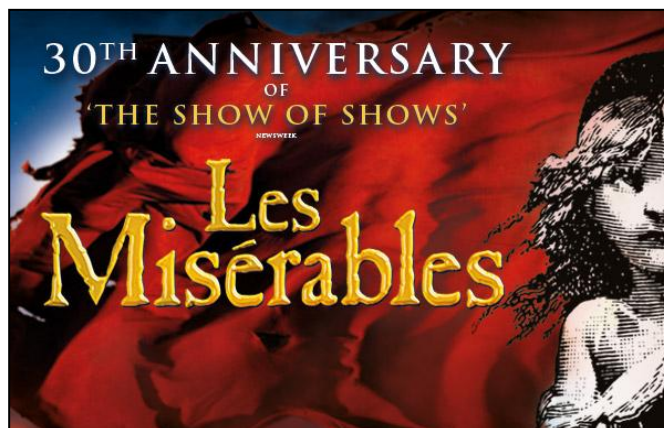

Il·lustració 100 - Final del concert.

L'espectacle va ser emès en directe en diversos cinemes del Regne Unit, Irlanda i del món. El DVD i Blu-ray del concert es va estrenar el 29 de novembre del 2010.

5.5. TRENTÈ ANIVERSARI

Les Misérables va celebrar el seu trentè aniversari amb una gala benèfica al Queen's Theatre, Londres. Presidida per Cameron Mackintosh i els creadors Alain Boublil i Claude-Michel Schönberg, els membres del repartiment original van unir-se als intèrprets actuals (d'entre els quals hi havia Colm Wilkinson, Frances Ruffelle i Patti Lupone).

Il·lustració 102 - Imatge promocional de l'esdeveniment.

La gala va començar amb l'actuació de Frances Ruffelle i Patti Lupone, les primeres actrius que van representar Éponine i Fantine respectivament, cantant un *medley* d'"On My Own" i "I Dreamed A Dream" juntament amb Carrie Hope Fletcher i Rachelle Ann Go, les intèrprets actuals dels dos personatges

Il·lustració 103 - Final de la gala.

femenins. Quatre tenors (Colm Wilkinson, Gerónimo Rauch, John Owen-Jones i Peter Lockyer) van cantar, seguidament, "Bring Him Home". La gala va finalitzar amb "One Day More".

Per celebrar l'aniversari, a més, es va dissenyar completament de nou l'exterior del Queen's Theatre i es van posar a la venda una sèrie de pòsters on hi apareixien els actuals actors.

Il·lustració 104 - Nou aspecte del teatre.

6. CONCLUSIONS

Conèixer amb profunditat l'extensa obra literària de Victor Hugo, en concret *Les Misérables*, ens ha permès prendre consciència de la realitat que vivia el poble francès a principis del segle XIX. Una realitat que per a nosaltres era completament desconeguda i que ens ha portat a fer un viatge pels indrets més pobres, plens de misèria, injustícia i fam de la França del moment. Ens hem adonat alhora, que la importància que va tenir (i encara té) Hugo, no rau sols en la literatura francesa, sinó que les seves obres tenen un impacte mundial. Ens hem adonat també de la complexitat i qualitat de *Les Misérables*; és molt més que una novel·la, és una denúncia i crítica social que en el seu moment pretenia crear un canvi en la societat.

Per altra banda, conèixer i explorar l'evolució del teatre musical ens ha ajudat a entendre la situació actual del gènere i particularment del musical *Les Misérables*. Cal destacar també que ens ha sorprès el fet que el teatre musical català nasqués relativament tard (a finals de la dècada dels anys 70) respecte a Amèrica (la primera obra musical es va representar-se durant el 1866).

Quan ens vam endinsar dins del món del musical inspirat per la novel·la de Victor Hugo, ens esperàvem, donat que fa 30 anys que es representa a Londres, explorar una obra que va gaudir d'un gran èxit des del principi. No obstant això, ens vam sorprendre quan vam adonar-nos que estàvem completament equivocats; el musical, durant la seva estrena, va ser rebutjat i criticat per la premsa, arribant a qualificar-lo de melodrama estúpid. Tanmateix, el públic va ignorar aquestes crítiques i el va convertir, esgotant totes les entrades sessió rere sessió, en un dels musicals més populars i destacats de la història. Aquest estudi, també ens ha permès prendre consciència de la dificultat que requereix crear un musical; no només hi intervé una persona, sinó que és un treball en equip que, per tenir èxit, ha d'estar completament coordinat. Podríem afirmar doncs, que el musical continua la tasca que va iniciar Hugo, donant veu a l'obra original de l'autor a través de les emocionants melodies que acosten el missatge a un públic de totes les edats.

Quant a la part pràctica, la traducció i adaptació de les cançons del musical al català, ens hem adonat que requereix molt esforç aconseguir una traducció perfecta; per molt que es vulgui, mai no es podrà traduir una cançó amb les mateixes paraules que la peça original. Ens hem adonat, tal com s'ha exposat en la introducció, que aquesta tasca de traducció requereix un gran coneixement de la llengua l'anglesa i catalana, hem hagut de recórrer, en més d'una ocasió, a diccionaris de sinònims per falta de

vocabulari. Un altre dels aspectes que han condicionat la nostra part pràctica, ha estat el fet que s'ha de respectar el ritme de la cançó original; s'ha de trobar la paraula amb el significat adequat i alhora amb el nombre de síl·labes exactes per tal de mantenir el missatge de la peça i la seva estructura original. De totes maneres, creiem que aquesta part ens ha aportat molts coneixements positius, ja que no només hem après com fer una bona traducció de peces musicals, sinó que alhora ens ha servit per aprofundir en l'anglès i descobrir nou vocabulari que segurament no té un ús tan corrent. Ha estat també un dels factors que ens ha ajudat a encaminar el nostre futur. Ens agradaria, en un futur, portar aquesta adaptació als escenaris.

Les Misérables, musical i novel·la, té una força i poder que sedueixen a l'espectador i al lector i el transporten en aquesta realitat tan desafortunada i alhora real que s'hi descriu. És un cant a l'esperança que espera ser escoltat amb l'objectiu que les persones fem quelcom per tal que no s'hagin d'escriure més obres com aquesta.

"Even the darkest night will end and the sun will rise"

- **Victor Hugo**, *Les Misérables*

7. FONTS UTILITZADES

7.1. BIBLIOGRAFIA

a) Llibres:

- BEHR, Edward. *The Complete Book of Les Misérables*. Londres, Little Brown & Co, novembre de 1989.
- BOUBLIL, Alain i SCHÖNBERG, Claude-Michel. *Les Misérables Libretto Vocal Book*. Londres, editorial Music Theatre International, 2011.
- HUGO, Victor. *Los miserables*. Barcelona, Editorial Edhasa, 2013.
- HYSLOP, Lois Boe. *The French Review*. Nova York, 1967. Pàgina 23.
- MACKINTOSH, Cameron. *Les Misérables – Queen's Theatre programme*. Londres, editorial Royal Shakespeare Theatre, 2015.

b) Articles:

- BOUCHET, Thomas. "Le 5 et 6 juin 1832, L'événement et Les Misérables" *Le Monde*. França, 22 de març de 1997.
- TIMS, Anna. "How we made Les Misérables". *The Guardian*, Londres, 19 de febrer del 2013.

7.2. WEBGRAFIA

- *Alain Boublil* <https://en.wikipedia.org/wiki/Alain_Boublil> [Consulta 23/12/2015]
- *Autor Victor Hugo* <<http://www.lecturalia.com/autor/697/victor-hugo>> [Consulta 7/7/2015]
- *Character studies Les Mis* <<http://www.stuartfernle.org/mischarstuds.htm>> [Consulta 23/11/2015]
- *Claude-Michel Schönberg* <https://fr.wikipedia.org/wiki/Claude-Michel_Sch%C3%B6nberg> [Consulta 23/12/2015]
- *Creation of a musical* <<http://www.lesmis.com/uk/history/creation-of-a-musical/>> [Consulta 12/12/2015]
- *Les Mis (film)* <[en.wikipedia.org/wiki/Les_Mis%C3%A9rables_\(2012_film\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Les_Mis%C3%A9rables_(2012_film))> [Consulta 2/1/2016]
- *Les Mis: Plot Overview* <<http://www.sparknotes.com/lit/lesmis/summary.html>> [Consulta 17/10/2015]
- *Les Misérables* <https://en.wikipedia.org/wiki/Les_Mis%C3%A9rables> [Consulta 11/12/2015]
- *Les Misérables 2012* <<http://www.imdb.com/title/tt1707386/>> [Consulta 2/1/2016]

- *Libros de Victor Hugo* <elresumen.com/autores/libros_de_victor_hugo.htm> [Consulta 6/7/2015]
- *Rebelión de junio* <https://es.wikipedia.org/wiki/Rebeli%C3%B3n_de_junio> [Consulta 12/7/2015]
- *Revolución 1830* <https://es.wikipedia.org/wiki/Revoluci%C3%B3n_de_1830> [Consulta 24/7/2015]
- *Revolución 1830* <claseshistoria.com/revolucionesburguesas/revolucion1830> [Consulta 24/7/2015]
- *Themes, Motifs & Symbols* <<http://www.sparknotes.com/lit/lesmis/themes.html>> [Consulta 20/11/2015]
- *Victor Hugo* <https://en.wikipedia.org/wiki/Victor_Hugo> [Consulta 21/8/2015]
- *Victor Hugo, Author, Poet, Playwright* <<http://www.biography.com/people/victor-hugo-9346557>> [Consulta 20/8/2015]

BLOC PRÀCTIC

ADAPTACIÓ DE LES PECES
DEL MUSICAL AL CATALÀ.

ÍNDEX 1 (versions en català)

ACTE 1	3
Pròleg: Pietat (Prologue: Look Down)	4
Soliloqui de Valjean/ Què és el que he fet? (Valjean's Soliloquy/ What Have I Done?)	8
Un nou dia se'n va (At the End of the Day)	11
Vaig somiar un somni (I Dreamed a Dream)	16
Noies Guapes (Lovely Ladies)	18
Qui sóc jo? (Who Am I?)	23
Mort de Fantine (Fantine's Death/Come To Me)	26
Confrontació (Confrontation)	29
Castell de Cristall (Castle on a Cloud)	31
Amo de l'hostal (Master of the House)	32
Pietat - París (Look Down - Paris)	37
Estels (Stars)	40
El cafè ABC/Roig i Negre (The ABC Cafe/Red and Black)	44
Pots sentir el poble cantant? (Do you hear the people sing?)	48
Al meu món (In My Life)	50
Un cor ple d'amor (A Heart full of Love)	54
Un dia més (One Day More)	57
ACTE 2	61
Dintre meu (On My Own)	62
Mort d'Éponine (A Little Fall Of Rain)	64
Brinda amb mi (Drink With Me)	67
Salva el noi (Bring Him Home)	69
Món Cruel (Dog Eats Dog)	70
Soliloqui de Javert (Javert's Soliloquy)	73
Voltes (Turning)	75
Taules i Cadires Buides (Empty Chairs at Empty Tables)	77
Sempre més/Un Cor Ple d'Amor (bis) (Everyday/A Heart Full of Love (Reprise))	79
La confessió de Valjean (Valjean's Confession)	81
El Casament (Wedding Chorale)	83
Amos del festí (Beggars at the feast)	85
Epíleg/Final (Epilogue/Finale)	86

ÍNDIX 2 (versions en anglès)

ACT1	i
Look Down (Prologue).....	ii
Valjean’s Soliloquy/What Have I Done?	v
At the End of the Day	vii
I Dreamed A Dream.....	xi
Lovely Ladies	xii
Who Am I?.....	xvi
Come to me/Fantine’s Death	xviii
Confrontation.....	xx
Castle On a Cloud	xxii
Master of the House	xxiii
Look Down (Paris)	xxviii
Stars.....	xxx
ABC Cafe/Red and Black.....	xxxiii
Do you hear the people sing?	xxxvii
In My Life.....	xxxix
A Heart Full of Love	xli
One Day More	xliii
ACT 2.....	xlvi
On My Own	xlix
A Little Fall Of Rain	li
Drink With Me.....	liii
Bring Him Home	lv
Dog Eats Dog (The Sewers)	lvi
Javert’s Soliloquy.....	lix
Turning	lxi
Empty Chairs at Empty Tables.....	lxii
Everyday/A Heart Full of Love.....	lxiv
Valjean’s Confession	lxvi
Wedding Chorale/Beggars At the Feast	lxviii
Epilogue/Finale.....	lxxi

ACTE 1

Pròleg: Pietat (Prologue: Look Down)

PRESONERS:

Pietat! Pietat!

D'aquí no en sortiràs

Pietat! Pietat!

Aquí t'hi moriràs

PRESONER 1:

La llum del sol

Crema la nostra pell!

PRESONERS:

Pietat! Pietat!

Aquí t'hi faràs vell.

PRESONER 2:

Jo no he fet res!

Jesús deixa'm sortir!

PRESONERS:

Pietat! Pietat!

Jesús no et vol sentir.

PRESONER 3:

El meu amor, sé que m'està esperant!

PRESONER:

Pietat! Pietat!

Ella t'està oblidant.

PRESONER 4:

D'aquí molt poc

Lliure seré,

No tornaré!

PRESONERS:

Pietat! Pietat!

La mort sempre és aquí

PRESONER 5:

Déu Meu! Senyor!

Per què em fas patir?

PRESONERS:

Pietat! Pietat!

Esclau sempre seràs

Pietat! Pietat!

Al món no tornaràs.

JAVERT:

Porteu-me el presoner 23621

Condicionat t'han atorgat a tu

Saps el que és?

VALJEAN:

Sí, la llibertat!

JAVERT:

No! És un permís

No pas la salvació

Un lladre ets!

VALJEAN:

Vaig robar un tros de pa!

JAVERT:

Molt més que això!

VALJEAN:

Un vidre vaig trencar

Estava malalt el meu nebot,

Teníem gana!

JAVERT:

Gana passaràs!

Si continues violant la llei!

VALJEAN:

Són 19 anys tot sol tancat aquí

Esclau de la llei!

JAVERT:

Cinc anys pel que vas fer

La resta per intentar fugir

Sí, 23621

VALJEAN:

Em dic Jean Valjean!

JAVERT:

Jo sóc Javert!

No oblidis el meu nom!

No m'oblidis

23621

PRESONERS:

Pietat! Pietat!

Esclau sempre seràs!

Pietat! Pietat!

Al món no tornaràs.

Soliloqui de Valjean/ Què és el que he fet? (Valjean's Soliloquy/ What Have I Done?)

Què és el que he fet?

Déu meu! Què és el que he fet?

Un lladre és el que sóc

Un fugitiu i res més

Com he arribat fins aquí?

És impossible canviar

No em queda res més

Que odi per cridar,

L'odi que avui a mi

Em té presoner,

Tot ha canviat

Ja no sé que he de fer!

El meu futur es va enfonsar

Fa dinou anys, quan a mi em van tancar!

Que trista la vida! Una burla la mort!

Van donar-me un nombre,

això és tot el que sóc!

Van privar-me de la llibertat,

Només per robar un tros de pa!

Per què he permès que aquest senyor

Em concedeixi el seu perdó?

M'ha tractat com qualsevol altre

En mi ha confiat,

ja no era un lladre.

M'ha dit que encara em queda fe

Pot ser veritat?

Vull fer pagar a aquest cruel món

El mateix preu que jo he pagat!

Jo tan sols vull venjar,

El pa que vaig robar

Això és tot el que jo vull

La meva única fe!

No m'ha volgut denunciar,

Les cadenes s'han allunyat

Aquest home m'ha deixat lliure

Vergonya és el que sento a dintre!

M'ha dit que encara tinc bondat,

Ell no sap res!

El meu cor avui és millor,

Podria haver-hi algun camí?

Com he arribat fins aquí?

La foscor torna a ser a prop

Sento pànic al mirar

El meu pecat sens perdó.

M'escaparé d'aquest món,

Del món del vell Jean Valjean

Jean Valjean avui ha mort

Aquí acaba la cançó!

Un nou dia se'n va (At the End of the Day)

POBRES:

Un nou dia se'n va i la vellesa s'apropa,

És la vida del pobre no hi ha més a dir.

És la crua realitat,

No hi ha ningú que t'ajudi.

Un dia més sobrevivint, per què serveix?

Ja queda menys per viure.

Un nou dia sota el vent i la pluja

No hi ha res que et pugui protegir d'aquest fred

La justícia passarà

Sense sentir com els infants ploren

I l'hivern s'està acostant veloç per arrasar

Ja arriba la teva hora

Un nou dia se'n va però un altre comença

El sol espera l'alba per poder sortir

Com el xoc de les ones,

Com el tro que assenyala tempesta!

Aquest poble pateix fam!

Aquest poble està ple de misèria!

Aquí no hi ha pietat!

Un nou dia se'n va

CAPATÀS:

Un nou dia se'n va i no se't dóna res gratis,

Si t'estàs sense fer res no podràs menjar.

Teniu nens que heu de cuidar

I pobrets no sé què menjaran,

Teniu sort de poder treballar

TREBALLADORA 1:

I descansar!

TOTES LES TREBALLADORES:

I comptar beneficis.

TREBALLADORA 2:

Heu vist que el capatàs està molt enfadat?

Amb el seu mal alè i les mans impacients.

TREBALLADORS 3:

És perquè la Fantine no s'ha deixat tocar,

Mira-li els pantalons i ho podràs comprovar!

TREBALLADORA 4:

I el nostre cap no sap, que el capatàs sempre va calent!

TREBALLADOR 2:

Si Fantine no vigila amb el que fa, al carrer acabarà.

TOTS ELS TREBALLADORS:

Un nou dia se'n va com tots els altres dies,

Com sempre sense res a principi de mes.

Tens molts deutes per pagar

Treballa sempre tant temps com puguis

Fins que ja no puguis més,

El menjar ningú no te'l regala

La vida t'has de pagar!

Un nou dia se'n va!

TREBALLADORA 1:

I què tens aquí petita germaneta?

Vinga Fantine tots ho volem saber!

(Agafa la carta que porta FANTINE)

“Estimada Fantine ens fan falta diners,
la Cosette necessita un metge urgentment”

FANTINE:

Dóna'm la carta a tu no t'interessa!

Tu que sempre li ets infidel al teu marit!

Quina dona d'aquí pot jurar-me per Déu

Que no té un secret el qual vol amagar?

(Les dues dones es comencen a pegar i VALJEAN apareix)

VALJEAN:

Què és el que està passant aquí?

Que algú les vingui a separar!

Això és una feina no un teatre.

Senyores, prou! Calmeu-vos ja

M'hi estic jugant el meu honor

D'aquest poble l'alcalde en sóc

(Al capatàs)

Sisplaresolgui l'incident

Amb molt de tacte i discreció.

(VALJEAN marxa)

CAPATÀS:

Com ha començat tot això?

TREBALLADORA 1:

Un nou dia se'n va i ella busca problemes,

Té una filla secreta que vol amagar

A un home ha de pagar

Imagini's d'on treu els diners

Segur que se'n va per allà donant plaer...

I això al Cap no li agrada!

FANTINE:

És veritat hi ha una nena que és la meva filla,

El seu pare ens va abandonar sense diners

Ara ella viu en un petit hostal,

Si la nena està bé no m'importa pagar!

TOTS ELS TREBALLADORS:

Un nou dia se'n va però els problemes es queden

I quan un té problemes els altres també!

Treballem per poder menjar

Mentre ella es lliura al seu vici

L'hauria d'acomiarar,

No volem que això ens afecti

Això ho haurem de pagar!

Un nou dia se'n va!

CAPATÀS: (*A Fantine*)

La gosseta sap mossegar

Aquesta gata m'ha enganyat

El teu secret jo no sabia.

Ah, sí! La perfecta Fantine!

Que sempre blanca i pura és!

Tu ets la causa principal,

De tot el que aquí no va bé

A plena llum gosset fidel

Però de nit puta de bordell!

TOTS ELS TREBALLADORS:

S'ha burlat de vostè comportant-se així!

Ella només portarà problemes aquí!

Fes-la fora ja!

CAPATÀS:

Vinga, guapa! Fora d'aquí!

(*FANTINE* *marxa de la fàbrica*)

Vaig somiar un somni (I Dreamed a Dream)

FANTINE:

Vaig somiar un somni fa molt temps,

Quan l'esperança em feia viure

Vaig somiar un amor etern

I que Déu em perdonaria

Jo era una nena sense por

Que somiava cada dia

No hi havia deutes ni dolor

El mal encara no existia.

Però les feres de la nit

Vénen per apoderar-se

Dels teus somnis més profunds

I els converteixen en pols.

Vam viure tot un estiu junts,

Els dies em va omplir de màgia

Li vaig donar la joventut

Però a la tardor em va abandonar

I somio encara que vindrà

Per viure junts tota una vida

Però no sempre és bo somiar

Estic vivint una mentida.

Vaig somiar poder fugir

Lluny de l'infern que em toca viure

Molt lluny d'aquest cruel destí.

Avui ha mort el meu somni.

Noies Guapes (Lovely Ladies)

PROSTITUTES:

Noies guapes

preus a negociar

apunt per complaure als clients

que van passant

Noies guapes

Apunt per servir,

Dretes o estirades

Tot t'ho podem oferir.

Més barat si ho fem sota aquell pi!

SENYORA:

Tu vine aquí,

Ensenya'm aquest penjoll, és un collar!

FANTINE:

Madame, vostè el vol comprar?

SENYORA:

Te'n dono tres!

FANTINE:

La cadena ja en val deu.

SENYORA:

Te'n dono cinc, desesperada se't veu. Decideix-te

FANTINE:

No tinc res més

SENYORA:

No hi puc fer res

FANTINE:

Paga-me'n deu

SENYORA:

No més de cinc, els necessito per viure!

(FANTINE li ven el collar)

PROSTITUTES:

Noies guapes,

T'estem esperant,

Més lents o més ràpids

Per darrere o per davant.

PROSTITUTA 1:

Més llarg o curt això tant li fa,

Paga per un any si el que vols és gemegar!

Sota el pont et surt molt més barat!

SENYORA 2:

Quins cabells tens!

Els rínxols brillen com l'or!

Tens molta sort!

Valen moltíssim diners,

Me'ls quedo jo!

FANTINE:

No em toquis! Deixa'm en pau!

SENYORA 2:

Quants diners vols?

Jo t'ofereixo uns deu francs!

Tu pensa-t'ho

FANTINE:

M'aniran bé

SENYORA 2:

Tu pensa-t'ho

FANTINE:

No hi puc fer res, m'aniran bé,

deu francs salvaran a Cosette.

PROSITUTA 1:

Ai! Déu meu, ja no puc aguantar

El dolor de panxa

No em deixa ni caminar.

AMO:

No exageris, busca't coixí

Si no vols que jo ara

et faci fora d'aquí!

PROSTITUTA 1:

Era broma ja torno a servir.

Amo: *(Fent referència a FANTINE)*

Aquesta dona perquè ha vingut?

PROSTITUTA 1

És la que els seus cabells li ha venut

PROSTITUTA 2:

Té una filla, li envia tot el que pot

AMO:

Sempre hi ha un home darrere de tot,

Noia guapa, uneix-te a nosaltres

Noia guapa!

PROSTITUTA 1:

Què fas nena plorant així?

La desgracia és normal aquí

La vida t'ha donat el pitjor.

Com nosaltres, guanya-t'ho amb suor

(Fent referència a un client que s'està esperant)

Vinga guapa, no el deixis pas sol

Vinga guapa, dóna-li el que vol.

(FANTINE marxa amb el client)

PROSTITUTES:

Vells i joves tots són ben iguals,

Rates fastigoses tota classe d'animals

Pobres i rics homes amb poder

Sense pantalons tots ells dignes deixen de ser!

Mentre paguin tu deixa'ls-hi fer!

Noies guapes

Cantant la cançó

Tenen molts clients

Però mai no et podran dir que no.

FANTINE:

Vinga maco,

No t'ho pensis més

Facis el que facis saps que mai em queixaré.

És molt fàcil fer-se ric així,

Mentre no s'adonin que em repugna estar aquí!

Els no ho saben però ja fa temps que jo vaig morir!

Qui sóc jo? (Who Am I?)

VALJEAN:

Es pensa que sóc jo,

Javert s'ha equivocat.

L'home que ha detingut,

La meva llibertat!

Per què l'he de salvar

Revelant la veritat?

Si per fi he aconseguit

Allò tan anhelat!

Si confesso, serà la mort!

Però si callo, la perdició!

Jo sóc qui dóna la feina

A tots els obrers d'aquí.

Si els abandono jo

Com podran viure tots sense mi?

Si confesso, serà la mort!

Però si callo, la perdició!

Qui sóc jo?

No sé si queda cap valor en mi,

Per què permeto condemnar així

A un pobre home innocent

Que és jutjat ara en lloc meu?

Qui sóc jo?

Puc amagar-me ja per sempre més?

Fer veure que no sóc qui abans vaig ser?

I que el meu nom fins a la mort

Amagui sols una il·lusió?

I oblidar?

No sé si jo em podré veure capaç

De tancar els ulls i poder viure en pau.

La meva ànima és de Déu

Li vaig donar fa molt de temps!

Em posa a prova avui, aquí

Potser ja ha triat Ell per a mi!

Qui sóc jo?

Qui sóc jo?

En Jean Valjean!

(VALJEAN interromp el judici)

VALJEAN:

I sí Javert, és tot veritat!

Aquest home mai no ha pecat!

Qui sóc jo?

23621!

Mort de Fantine (Fantine's Death/Come To Me)

FANTINE: *(Al·lucinant a l'hospital)*

Cosette, s'està fent fosc.

Cosette, el temps s'acaba.

No has parat de jugar

I és hora de dormir.

Vine amb mi,

Cosette la llum s'apaga

Els estels,

Sobre el cel ja reposen,

Vine amb mi,

Descansa amb la mare

El fred cada cop és més fort i el temps ja se'ns acaba.

Afanya't

Es mor un altre dia

Puc sentir

Com el vent avui crida,

Les tenebres

No avisen quan arriben

Però jo dormiré al teu costat i et despertaré a l'alba!

(VALJEAN entra a l'hospital)

VALJEAN:

Oh Fantine!

Ja no sé què puc fer!

Però Fantine,

Et prometo ara això...

FANTINE:

La Cosette, no para de jugar!

VALJEAN:

Dorm en pau,

Descansa ja Fantine.

FANTINE:

La Cosette!

VALJEAN:

Jo li faré de pare.

FANTINE:

Cuida-la.

VALJEAN:

Faré el que faci falta.

FANTINE:

Bon *Monsieur*, vostè ve des del cel...

VALJEAN:

Ningú no podrà fer-li mal

mentre jo amb ella visqui.

(VALJEAN se'n va però FANTINE li agafa la mà)

FANTINE:

No marxi,

La nit avui és freda

VALJEAN:

Jo et donaré calor

FANTINE:

Cuida-la, vostè serà el seu pare.

VALJEAN:

No existeix ja dolor

FANTINE:

Per favor!

Esperi a que m'adormi,

I diga-li a Cosette

que ens veurem quan surti el sol.

(FANTINE mor)

Confrontació (Confrontation)

JAVERT: *(Entrant a l'habitació de l'hospital per detenir VALJEAN)*

Valjean, per fi s'acaba la funció

Senyor, patró, t'espera la presó.

VALJEAN:

Abans que puguis dir res més, Javert

Abans que em tornis a robar els drets

Deixa'm parlar! Una promesa he de complir:

Aquesta dona deixa una filla aquí

Ningú la podrà salvar a part de mi

Per pietat! Tres dies i sóc teu!

No fugiré, t'ho puc jurar,

No ho penso fer!

JAVERT:

Em tens per boig!

T'he perseguit tot aquest temps.

Tu no podràs canviar mai,

Sé que no ho faràs!

JAVERT:

Tu no podràs canviar mai,

Jo no podré canviar mai!

No! 23621!

Tens un deute amb la llei!

No tens cap dret, vine amb mi 23621

VALJEAN:

Ja no em creus! M'és igual!

Hi ha un deute que jo he promès complir!

Tu no saps pas res de mi,

Tot per robar un tros de pa!

No saps el què és patir!

La teva sort ha canviat	Voldries que jo morís!
Jean Valjean ja no és res!	Però el meu pacte he de complir.
Com pots començar a parlar	T'estic advertint, Javert!
De justícia i perdó?	Saps que sóc més fort que tu!
Ningú és innocent aquí	Encara tinc molt poder!
Ja ningú té compassió	Però no vull fer-te mal.
No coneixes a Javert!	T'estic advertint, Javert!
Vaig néixer dins la presó	Faré el que hagi de fer
Sóc del mateix lloc que tu!	Si volgués matar-te aquí
Sóc un gos igual que tu!	No ho podries impedir!

VALJEAN: *(Dirigint-se al cos de FANTINE)*

I jo et prometo aquesta nit,

JAVERT:

No tens cap lloc on poder anar.

VALJEAN:

La teva filla viurà amb mi.

JAVERT:

Ja no et podràs pas amagar.

VALJEAN:

Només tindrà felicitat!

VALJEAN I JAVERT:

Et juro que ho compliré!

(VALJEAN i JAVERT es barallen i VALJEAN aconsegueix escapar-se)

Castell de Cristall (Castle on a Cloud)

COSETTE:

Veig sobre els núvols un castell,

Somio que hi aniré.

Allà mai més no escombraré,

És el meucastell de cristall.

Hi ha una dama tota blanca,

que suaument em va gronxant

Em canta fins que els monstres se'n van;

Em diu: Cosette, t'estimo tant i tant!

Conec un lloc llunyà i perdut,

Un lloc on no hi plora ningú,

On no et permeten estar trist,

allà cap núvol mai és gris.

Amo de l'hostal (Master of the House)

THÉNARDIER:

Passi *Monsieur*, segui sisplau

Sou benvinguts tots al meu palau.

Els altres són uns lladres tots,

Prenen el pèl, són estafadors!

Mai no haureu trobat un home més honrat

Ni més ben disposat a servir els clients!

Amo de l'hostal, un home com cal,

Apunt l'encaixada i la mà parant

Explico acudits, de culs i de pits

I faig uns menjars que fan llepar-se els dits!

Als amics ajuda sempre!

De mi sempre disposeu!

Però res no surt de franc i

Sempre pagaràs un petit preu!

Amo de l'hostal, cuido jo el corral,

Amb amor els curo a tots dels seus mals

Aigualeixo el vi, estafant el pes,

Quan ells se n'adonen ja no els queda res!

Tothom s'estima el bon amo!

De tothom millor amic!

I jo faré el que calgui,

Pobres! Sortireu ni sense cinc!

CLIENTS:

Amo de l'hostal, sempre et servirà,

Un client que passi mai s'escaparà.

Del pobre criat, majordom del ric,

És un gran filòsof, sempre al teu costat!

Per tothom és un bon company,

Per tothom el millor amic!

THÉNARDIER:

(Entra un client cec)

Però tanqueu bé la bossa,

Pobres! Sortireu ni sense cinc!

Entri *Monsieur*, us faig passar,

El viatge és llarg i us cal descansar!

(Agafa la bossa del client)

Com pesa això, us ajudaré,

Tot aquest pes faré més lleuger!

Aquí el peix pesquem,

I la carn cuinem,

I res al plat posem

Si no em fa content!

Plats que mai has vist! Cap comparació!
Tot mesclat a l'olla semblarà que és bou:
Ronyons d'un cavall, fetge del meu gat,
Omplo les salsitxes amb el que he trobat!
Benvinguts siguin els hostes,
Al meu magnífic hostal,
Tenim preus raonables
I algun petit extra addicional!

Li cobrem els polls, les rates també.
Puja un dos per cent, si et mires al mirall.
Li restem per aquí, li sumem per allà
Tres per cent si deixa el finestró tancat!
Quan es tracta de fer comptes,
Jo sóc el que millor en sé!
Mira tot com puja! Poc a poc augmenta!
Pobres! Quedareu ben escurats!

CLIENTS:

Amo de l'hostal, sempre et servirà,
Un client que passi mai s'escaparà.
Del pobre criat, majordom del ric,
És un gran filòsof, sempre al teu costat!
Per tothom és un bon company,
Per tothom el millor amic!

TRHÉNARDIER:

Són tots uns bandarres,

Pobres! Quina colla d'innocents!

MME THÉNARDIER:

Jo que volia ser muller d'un rei

Però, Ai Déu meu, aquí teniu la realitat!

Amo de l'hostal? Però per res no val!

Bon amic, filòsof i el merdós més gran!

No té ni cervell, i ell es creu Voltaire!

Creu que és un Romeu però ni se li veu!

Cruel broma de la vida, donar-me aquest fracassat!

Només Déu coneix el fàstic que sento

Per aquest bastard!

CLIENTS:

Amo de l'hostal!

MME THÉNARDIER:

Amo de no res!

CLIENTS:

Bon amic, filòsof...

MME THÉNARDIER:

No em feu riure més!

CLIENTS:

Del pobre criat, majordom del ric

MME THÉNARDIER:

Un gripau borratxo, un aprofitat!

CLIENTS:

Tothom cridi: Visca l'amo!

Tothom: visca la muller!

THÉNARDIER:

Aixequeu el got amunt!

MME THÉNARDIER:

Poseu-li per dins el cul!

TOTS:

Brindeu amb el got amunt

Pel nostre amo de l'hostal!

Pietat - París (Look Down - Paris)

POBRES:

Pietat, per Déu! Mireu als vostres peus!

Pietat! Pietat! I feu alguna acció!

Pietat, per Déu! L'escòria de París,

Pietat! Pietat! Suplica compassió!

GAVROCHE:

Hola, què tal? Em dic Gavroche

Aquest és el lloc on visc jo,

No és molt bonic, ja ho veieu,

No és del vostre interès.

La brutícia viu amb nosaltres

Aquí en el barri Saint Michel,

Mengem només les restes dels senyors,

Un tros de pa és un banquet!

Voleu ser igual que jo?

Seguiu-me, seguiu-me!

POBRES:

Pietat! I feu alguna bona acció!

Pietat, pietat! Supliquem compassió!

MADELEINE:

Vés-te'n ja d'aquí, és el meu racó!

Si ets nova aquí t'hauràs d'aprendre a espavilar.

PROSTITUTA:

Calli ja sisplau! Vostè boja està!

Almenys jo ofereixo una mica de plaer.

MADELEINE:

Sé el què portes tu, sífilis els dons,

Treus el teu verí perquè vagin a l'altre món!

HOME:

Quieta, Madeleine! Era igual que tu,

Tan boja com ella també pots acabar tu!

DONA:

Quan acabarà tot aquest malson?

Això no s'aguanta més, hauria de canviar!

POBRES:

Passarà, passarà, passarà, passarà...

MARIUS:

On són els líders de París?

Qui d'aquí ens liderarà?

ENJOLRAS:

Només hi ha un home i és Lamarque

Ell a tots ens defensarà!

POBRES:

Doneu-nos menjar! Ens estem morint!

Cuida dels necessitats en el nom del bon Déu!

En el sant nom de Déu!

En el seu nom, en el seu nom, en el seu nom...

MARIUS:

Lamarque s'apaga i morirà,
d'aquí molt poc ja no hi serà!

ENJOLRAS:

Hi ha tanta ira en el país,
és com si París fos un volcà
A punt d'entrar en erupció!
És senyal de revolució!

GAVROCHE:

Fugiu del vell Thénardier,
la seva colla és tota igual.
Va enfrontar-se amb la llei,
Això és un porc de veritat!
Té un grup de lladres, és un criminal!
La seva filla en forma part,
és Éponine, que tot ho sap fer bé
i no es deixa intimidar
És igual, sols volem, no morir, no morir!

TOTS:

Pietat! I feu alguna bona acció!
Pietat, pietat! Supliquem compassió!

Estels (Stars)

JAVERT:

Hi ha, entre les ombres

Un fugitiu lliure.

Caigut del Cel,

Faltat de fe.

Juro avui per Déu

Que no em rendiré

Fins a veure'l tancat

Tancat dins la presó!

Segueix el rastre del mal

Jo segueixo el de Déu

I aquells que persegueixen el bé,

La glòria tindran

I si caus com va fer Lluçifer

La flama,

el dolor.

Estels

sou incomptables,

una multitud.

Ompliu el fosc cel

Amb ordre i llum.

Sou com guardianes,

Tranquil·les i fermes,

Vigilant la foscor,

Vigilant la foscor.

Pertanyeu totes al cel,
Sabeu quin lloc ocupeu!
El cicle que ningú mai podrà aturar,
I així sempre serà!
I si caus com va fer Llucifer
En flames cauràs!

I així ha de ser,
Per això està escrit
A les portes del paradís:
“El qui ha fet mal i el qui ha callat
No pot entrar”

Senyor ajuda'm
A que el pugui veure
Entre barrots!
No descansaré
Fins que es compleixi
Ho juro pels estels!
(Breu pausa i apareix GAVROCHE)

GAVROCHE:

Aquest inspector és molt xulo,
Però sóc jo qui mana aquí
El meu teatre no tanca,
Sempre hi podreu venir!
Confieu tots en mi,
No hi ha motius per patir!

(Apareix ÉPONINE)

ÉPONINE:

Cosette, ja me'n recordo...

Cosette, pot ser veritat?

Vam créixer les dos juntes,

Mireu com he acabat!

(Apareix MARIUS)

Déu meu, quina baralla!

MARIUS:

Aquella noia qui és?

ÉPONINE:

Gairebé em detenen!

Sort que sé com fugir.

MARIUS:

Qui era ella, Éponine?

ÉPONINE:

Una burgesa, jo què sé!

MARIUS:

Sisplau troba-la per mi

ÉPONINE:

Què em dons a canvi?

MARIUS:

Tot i més!

ÉPONINE:

Et veig molt emocionat,

Però no sé pas tu què li veus!

No estaràs enamorat?

(MARIUS es treu diners de la butxaca)

No! No vull els teus diners...

MARIUS:

Éponine, fes-ho per mi, descobreix a on viu

Amb molta discreció, serà el nostre secret.

'Ponine, jura'm que ho faràs!

(ÉPONINE diu que sí i MARIUS se'n va)

ÉPONINE:

Ho veus, com ja t'ho he dit?

Moltes coses jo sé

'Ponine, es coneix la ciutat!

(ÉPONINE marxa)

El cafè ABC/Roig i Negre (The ABC Cafe/Red and Black)

COMBEFERRE:

Enjolras! A Notre Dame

ja estan tots preparats!

FEULILLY:

Hi ha ganes de lluitar

A la rue de Bac.

COMBEFERRE.

Ja és l'hora de lluitar,

Com uns rius que van al mar,

Us convoquem i veniu!

Sou l'ànima de París!

ENJOLRAS:

Ja ha arribat,

Per fi veurem el poble en acció

Però no deixeu,

Que el vi us prengui la raó!

Els nostres enemics

són un monstre brutal,

Amb els nostres fusells

No serem ni rival.

No cauran com les mosques

En aquest cafè,

Les bombes dels canons

Són una arma real!

Hi haurà un clamor

Que cridi a la gent

A unir-se a lluitar

Amb tot el valor!

(Entra MARIUS)

Marius, fas tard

JOLY:

Què t'ha passat?

Que has tingut una visió?

GRANTAIRE:

Ara beu i explica'ns-ho tot!

MARIUS:

Una visió dieu que heu vist?

Era un àngel del cel diví,

Un segon i ja no era allí!

GRANTAIRE:

És un somni? Pot ser veritat?

Està Marius enamorat?

No l'he sentit mai sospirar!

De guerra aquí estàvem parlant,

I ara ell vol ser un Don Juan!

Això és millor que una òpera!

ENJOLRAS:

Ha arribat el moment de triar qui serem.

Bromegeu i jugueu o lluiteu per fer un món millor?

Sou conscients del preu que us tocarà pagar?

No és pas un joc de nens rics en el qual és fàcil guanyar.

El món i el seu color, els haurem de canviar!

Roig! La sang dels revoltats!

Negre! La vella societat!

Roig! Un nou món ple de bé!

Negre! La nit que s'ha acabat!

MARIUS:

Si allà haguéssiu estat sabríeu què se sent,

quan se't clava una fletxa i et deixa malalt d'amor,

No us riuríeu de mi si poguéssiu saber

Com sols un raig de llum, t'ensorra els teus valors

I el bé ara sembla el mal

I el mal sembla el bé!

GRANTAIRE.

Roig!

MARIUS:

El foc del meu amor!

GRANTAIRE:

Negre!

MARIUS:

Tenir-la lluny d'aquí!

GRANTAIRE:

Roig!

MARIUS:

Vull que estiguis amb mi!

GRANTAIRE:

Negre!

MARIUS:

Misèries i dolor!

ENJOLRAS:

Marius, ets un infantil,

ignora la teva visió

T'abduirà del món real!

No ens importa el teu interior

Hi ha una causa superior, ara hem de tenir molt valor!

TOTS ELS ESTUDIANTS:

Roig! La sang dels revoltats!

Negre! La vella societat!

Roig! Un nou món ple de bé!

Negre! La nit que s'ha acabat!

Pots sentir el poble cantant? (Do you hear the people sing?)

TOTS:

Pots sentir el poble cantant?

Cantant el cant dels revoltats?

És la ferotge melodia

Dels que volen llibertat!

Si el teu cor al bategar

Fa que ressonin els tambors

Comença ja la teva lluita

Pel nou demà!

COMBEFERRE:

Lluitaràs aquí amb nosaltres?

Seràs prou fort i vindràs?

Allà a la barricada

Hi ha un nou món que hem de guanyar

COURFEYRAC:

Uneix-te a la lluita

Que llibertat t'ha de donar

TOTS:

Pots sentir el poble cantant?

Cantant el cant dels revoltats?

És la ferotge melodia

Dels que volen llibertat!

Si el teu cor al bategar

Fa que ressonin els tambors

Comença ja la teva lluita

Pel nou demà!

FEULLY:

Donaràs el cos i l'ànima per veure'ns triomfar?

Encara que molts es morin

Tu també t'has d'arriscar!

La sang d'aquests màrtirs

Farà que tot pugui canviar!

TOTS:

Pots sentir el poble cantant?

Cantant el cant dels revoltats?

És la ferotge melodia

Dels que volen llibertat!

Si el teu cor al bategar

Fa que ressonin els tambors

Comença ja la teva lluita

Pel nou demà!

Al meu món (In MyLife)

COSETTE:

Per què?

El meu cor batega tan fortament?

No sé

Si puc enamorar-me tan ràpidament!

Què és el que et passa a tu Cosette?

Ja no pots viure més així

No saps què pensar,

No saps què sentir...

El meu món,

Està ple de preguntes que no tenen contestació.

Al meu món,

Hi ha una veu que trencant el silenci

Em canta sempre una cançó

Fins avui,

No n'he sentit mai cap així

Però jo sé,

Que aquest cant tan feliç

És ara per mi!

Ell no sap qui sóc jo, jo no sé si és real

És un somni potser, una il·lusió fatal?

Al meu món,

Ja no estaré mai sola

Ara que ell ja és arribat.

Vine aquí,

Vine a mi!

VALJEAN:

Un cop més,

Cosette, molt sola estàs.

Que trist per mi veure't així!

Et juro, faria qualsevol cosa,

Per reparar les penes

Que pateixes en soledat,

Portar-te la felicitat.

COSETTE:

Sé molt poc sobre mi,

ho necessito saber,

què en va ser de la nena

que fa temps vaig ser?

Parles molt poc de tu, sobre el teu passat,

Per què vivim aquí sempre els dos amagats?

Són foscos i profunds

Els teus secrets ocults!

Al meu món,

Sempre m'has estimat i donat tot el que he desitjat

Però Papà, ja no sóc

Una nena perduda en les ombres d'un bosc tenebrós!

VALJEAN:

Ja n'hi ha prou! Tot això

Forma part del passat

Ja ho veuràs,

Algun dia sabràs el que no t'he explicat!

COSETTE:

Al meu món,

Ja no sóc una nena

I vull saber la veritat

D'aquells temps,

Temps passats!

VALJEAN:

Aprendràs

Que la veritat és regal de Déu

Ho sabràs,

Ja ho veuràs!

(Apareixen MARIUS i ÉPONINE fora de la casa de VALJEAN. ÉPONINE ha descobert on viu COSETTE i ha portat el seu amic fins allà.)

MARIUS:

Al meu món,

Ella és l'àngel que la meva vida ha il·luminat

I al meu món,

Avui mor un camí perquè en comenci un de nou

Éponine, tu ets la que m'has portat aquí,

Gràcies doncs, ja que estic a prop dels déus, prop del paradís!

El meu món ara ha canviat, és tot nou per a mi!

ÉPONINE: *(Apart)*

Els seus mots se'm claven com dagues dins del pit!

Al meu món,

Hi ha una forta ferida que només ell podria curar,

Però a mi mai m'estimarà!

MARIUS I ÉPONINE:

Al meu món,

He trobat la persona especial

MARIUS: *(Entrant al jardí de COSETTE)*

Molt a prop.

ÉPONINE:

Just aquí!

Un cor ple d'amor (A Heart full of Love)

MARIUS: (A COSETTE)

Un cor ple d'amor,

Un cor ple de llum,

Ho estic fent tot malament!

Déu meu, ajut! Perdoni el meu atreviment!

Oh *Mademoiselle*, el seu nom

Vull saber!

COSETTE:

Un cor ple d'amor,

Un cor sense por.

MARIUS:

Jo em dic Marius Pontmercy.

COSETTE.

Jo sóc Cosette.

MARIUS:

Cosette, no sé pas què puc dir!

COSETTE:

No diguis res!

MARIUS:

Estic perdut.

COSETTE:

M'has trobat.

MARIUS:

Un cor ple d'amor

MARIUS i COSETTE:

Nit sense foscor

COSETTE:

Estarem sempre els dos junts!

MARIUS:

Cosette, Cosette!

COSETTE:

El nostre amor serà etern!

MARIUS:

Estic somiant?

COSETTE:

És real!

MARIUS:

Un cor ple d'amor

ÉPONINE: (*Apart*)

Ell no serà mai per a mi

COSETTE:

Un cor ple de tu!

ÉPONINE: (*Apart*)

Està escrit al meu destí.

MARIUS:

Et vaig veure i ho vaig saber!

COSETTE:

Jo igual que tu!

ÉPONINE: *(Apart)*

No em dirà coses així

No a mi.

MARIUS:

Des d'avui

ÉPONINE:

No a mi.

No per a mi.

COSETTE:

Sempre més.

MARIUS i COSETTE:

Ja no estic somiant!

Aquest somni s'ha

Fet real!

ÉPONINE: *(Apart)*

El seu cord'amor,

No es sentirà mai així!

Un dia més (One Day More)

JEAN VALJEAN

Un dia més

Neix un nou dia, neix un nou camí.

Del meu calvari jo no en veig la fi

Els que saben el meu pecat

Em seguiran sense pietat!

Un dia més.

MARIUS

He començat a viure avui,

Com podré fer-ho si ens separen?

JEAN VALJEAN

Un dia més.

MARIUS I COSETTE

Demà d'aquí seràs molt lluny!

No podré viure si has d'anar-te'n.

ÉPONINE

Un dia més en soledat

MARIUS I COSETTE

Ens veurem un altre cop?

ÉPONINE

Sense que per mi es preocupi.

MARIUS I COSETTE

Vam néixer per estar junts

ÉPONINE

Es la meva realitat:

MARIUS I COSETTE

I et prometo ser fidel

ÉPONINE:

No existeixo en el seu món!

ENJOLRAS:

La tempesta ja és aprop

MARIUS:

La segueixo allà on va?

ENJOLRAS:

S'alçaran les barricades

MARIUS:

O començo a lluitar?

ENJOLRAS:

Cada dia ja som més

MARIUS:

Ja no sé què he de fer!

ENJOLRAS

Lluitaràs al meu costat?

TOTS ELS ESTUDIANTS:

Demà és avui, comença aquí!

JEAN VALJEAN:

Un dia més!

JAVERT

La revolució s'apropa

Però no podrà esclatar,

Amb la sang de tots els joves

La ciutat s'esquitxarà!

THENARDIER

Corren cap amunt

mentre criden fort.

Com la presa fàcil

tots es rendiran.

Un cau mort per aquí

Un altre per allà

Pobres són com rates

Ningú hi pensarà!

GRUP 1 ESTUDIANTS:

Un nou dia avui comença!

GRUP 2 ESTUDIANTS:

Les banderes s'han d'alçar!

GRUP 1 ESTUDIANTS:

Tots els homes seran reis!

GRUP 2 ESTUDIANTS:

Tots els homes seran reis!

GRUP 1 ESTUDIANTS:

Un nou món per als qui vencin

GRUP 2 ESTUDIANTS:

Un nou món per ser vençut!

TOTS:

Pots sentir el poble cantant?

MARIUS

Em quedo aquí, sabré lluitar!

VALJEAN

Un dia més!

JAVERT

Lluitaré amb tots els joves,

I sabré tot el que fan.

Que m'expliquin l'estratègia

Espiar-los és el pla!

La revolució s'apropa

Però no podrà esclatar,

Amb la sang de tots els joves

La ciutat s'esquitxarà!

TOTS:

Demà serem molt lluny d'aquí,

Demà hi haurà el judici.

Demà descobrirem

Què és el que ens reserva el nostre Déu!

Mor la nit,

Surt el sol,

Un dia més!

MARIUS I COSETTE:

He començat

a viure avui!

ÉPONINE:

Un diames en soledat!

MARIUS I COSETTE:

Com podré viure

si no estem junts?

VALJEAN:

Un diames!

MARIUS I COSETTE:

Demà seràs

Molt lluny d'aquí!

ÉPONINE:

És la meva realitat!

MARIUS I COSETTE:

Com podré viure

si has d'anar-te'n?

THÉNARDIER:

Corren cap amunt

mentre criden fort.

Un cau mort per aquí,

L'altre cau per allà.

Corren cap amunt

mentre criden fort.

Com la presa fàcil

tots es rendiran.

ACTE 2

Dintre meu (On MyOwn)

ÉPONINE:

Dintre meu

Faig veure que m'estima,

Sola estant

Pretenc que em vulgui un dia.

Ell no hi és

Però sento com m'abraça

I quan perdo el camí jo tanco els ulls

I ell em troba.

La pluja fa els carrers de plata,

I la llum guspires sobre l'aigua

En la foscor, la lluna il·lumina

El seu rostre amb el meu per estar junts tota la vida.

I ja sé que és tot una il·lusió

És un somni inventat, una obsessió.

I encara que mai m'estimarà

No deixo de imaginar.

L'estimo

Però quan la nit s'acaba

Ell es fon

I el riu és només aigua

Quan no hi és

Tot el meu món canvia

No hi ha estels tot és estrany

I ple de melangia

L'estimo

Però aprenc cada dia

Que tan sols

És tot una mentida!

Sense mi

El seu món no canviarà

Un món ple de felicitat

Que no he conegut mai!

L'estimo

L'estimo

L'estimo

Però només dintre meu.

Mort d'Éponine (A Little Fall Of Rain)

(ÉPONINE arriba a les barricades i se sent un tret)

MARIUS:

Déu meu! Què fas tu ara?

'Ponine, que no tens por?

Has vist la meva estimada?

Has complert el favor?

ÉPONINE:

He fet tot el que m'has dit,

La carta el seu pare la té.

Demà ell li donarà,

Quin mal! No puc aguantar més!

(ÉPONINE cau a terra)

MARIUS:

Éponine, què tens?

Què et passa? Per què estàs així?

(MARIUS li obra l'abric a ÉPONINE i descobreix la seva ferida)

Éponine, és sang

Estàs ferida! Jo et trauré d'aquí!

(Agafa a ÉPONINE)

ÉPONINE: *(Tapant-se la ferida)*

No em fa mal,

Monsieur Marius,

No sento cap dolor,

La pluja del matí

Ja no em pot pas ferir.

Que bé! Tenir-te al meu costat!

I tu em protegiràs,

I tu em faràs feliç,

Així creixerà un nou jardí!

MARIUS:

Però tu viuràs 'Ponine,

Si Déu ho vol!

Faré fugir la mort,

Amb mots d'amor.

ÉPONINE:

No diguis res, abraça'm sols,

Protegeix-me dels malsons.

MARIUS:

Tu viuràs cent anys més,

No és hora de morir,

No marxaré d'aquí!

ÉPONINE:

La pluja no em fa mal,

Tan sols s'emportarà el passat.

I tu em protegiràs,

I tu em faràs feliç,

M'adormo al teu costat, per fi!

La pluja del Senyor et porta aquí!

Comença a clarejar i en pau estic!

Un dolç ocell i un aire pur

Que ha arribat de molt lluny.

(ÉPONINE fa un gemec de dolor)

No em fa mal,

Monsieur Marius

No sento cap dolor

La pluja del matí

No em pot pas ferir

Estàs al meu costat!

I tu em protegiràs,

I tu em faràs feliç!

Així...

Creixerà un nou...

(ÉPONINE mor)

(MARIUS fa un petó a ÉPONINE)

MARIUS:

No et farà mal,

Éponine.

Ja no sents cap dolor

La pluja del matí

No et pot pas ferir

'Ponine...

Em quedaré

Fins que t'adormis

Així...

Creixerà un nou...

Jardí.

Brinda amb mi (DrinkWith Me)

(Els estudiants descansen a les barricades bevent vi mentre es fa fosc)

ENJOLRAS:

Marius, dorm.

FEUILLY:

Brinda amb mi

Per el passat.

Com enyoro

Les cançons!

POUVAIRE:

Per les noies

Que ens van enamorar.

JOLY:

Per les que

Al llit ens vam emportar

TOTS:

És perelles i per tu!

GRANTAIRE:

Brinda amb mi

Per el passat.

Et fa por morir potser?

No té cap sentit estar aquí lluitant,

Al final t'acabaran oblidant!

És la vida un gran engany?

HOMES:

Brinda amb mi per el passat

Per la vida que hem deixat

No deixis morir el vi de l'amistat.

TOTS:

Va per tu i és per mi.

MARIUS:

Ara que ella creua el mar no m'importa ja morir!

No puc viure si Cosette no és aquí.

Ploraràs, Cosette, si moro lluitant?

Ploraràs, Cosette, per mi?

DONES:

Brinda amb mi per el passat,

Per la vida que hem deixat.

No deixis morir la nostra amistat.

Salva el noi (BringHim Home)

VALJEAN: *(A MARIUS, que està dormint)*

Déu del cel,

el meu prec és per tu.

Has estat sempre just.

És un nen i té de por

Dóna-li protecció

Salva el noi

Salva el noi

Salva el noi

És com el fill que hagués tingut

Si Déu així ho hagués volgut

L'estiu es mor, un cop més

Vindrà l'hivern, un cop més

Però ja sóc vell, i no ho veuré...

Dóna-li pau i amor

És només un infant amb temor

Pots jutjar, pots donar

Deixa que visqui ell

I si caic, moriré!

Però Senyor,

Ell és bo

Salva el noi

Salva el noi.

Món Cruel (Dog Eats Dog)

(A les clavegueres)

THÉNARDIER:

Aquesta dent d'aquí

Té una mica d'or

(Li arrenca la dent)

Perdona'm *Monsieur*

Però no la necessitaràs!

La vendré molt fàcilment!

Poca provisió

Dins el meu sarró,

Aquí entre les rates

La vida és infernal,

Però t'hi has d'acostumar.

Algú ha de netejar-los bé, amics,

És la llei que està al revés.

El que ells deixin jo recolliré,

Faig servei a la ciutat!

(Arriba VALJEAN, portant a MARIUS inconscient, i es desmaia per cula de l'esgotament. THÉNARDIER no els reconeix i comença a robar objectes de MARIUS)

Aquí hi ha un anell,

Fet amb or brillant,

Desaprofitar-lo és un acte criminal.

Gràcies noi per el favor!

Una joia més!

Pobre senyoret!

Va morir molt jove,

El seu cor es va aturar

Però el rellotge viu està!

(Li roba el rellotge)

Món cruel,

Només vius matant!

O potser

Mors per un tros de pa!

I Déu en el seu cel

No es digna a baixar!

Déu està mort,

Com els cossos d'allà!

Aixeco els ulls per veure el cel

Però no hi veig bondat,

Ja no hi ha pietat!

(Es disposa a robar a VALJEAN però el reconeix i se'n va. VALJEAN es desperta i torna a agafar MARIUS. Quan per fi arriba a la sortida es troba a JAVERT que l'està esperant.)

VALJEAN:

Ets tu Javert,

No has pogut esperar!

El policia complint la labor!

Deixa'm passar, aquest noi ferit està!

JAVERT:

No parlis! No et deixaré!

S'ha d'acabar!

VALJEAN:

Dóna'm una hora més!

I seré teu,

Després m'entregaré!

JAVERT: (*mofant-se de VALJEAN*)

L'home perfecte ha parlat

Sobre justícia!

VALJEAN:

No tinc temps!

Pietat, Javert!

Està a punt de morir!

Aparta't!

L'he de treure ja d'aquí!

JAVERT:

Veste'nValjean

Abans que siguitard,

Aquí t'espero,

23621.

(*VALJEAN marxa amb MARIUS*)

Soliloqui de Javert (Javert's Soliloquy)

JAVERT:

Qui és Valjean?

És un dimoni potser?

Per què deixar-me escapar, si mort ja podria ser?

Aconseguia el perdó clavant-me el seu punyal.

Mort jo, Javert, no hi havia criminal!

Però va dubtar, em va donar llibertat.

Volia guanyar perdonant el seu rival?

No vull pas ser jo d'un lladre deutor,

No cediré quan arribi el final.

Jo sóc la llei, i no es burla la llei!

Escopiré sobre la seva pietat!

No podrem conviure eternament,

Sols hi ha lloc per Valjean o Javert!

Com he pogut permetre que

Tingui control ell sobre mi?

El criminal que se m'escapa,

Em deixa marxar deixant-me lliure.

M'hagués hagut d'assassinar,

Era el seu dret!

Tenia jo el dret de morir,

En canvi visc, però en un infern!

Ja no sé què pensar!

Realment pot canviar?

Pot reparar les faltes?

Els seus crims oblidar?

I què en trec ara de dubtar?

No ho havia fet fins avui!

El meu cor fort ara tremola,

Puc veure com el meu món s'ensorra!

Ve des del Cel o de l'infern?

I sap ell ja,

Que donant-me la llibertat,

Aquest home m'ha matat?

Com he arribat fins aquí?

Els estels de cop s'han fos

Aquesta freda foscor,

És un buit dins el meu cor.

M'escaparé d'aquest món,

Del perdó de Jean Valjean!

És un túnel sense fi,

Un carrer sense final!

(JAVERT es tira al riu Sena)

Voltes (Turning)

(Apareixen tot de dones netejant la sang de la batalla)

DONA 1:

Els vas veure anant a lluitar?

Pobres innocents, no sabien ni disparar!

DONA 2:

Eren joves, morts sense raó.

Volien aconseguir un món millor per tots.

DONA 3:

Aquest món és imaginació...

NENA:

Ara dormen...

DONA 4:

No es despertaran.

Ningú va advertir-los del que estaven preparant.

DONA 5:

Tot segueix un altre cop igual,

Reses per les coses que saps que no tindràs mai!

Voltes, voltes, voltes, voltes, tot segueix igual!

TOTES:

Voltes, voltes, no serveix per res!

Passen moltes coses

Sense saber-ne el per què.

Res canvia,

Mai no ho farà.

Quan ja creus s'acaba

tot torna a començar.

Quan s'acaba torna a començar!

Taules i Cadires Buides (Empty Chairs at Empty Tables)

(MARIUS està a l'hospital)

MARIUS:

Hi ha una pena indescriptible,

Un dolor que em trenca el cor

Taules i cadires buides,

Tots els meus amics han mort.

Parlàvem de la revolta

Vam triar aquí el camí

D'un demà ple d'esperança,

que vaig veure jo morir.

En aquella cantonada

Un nou món hi va sorgir,

Un món ple de melodies

Que encara puc sentir!

Els seus crits es van convertir

En símbol de innocència!

No van poder veure el sol sortir.

Amics, sisplau, perdoneu-me

Per haver enganyat la mort

Hi ha una pena indescriptible

Que em destrossa l'interior!

(Apareixen els fantasmes dels seus amics)

Puc veure encara els seus rostres

Projectats a les parets,

Taules i cadires buides,

On ells ja no hi seuran més!

Amics meus, no em feu preguntes,

Sobre el fi de tot això

Taules i cadires buides,

On hi mor una cançó.

Sempre més/Un Cor Ple d'Amor (bis) (Everyday/A Heart Full of Love (Reprise))

COSETTE:

Cada dia vas molt més lleuger,
Se't veu ja molt segur,
Sé que millores.

MARIUS:

Cada dia em pregunto qui
Em va treure d'allà
I em va portar aquí.

COSETTE:

No hi pensis ara, Marius,
No et fa cap bé mirar el passat.
Jo no t'abandonaré i estarem els dos junts per sempre més.
Sempre més, recordarem la nit
I el pacte que vam fer:
Un cor ple d'amor,

(Apareix VALJEAN però no el veuen)

COSETTE:

Un sense por
"Jo em dic Marius Pontmercy"

VALJEAN: *(Apart)*

No ha sigut mai per a mi.
No es quedarà aquí!

MARIUS:

Cosette, Cosette

COSETTE:

L'amor és pels joves només

Et vaig veure i ho vaig saber!

MARIUS:

Em vaig posar

És així,

Als teus peus

És així.

(MARIUS I COSETTE veuen VALJEAN)

MARIUS I COSETTE:

I tot era veritat.

El seu cor d'amor.

Aquest somni s'ha

Estarà amb tu per sempre més!

Fet real!

La confessió de Valjean (Valjean's Confession)

MARIUS:

Monsieur, un dia així

Mai jo no oblidaré

La vida m'ha canviat

Donant-me, a mi, Cosette.

Pot venir a viure a casa,

vostè sempre ens tindrà!

I així podrem donar-li

Tot el nostre amor,

A un pare de veritat,

El pare de tots dos!

(COSETTE marxa)

VALJEAN:

Fill, ara m'has d'escoltar.

Una història t'he d'explicar.

Va viure un home,

Es deia Jean Valjean,

Que va robar un tros de pa.

Va pagar el crim durant vint anys,

Amb suor el passat va esborrar!

Ja fa temps,

Va trencar el seu permís condicional,

Cosette, d'això res no en pot saber mai!

És per Cosette que ha de ser així,

Valjean ja no pot seguir aquí

Un dia o altre tornaran,

Ha arribat l'hora de marxar!

Qui sóc jo?

Qui sóc jo?

MARIUS:

Ets Jean Valjean.

La seva opinió jo vull canviar,

Monsieur, no pot marxar!

Jo no puc mentir i dir-li a Cosette

Que de cop se n'ha anat!

VALJEAN:

Diga-li que he marxat de viatge,

A un lloc molt lluny d'aquí!

Que no li he dit res per evitar

Que ella plorés per mi!

Jura'm *Monsieur*, que Cosette no ho sabrà

qui és el seu pare, per què se'n va!

MARIUS:

T'ho puc jurar!

Per el bé de Cosette, així serà!

El Casament (WeddingChorale)

COR:

Que sonin campanes per celebrar

Un dia sant en el nom del Senyor.

Que tots els àngels cantin fortament

I Déu us beneeixi amb pau i amor.

(Comença a sonar un vals i les parelles del casament ballen)

MAJORDOM: *(Parlant)*

El baró i la baronessa de Thénard

volen mostrar els seus respectes a la parella!

(Apareixen els THÉNARDIER disfressats de barons)

THÉNARDIER: *(A MARIUS)*

Tu i jo ens vam trobar

A la festa del château Lafarge,

On el rei vomità

Sobre els peus de Madame de Menage.

MARIUS:

No, baró de Thénard,

Els palaus luxosos mai m'han agradat!

Marxa ja, Thénardier,

La disfressa no t'ha funcionat!

MME THÉNARDIER: *(A THÉNARDIER)*

No ha picat!

T'he advertit!

Diga-li al noi el que ha de saber,

Fes-ho ràpidament!

THÉNARDIER: *(A MARIUS)*

Em sap greu molestar-te en una festa així,

Però 500 francs ens anirien molt bé...

MARIUS:

Explica'm ja què'm has vingut a dir!

MME THÉNARDIER:

Paga, primer!

(MARIUS paga 500 francs a la parella)

THÉNARDIER:

Vaig veure Jean Valjean,

Per les clavegueres caminant,

Amb un cos, damunt seu,

sense vida ja devia ser.

Jo hi vaig ser, és veritat!

Vaig emportar-me un record d'allà.

(Li ensenya a MARIUS l'anell que va robar)

MARIUS:

Ho conec! Era meu!

Segur que això és un regal de Déu!

THÉNARDIER:

I encara hi ha molt més,

Va ser després quelluita acabés!

MARIUS:

Ja sé què va passar

Jean Valjean va ser qui em va salvar!

Això és per vostè!

(Pega a THÉNARDIER)

Déu perdoni el meu comportament!

(A COSETTE)

Vine amb mi, amor meu,

Hem de marxar d'aquí urgentment!

Amos del festí (Beggarsatthefeast)

THÉNARDIER:

Quin gran nivell! Un luxe és
Colar-se aquí amb tota la *crème*!
Hi haun baró, també un burgès,
Aquell és gai, no s'hi pot fer res!
Als meus peus, París! Avui em veureu
Burlant-me de tots els nobles influents!

Amo del festí, mestre ballarí,
D'aquesta gran baralla en sóc el comodí.
Sempre a tots els llocs hi podràs trobar,
Gent molt refinada i alhora vulgar!
Els diumenges van a missa,
A pregar per el Senyor,

MME i M. THÉNARDIER:

Mentre nosaltres robem
Tot el seu bo i millor!
Mira'ls tots ballar, mira'ls tots dansar,
Deixa que ho facin fins a rebentar!
Amos del país, mai no ens cansarem,
Ressuscitarem encara que ens mateu!
Seguim sempre la fortuna,
Distingim on hi ha diners!
Som tan rics com Croesus,
Per Déu! Ens veurem tots a l'infern!

Epíleg/Final (Epilogue/Finale)

JEAN VALJEAN:

Sol espero entre les ombres
S'acosta ja la meva fi
He somiat amb la Cosette
Que plorava al veure'm morir

Sol al final del meu camí
Li prego a Déu aquesta nit
Cuida els meus fills Senyor,
Protegeix-los de tots els mals.

Déu del Cel,
El meu prec és per tu.
Pren-me ja,
Vull estar on ets tu!
Dóna'm pau,
Jo sóc bo,
Oh Senyor,
dóna'm pau.

(Apareix el fantasma de FANTINE)

FANTINE:

Beneixo el seu nou.

VALJEAN:

Estic apunt, Fantine!

FANTINE:

Oblidi's de les penes.

VALJEAN:

Ha arribat ja el final

FANTINE:

Has cuidat la Cosette

VALJEAN:

És el millor que tinc

FANTINE:

I estaràs amb Déu.

(Arriben COSETTE i MARIUS però no poden veure l'esperit de FANTINE)

COSETTE:

Papà, Papà! no estic entenentres!

Et trobes bé, per què te'n has anat?!

VALJEAN:

Cosette, amor, em podràs perdonar?

Déu meu! per fi, et puc veure feliç!

MARIUS:

Sóc jo qui necessita el seu perdó,

Sóc jo qui li demana compassió

A vostè jo li dec la vida!

I un cop més amb raó m'agenollo als seus peus;

Cosette, el teu pare és un sant!

Quan amb van ferir,

Em va treure tot sol d'allà,

Ell em va salvar, ho va fer tot per tu.

VALJEAN:

Esteu aquí,

Un cop més amb mi

Ja puc morir en pau

Ja puc morir feliç

COSETTE:

Tu viuràs, Papà, ja ho veuràs!

Encara és d'hora per dir adéu!

VALJEAN:

Però, Cosette, no em pots prohibir morir

Provaré d'obeir.

(Li dona una carta a COSETTE)

Aquí he escrit tota la meva història,

llegiu-la, quan, per fi, jo m'adormi;

és la història dels que a tu t'estimaren,

ta mare va morir per tu

i et va deixar al meu càrrec.

(VALJEAN mor)

FANTINE:

Vine amb mi,

aquí no hi han cadenes,

i el dolor el deixaràs enrere,

Déu del Cel,

apiada't d'aquest home.

VALJEAN:

Perdona'm tots els meus pecats

i porta'm a la glòria!

(Apareix l'esperit d'ÉPONINE)

FANTINE I ÉPONINE:

Segueix-me

la salvació t'espera,

on l'amor hi té sempre presència

VALJEAN:

I recorda, la veritat escrita:

VALJEAN, FANTINE I ÉPONINE:

Estimauna persona

I veuràs el rostre de Déu.

(Apareixen els fantasmes de tots els morts)

TOTS:

Pots sentir el poble cantant?

La cançó de la llibertat

És la ferotge melodia

Del poble alliberat!

Els vençuts ja no veuran

Mai més misèria ni dolor.

La nit més fosca acaba sempre

amb un raig de sol!

Viuran feliços i lliures

En els jardins del Senyor

No necessitaran armes,

Ni els punyals ni els canons.

No hi haurà cadenes

I els justos tindran compassió!

T'uniràs a aquesta fe?

Voldràs lluitar al meu costat?

Allà prop de la barricada

Hi ha un món que ha de ser guanyat!

Pots sentir el poble cantant?

Sents com ressonen els tambors?

Comença ja la teva lluita

Pel nou demà!

T'uniràs a aquesta fe?

Voldràs lluitar al meu costat?

Allà prop de la barricada

Hi ha un món que ha de ser guanyat!

Pots sentir el poble cantant?

Sents com ressonen els tambors?

Comença ja la teva lluita

Pel nou demà!

Un nou demà!

ACT1

Look Down (Prologue)

CHORUS

Look down, look down
Don't look 'em in the eye
Look down, look down
You're here until you die

1ST CONVICT

The sun is strong
It's hot as hell below

CHORUS

Look down, look down
there's twenty years to go.

2ND CONVICT

I've done no wrong
Sweet Jesus, hear my prayer

CHORUS

Look down, look down
Sweet Jesus doesn't care

3RD CONVICT

I know she'll wait
I know that she'll be true

CHORUS

Look down, look down
They've all forgotten you

4TH CONVICT

When I get free
You won't see me
Here for dust

CHORUS

Look down, look down
Don't look 'em in the eye.

5TH CONVICT

How long, O Lord
Before you let me die?

CHORUS

Look down, look down
You'll always be a slave
Look down, look down
You're standing in your grave.

JAVERT

Now bring me prisoner 24601
Your time is up
And your parole's begun
You know what that means.

VALJEAN

Yes, it means I'm free.

JAVERT

NO! It means you get
Your yellow ticket-of-leave
You are a thief.

VALJEAN

I stole a loaf of bread.

JAVERT

You robbed a house.

VALJEAN

I broke a window pane.
My sister's child was close to death
And we were starving.

JAVERT

You will starve again
Unless you learn the meaning of the law.

VALJEAN

I know the meaning of those 19 years
A slave of the law.

JAVERT

Five years for what you did
The rest because you tried to run
Yes, 24601.

VALJEAN

My name is Jean Valjean!

JAVERT

And I'm Javert!
Do not forget my name
Do not forget me
24601

CHORUS

Look down, look down
You'll always be a slave
Look down, look down
You're standing in your grave.

Valjean's Soliloquy/What Have I Done?

VALJEAN

What have I done?
Sweet Jesus, what have I done?
Become a thief in the night
Become a dog on the run
And have I fallen so far
And is the hour so late
That nothing remains but the cry of my hate?
The cries in the dark that nobody hears,
Here where I stand at the turning of the years?
If there's another way to go
I missed it twenty long years ago
My life was a war that could never be won
They gave me a number and murdered Valjean
When they chained me and left me for dead
Just for stealing a mouthful of bread

Yet why did I allow this man
To touch my soul and teach me love?
He treated me like any other
He gave me his trust
He called me brother
My life he claims for God above
Can such things be?
For I had come to hate this world
This world that always hated me

Take an eye for an eye!
Turn your heart into stone!
This is all I have lived for!
This is all I have known!
One word from him and I'd be back
Beneath the lash, upon the rack
Instead he offers me my freedom,
I feel my shame inside me like a knife
He told me that I have a soul,

How does he know?
What spirit came to move my life?
Is there another way to go?
I am reaching, but I fall
And the night is closing in
As I stare into the void
To the whirlpool of my sin
I'll escape now from that world
From the world of Jean Valjean
Jean Valjean is nothing now
Another story must begin!

At the End of the Day

POOR PEOPLE:

At the end of the day you're another day older,
And that's all you can say for the life of the poor.
It's a struggle, it's a war,
And there's nothing that anyone's giving.
One more day, standing about, what is it for?
One day less to be living.
At the end of the day you're another day colder,
And the shirt on your back doesn't keep out the chill.
And the righteous hurry past,
They don't hear the little ones crying...
And the winter is coming on fast, ready to kill.
One day nearer to dying!
At the end of the day there's another day dawning,
And the sun in the morning is waiting to rise.
And the waves crash on the sand,
Like a storm that'll break any second...
There's a hunger in the land,
There's a reckoning still to be reckoned...
And there's gonna be hell to pay,
At the end of the day!

FOREMAN:

At the end of the day you get nothing for nothing...
Sitting flat on your bum doesn't buy any bread.

WORKER:

There are children back at home,
And the children have got to be fed.
And you're lucky to be in a job.

FOREMAN:

And in a bed!

WORKERS:

And we're counting our blessings!

WOMAN:

Have you seen how the foreman is fuming today?
With his terrible breath and his wandering hands?
It's because little Fantine won't give him his way,
Take a look at his trousers, you'll see where he stands!

WOMAN:

And the boss, he never knows,
That the foreman is always on heat.
If Fantine doesn't look out,
Watch how she goes,
She'll be out on the street!

WORKERS:

At the end of the day it's another day over,
With enough in your pocket to last for a week,
Pay the landlord, pay the shop.
Keep on working as long as you're able.
Keep on working till you drop,
Or it's back to the crumbs on the table.
You've got to pay your way,
At the end of the day!

GIRL:

And what have we here, little innocent sister?
Come on Fantine, let's have all the news!

"Dear Fantine you must send us more money...
Cosette needs a doctor...
There's no time to lose!"

FANTINE:

Give that letter to me,
It is none of your business...
With a husband at home,
And a bit on the side.
Is there anyone here,
Who can swear before God,

She has nothing to fear?
She has nothing to hide?

VALJEAN: (as M. Madeleine)
Will someone tear these two apart?
What is this fighting all about?
This is a factory, not a circus!
Now come on ladies, settle down,
I run a business of repute,
I am the Mayor of this town.

[To the foreman...]

I look to you to sort this out,
And be as patient as you can...

[He goes back into the factory.]

FOREMAN:
Now someone say how this began!

GIRL:
At the end of the day she's the one who began it!
There's a kid that she's hiding in some little town.
There's a man she has to pay!
You can guess how she picks up the extra...
You can bet she's earning her keep sleeping around...
And the boss wouldn't like it!

FANTINE:
Yes it's true there's a child,
And the child is my daughter...
And her father abandoned us leaving us flat...
Now she lives with an innkeeper man and his wife,
And I pay for the child,
What's the matter with that???

WOMEN:
At the end of the day she'll be nothing but trouble,

And there's trouble for all when there's trouble for one.
While we're earning our daily bread,
She's the one with her hands in the butter.
You must send the slut away,
Or we're all gonna end in the gutter.
And it's us who'll have to pay,
At the end of the day!

FOREMAN:

I might have known the bitch could bite,
I might have known the cat had claws,
I might have guessed your little secret...
Ah, yes, the virtuous Fantine,
Who keeps herself so pure and clean,
You'd be the cause I had no doubt,
Of any trouble hereabout,
You play a virgin in the light...
But need no urgin' in the night...

GIRL:

She'll be laughing at you,
While she's having her men.

WOMEN:

She'll be nothing but trouble again and again.

WORKERS:

You must sack the girl today,
Sack the girl today!

FOREMAN:

Right my girl,
On your way.

I Dreamed A Dream

I dreamed a dream in time gone by
When hope was high
And life worth living
I dreamed that love would never die
I dreamed that God would be forgiving
Then I was young and unafraid
And dreams were made and used and wasted
There was no ransom to be paid
No song unsung
No wine untasted

But the tigers come at night
With their voices soft as thunder
As they tear your hopes apart
As they turn your dreams to shame

He slept a summer by my side
He filled my days with endless wonder
He took my childhood in his stride
But he was gone when autumn came

And still I dream he'll come to me
That we will live the years together
But there are dreams that cannot be
And there are storms we cannot weather!

I had a dream my life would be
So different from this hell I'm living
So different now, from what it seems
Now life has killed the dream I dreamed

Lovely Ladies

WHORES:

Lovely ladies
Waiting for a bite
Waiting for the customer
Who only comes at night
Lovely ladies
Waiting for the call
Standing up or lying down
Or any way at all
Bargain prices up against the wall

OLD WOMAN:

Come here, my dear
Let's see this trinket you wear
This bagatelle...

FANTINE

Madame, I'll sell it to you...

OLD WOMAN

I'll give you four

FANTINE

That wouldn't pay for the chain

OLD WOMAN

I'll give you five, you're far too eager to sell, it's up to you.

FANTINE

It's all I have

OLD WOMAN

That's not my fault

FANTINE

Please make it ten

OLD WOMAN

No more than five

My dear, we all must stay alive!

WHORES

Lovely ladies

Waiting in the dark

Ready for a thick one

Or a quick one in the park

Long time short time

Any time, my dear

Cost a little extra if you want to take all year!

Quick and cheap is underneath the pier!

CRONE

What pretty hair

What pretty locks you got there

What luck you got, it's worth a centime my dear

I'll take the lot

FANTINE

Don't touch me leave me alone

CRONE

Let's make a price, I'll give you all of ten francs

Just think of that!

FANTINE

It pays a debt

CRONE

Just think of that

FANTINE

What can I do? It pays a debt.
Ten francs may save my poor Cosette!

PIMP

Give me the dirt, who's that bit over there?

WHORE 1

A bit of skirt, she's the one sold her hair.

WHORE 2

She's got a kid sends her all that she can

PIMP

I might have known
There is always some man
Lovely lady, come along and join us!
Lovely lady!

WHORES

Come on dearie, why all the fuss?
You're no grander than the rest of us
Life has dropped you at the bottom of the heap
Join your sisters, make money in your sleep!
That's right dearie, let him have the lot
That's right dearie, show him what you've got!

Old men, young men, take 'em as they come
Harbor rats and alley cats and every type of scum
Poor men, rich men, leaders of the land
See them with their trousers off they're never quite as grand
All it takes is money in your hand!
Lovely ladies
Going for a song
Got a lot of callers
But they never stay for long

FANTINE

Come on, Captain

You can wear your shoes

Don't it make a change

To have a girl who can't refuse

Easy money

Lying on a bed

Just as well they never see

The shame that's in your head

Don't they know they're making love

To one already dead!

Who Am I?

VALJEAN:

He thinks that man is me
He knew him at a glance!
That stranger he has found
This man could be my chance!

Why should I save his hide?
Why should I right this wrong
When I have come so far
And struggled for so long?

If I speak, I am condemned.
If I stay silent, I am damned!

I am the master of hundreds of workers.
They all look to me.
How can I abandon them?
How would they live
If I am not free?

If I speak, they are condemned.
If I stay silent, I am damned!

Who am I?
Can I condemn this man to slavery
Pretend I do not feel his agony
This innocent who bears my face
Who goes to judgement in my place
Who am I?
Can I conceal myself for evermore?
Pretend I'm not the man I was before?
And must my name until I die
Be no more than an alibi?
Must I lie?
How can I ever face my fellow men?
How can I ever face myself again?

My soul belongs to God, I know
I made that bargain long ago
He gave me hope when hope was gone
He gave me strength to journey on

(He appears in front of the court)

Who am I? Who am I?
I am Jean Valjean!

(He unbuttons his shirt to reveal the number tattooed to his chest)

And so Javert, you see it's true
That man bears no more guilt than you!
Who am I?
24601!

Come to me/Fantine's Death

FANTINE:

Cosette, it's turned so cold
Cosette, it's past your bedtime
You've played the day away
And soon it will be night.
Come to me, Cosette, the light is fading
Don't you see the evening star appearing?
Come to me, and rest against my shoulder
How fast the minutes fly away and every minute colder.
Hurry near, another day is dying
Don't you hear, the winter wind is crying?
There's a darkness which comes without a warning
But I will sing you lullabies and wake you in the morning.

VALJEAN:

Oh, Fantine, our time is running out
But Fantine, I swear this on my life

FANTINE:

Look, Monsieur, where all the children play

VALJEAN:

Be at peace, be at peace evermore.

FANTINE:

My Cosette...

VALJEAN:

Shall live in my protection

Fantine:

Take her now

VALJEAN:

Your child will want for nothing

FANTINE

Good Monsieur, you come from God in Heaven.

VALJEAN

And none will ever harm Cosette

As long as I am living.

FANTINE

Take my hand,

The night grows even colder.

VALJEAN

Then I will keep you warm.

FANTINE

Take my child, I give her to your keeping.

VALJEAN

Take shelter from the storm

FANTINE

For God's sake, please stay till I am sleeping

And tell Cosette I love her

And I'll see her when I wake...

(Fantine dies)

Confrontation

JAVERT:

Valjean, at last,
 We see each other plain
 `M'sieur le Mayor',
 You wear a different chain.

VALJEAN:

Before you say another word, Javert
 Before you chain me up like a slave again
 Listen to me! There is something I must do.
 This woman leaves behind a suffering child.
 There is none but me who can intercede,
 In Mercy's name, three days are all I need.
 Then I'll return, I pledge my word.
 Then I'll return...

JAVERT:

You must think me mad!
 I've hunted you across the years
 A man like you can never change
 A man... such as you...

JAVERT (in counterpoint) & VALJEAN (in counterpoint)

Men like me can never change Believe of me what you will
 Men like you can never change
 No, 24601, There is a duty that I'm sworn to do
 My duty's to the law You know nothing of my life
 You have no right All I did was steal some bread
 So come with me 24601 You know nothing of the world
 Now the wheel has turned around You would sooner see me dead
 Jean Valjean means nothing now But not before I see this justice done
 Dare you talk to me of crime I am warning you Javert
 And the price you had to pay I'm a stronger man by far
 Every man is born in sin There is power in me yet
 Every man must choose his way My race is not yet run
 You know nothing of Javert I am warning you Javert

I was born inside a jail There is nothing I won't dare
I was born with scum like you! If I have to kill you here
I am from the gutter too! I'll do what must be done!

VALJEAN

And this I swear to you tonight

JAVERT

There is no place for you to hide

VALJEAN

Your child will live within my care

JAVERT

Wherever you may hide away

VALJEAN

And I will raise her to the light.

VALJEAN & JAVERT

I swear to you, I will be there!

Castle On a Cloud

YOUNG COSETTE:

There is a castle on a cloud,
I like to go there in my sleep,
Aren't any floors for me to sweep,
Not in my castle on a cloud.

There is a room that's full of toys,
There are a hundred girls and boys,
Nobody shouts or talks too loud,
Not in my castle on a cloud.

There is a lady all in white,
Holds me and sings a lullaby,
She's nice to see and she's soft to touch,
She says "Cosette, I love you very much."

I know a place where no one's lost,
I know a place where no one cries,
Crying at all is not allowed.
Not in my castle on a cloud.

Master of the House

THÉNARDIER:

Welcome, M'sieur

Sit yourself down

And meet the best

Innkeeper in town

As for the rest

All of 'em crooks

Roeking their guests

And cooking the books

Seldom do you see

Honest men like me

A gent of good intent

Who's content to be

Master of the house

Doling out the charm

Ready with a handshake

And an open palm

Tells a saucy tale

Makes a little stir

Customers appreciate a bon-viveur

Glad to do a friend a favor

Doesn't cost me to be nice

But nothing gets you nothing

Everything has got a little price!

Master of the house

Keeper of the zoo

Ready to relieve 'em

Of a sou or two

Watering the wine

Making up the weight

Pickin' up their knick-knacks

When they can't see straight

Everybody loves a landlord

Everybody's bosom friend

I do whatever pleases Jesus!
Won't I bleed 'em in the end!

THÉNARDIER & DRINKERS:

Master of the house
Quick to catch yer eye
Never wants a passerby
To pass him by
Servant to the poor
Butler to the great
Comforter, philosopher,
And lifelong mate!
Everybody's boon companion
Everybody's chaperone

THÉNARDIER:

But lock up your valises
Jesus! Won't I skin you to the bone!

Enter M'sieur
Lay down your load
Unlace your boots
And rest from the road
This weighs a ton
Travel's a curse
But here we strive
To lighten your purse
Here the goose is cooked
Here the fat is fried
And nothing's overlooked
Till I'm satisfied

Food beyond compare
Food beyond belief
Mix it in a mincer
And pretend it's beef
Kidney of a horse
Liver of a cat

Filling up the sausages

With this and that

Residents are more than welcome

Bridal suite is occupied

Reasonable charges

Plus some little extras on the side!

Charge 'em for the lice

Extra for the mice

Two percent for looking in the mirror twice

Here a little slice

There a little cut

Three percent for sleeping with the window shut

When it comes to fixing prices

There are a lot of tricks he knows

How it all increases

All those bits and pieces

Jesus! It's amazing how it grows!

THÉNARDIER & CHORUS:

Master of the house

Quick to catch yer eye

Never wants a passerby

To pass him by

Servant to the poor

Butler to the great

Comforter, philosopher,

And lifelong mate!

Everybody's boon companion

Gives 'em everything he's got

THÉNARDIER:

Dirty bunch of geezers

Jesus! What a sorry little lot!

MME. THÉNARDIER:

I used to dream

That I would meet a prince

But God Almighty,
Have you seen what's happened since?
Master of the house?
Isn't worth me spit!
'Comforter, philosopher'
- and lifelong shit!
Cunning little brain
Regular Voltaire
Thinks he's quite a lover
But there's not much there
What a cruel trick of nature
Landed me with such a louse
God knows how I've lasted
Living with this bastard in the house!

THÉNARDIER & DRINKERS:

Master of the house!

MME. THÉNARDIER:

Master and a half!

THÉNARDIER & DRINKERS:

Comforter, philosopher

MME. THÉNARDIER:

Don't make me laugh!

THÉNARDIER: & DRINKERS:

Servant to the poor

Butler to the great

MME. THÉNARDIER:

Hypocrite and toady

And inebriate!

THÉNARDIER & DRINKERS:

Everybody bless the landlord!

Everybody bless his spouse!

THÉNARDIER:

Everybody raise a glass!

MME. THÉNARDIER:

Raise it up the master's ass!

ALL:

Everybody raise a glass to the master of the house!

Look Down (Paris)

BEGGARS:

Look down and see the beggars at your feet
Look down and show some mercy if you can
Look down and see the sweepings of the streets
Look down, look down,
Upon your fellow man!

GAVROCHE:

How do you do? My name's Gavroche
These are my people, here's my patch
Not much to look at, nothing posh
Nothing that you'd call up to scratch
This is my school, my high society
Here in the slums of Saint Michele
We live on crumbs of humble piety
Tough on the teeth, but what the hell!
Think you're poor?
Think you're free?
Follow me, follow me!

BEGGARS:

Look down, and show some mercy if you can
Look down, look down, upon your fellow man

OLD BEGGAR WOMAN:

What you think yer at?
Hanging round me pitch?
If you're new around here, girl
You've got a lot to learn

YOUNG PROSTITUTE:

Listen you old bat
Crazy bloody witch
'Least I give my customers
Some pleasure in return

OLD BEGGAR WOMAN:

I know what you give!
Give 'em all the pox!
Spread around your poison
Till they end up in a box

PIMP:

Leave the poor old cow,
Move it, Madeleine
She used to be no better
Till the clap got to her brain

BEGGARS:

When's it gonna end?
When we gonna live?
Something's gotta happen now or
Something's gonna give...
It'll come, it'll come, it'll come
It'll come, it'll come, it'll come

ENJORAS:

Where the leaders of the land?
Where are the swells who run this show?

MARIUS:

Only one man - and that's Lamarque
Speaks for these people here below

BEGGARS:

See our children fed
Help us in our shame
Something for a crust of bread
In Holy Jesus' name

URCHIN:

In the Lord's Holy name.

BEGGARS:

In his name, in his name, in his name...

MARIUS:

Lamarque is ill and fading fast!
Won't last the week out so they say

ENJORAS:

With all the anger in the land
How long before the judgement day?
Before we cut the fat ones down to size?
Before the barricades arise?

GAVROCHE:

Watch out for old Thenardier
All of his family is on the make
Once ran a hash-house down the way
Bit of a swine and no mistake
He's got a gang
The bleeding layabout
Even his daughter does her share
That's Eponine, she knows her way about
Only a kid, but hard to scare
Do we care?
Not a cuss!
Long live us, long live us!

BEGGARS:

Look down, and show some mercy if you can
Look down, look down, upon your fellow man!

Stars

JAVERT

There, out in the darkness

A fugitive running

Fallen from God

Fallen from grace

God be my witness

I never shall yield

Till we come face to face

Till we come face to face

He knows his way in the dark

Mine is the way of the Lord

Those who follow the path of the righteous

Shall have their reward

And if they fall as Lucifer fell

The flames

The sword

Stars

In your multitudes

Scarce to be counted

Filling the darkness

With order and light

You are the sentinels

Silent and sure

Keeping watch in the night

Keeping watch in the night

You know your place in the sky

You hold your course and your aim

And each in your season

Returns and returns

And is always the same

And if you fall as Lucifer fell

You fall in flames!

And so it must be
For so it is written
On the doorway to paradise
That those who falter and those who fall
Must pay the price!

Lord let me find him
That I may see him
Safe behind bars
I will never rest
Till then, this I swear
This I swear by the stars!

ABC Cafe/Red and Black

COMBEFERRE:

At Notre Dame

The sections are prepared!

FEUILLY:

At Rue de Bac

They're straining at the leash!

COURFEYRAC:

Students, workers, everyone

There's a river on the run

Like the flowing of the tide

Paris coming to our side!

ENJOLRAS:

The time is near...

So near.. it's stirring the blood in their veins!

And yet beware...

Don't let the wine go to your brains!

For the army we fight is a dangerous foe

With the men and the arms that we never can match

Oh, it's easy to sit here and swat 'em like flies

But the national guard will be harder to catch.

We need a sign

To rally the people

To call them to arms

To bring them in line!

Marius, you're late.

JOLY:

What's wrong today?

You look as if you've seen a ghost.

GRANTAIRE:

Some wine and say what's going on!

MARIUS:

A ghost you say... a ghost maybe
She was just like a ghost to me
One minute there, then she was gone!

GRANTAIRE:

I am agog!
I am aghast!
Is Marius in love at last?
I have never heard him `ooh' and `aah'
You talk of battles to be won
But here he comes like Don Ju-an
It's better than an opera!

ENJOLRAS:

It is time for us all
To decide who we are...
Do we fight for the right
To a night at the opera now?
Have you asked of yourselves
What's the price you might pay?
Is it simply a game
For rich young boys to play?
The colors of the world
Are changing
Day by day...
Red - the blood of angry men!
Black - the dark of ages past!
Red - a world about to dawn!
Black - the night that ends at last!

MARIUS:

Had you been there tonight
You might know how it feels
To be struck to the bone
In a moment of breathless delight!
Had you been there tonight
You might also have known

How the world may be changed
In just one burst of light!
And what was right
Seems wrong
And what was wrong
Seems right...

GRANTAIRE:

Red...

MARIUS:

I feel my soul on fire!

GRANTAIRE:

Black...

MARIUS:

My world if she's not there...

ALL:

Red...

MARIUS:

The color of desire!

ALL:

Black...

MARIUS:

The color of despair!

ENJOLRAS:

Marius, you're no longer a child
I do not doubt you mean it well
But now there is a higher call
Who cares about your lonely soul
We strive toward a larger goal
Our little lives don't count at all!

ALL:

Red - the blood of angry men!

Black - the dark of ages past!

Red - a world about to dawn!

Black - the night that ends at last!

Do you hear the people sing?

ENJOLRAS:

Do you hear the people sing?
Singing a song of angry men?
It is the music of a people
Who will not be slaves again!
When the beating of your heart
Echoes the beating of the drums
There is a life about to start
When tomorrow comes!

COMBEFERRE:

Will you join in our crusade?
Who will be strong and stand with me?
Beyond the barricade
Is there a world you long to see?
Courfeyrac:
Then join in the fight
That will give you the right to be free!

ALL:

Do you hear the people sing?
Singing a song of angry men?
It is the music of a people
Who will not be slaves again!
When the beating of your heart
Echoes the beating of the drums
There is a life about to start
When tomorrow comes!

FEUILLY:

Will you give all you can give
So that our banner may advance
Some will fall and some will live
Will you stand up and take your chance?

The blood of the martyrs
Will water the meadows of France!

ALL:

Do you hear the people sing?
Singing a song of angry men?
It is the music of a people
Who will not be slaves again!
When the beating of your heart
Echoes the beating of the drums
There is a life about to start
When tomorrow comes!

In My Life

COSETTE:

How strange, this feeling that my life's begun at last
 This change, can people really fall in love so fast?
 What's the matter with you, Cosette?
 Have you been too much on your own?
 So many things unclear
 So many things unknown.

In my life
 There are so many questions and answers
 That somehow seem wrong
 In my life
 There are times when I catch in the silence
 The sigh of a faraway song
 And it sings
 Of a world that I long to see
 Out of reach
 Just a whisper away
 Waiting for me!

Does he know I'm alive?
 Do I know if he's real?
 Does he see what I see?
 Does he feel what I feel?

In my life
 I'm no longer alone
 Now that love in my life
 Is so near
 Find me now, find me here!

VALJEAN:

Dear Cosette,
 You're such a lonely child
 How pensive, how sad you seem to me
 Believe me, were it within my power
 I'd fill each passing hour
 How quiet it must be, I can see
 With only me for company.

COSETTE:

There's so little I know
 That I'm longing to know
 Of the man that you were
 In a time long ago
 There's so little you say
 Of the life you have known
 Why you keep to yourself
 Why we're always alone
 So dark, so dark and deep
 The secrets that you keep!
 In my life

Please forgive what I say,
 You are loving and gentle and good.
 But Papa, dear Papa,
 In your eyes I am still like the child
 Who is lost in a wood

VALJEAN:

No more words
 No more words, it's a time that is dead
 There are words
 That are better unheard, better unsaid.

COSETTE:

In my life
 I'm no longer a child and I yearn
 For the truth that you know
 Of the years... years ago!

VALJEAN:

You will learn
 Truth is given by God
 To us all
 In our time
 In our turn

MARIUS:

In my life
 She has burst like the music of angels
 The light of the sun
 And my life seems to stop
 As if something is over
 And something has scarcely begun.

Eponine, you're the friend who has brought me here.
 Thanks to you I am at one with the Gods and Heaven is near!
 And I soar through a world that is new that is free...

EPONINE:

Every word that he says is a dagger in me!
 In my life
 There's been no-one like him anywhere.
 Anywhere, where he is...
 If he asked... I'd be his.

MARIUS & EPONINE:

In my life
 There is someone who touches my life

MARIUS:

Waiting near

EPONINE:

Waiting here

A Heart Full of Love

MARIUS:

A heart full of love
A heart full of song
I'm doing everything all wrong
Oh God, for shame
I do not even know your name
Dear Mad'moiselle
Won't you say?
Will you tell?

COSETTE:

A heart full of love
No fear, no regret

MARIUS:

My name is Marius Pontmercy

COSETTE:

And mine's Cosette

MARIUS:

Cosette, I don't know what to say

COSETTE:

Then make no sound

MARIUS:

I am lost

COSETTE:

I am found!

MARIUS: (EPONINE)

A heart full of love (He was never mine to lose)

COSETTE:

A heart full of you (Why regret what could not be?)

MARIUS:

A single look and then I knew.

COSETTE:

I knew it too. (These are words he'll never say, not to me...)

MARIUS:

From today... (Not to me...No...for me)

COSETTE:

Every day

COSETTE & MARIUS:

For it isn't a dream (His heart full of love)

Not a dream (He will never)

After all! (Feel this way...)

One Day More

VALJEAN

One day more!
Another day, another destiny.
This never-ending road to Calvary;
These men who seem to know my crime
Will surely come a second time.
One day more!

MARIUS

I did not live until today.
How can I live when we are parted?

VALJEAN

One day more.

MARIUS & COSETTE

Tomorrow you'll be worlds away
And yet with you, my world has started!

EPONINE

One more day all on my own.

MARIUS & COSETTE

Will we ever meet again?

EPONINE

One more day with him not caring.

MARIUS & COSETTE

I was born to be with you.

EPONINE

What a life I might have known.

MARIUS & COSETTE

And I swear I will be true!

EPONINE

But he never saw me there!

ENJOLRAS

One more day before the storm!

MARIUS

Do I follow where she goes?

ENJOLRAS

At the barricades of freedom.

MARIUS

Shall I join my brothers there?

ENJOLRAS

When our ranks begin to form

MARIUS

Do I stay; do I dare?

ENJOLRAS

Will you take your place with me?

ALL

The time is now, the day is here!

VALJEAN

One day more!

JAVERT

One day more to revolution,

We will nip it in the bud!

We'll be ready for these schoolboys

They will wet themselves with blood!

VALJEAN

One day more!

M. & MME. THENARDIER

Watch 'em run amuck,
Catch 'em as they fall,
Never know your luck
When there's a free for all,
Here a little `dip'
There a little `touch'
Most of them are goners
So they won't miss much!

STUDENTS (2 GROUPS)

- 1: One day to a new beginning
- 2: Raise the flag of freedom high!
- 1: Every man will be a king
- 2: Every man will be a king
- 1: There's a new world for the winning
- 2: There's a new world to be won

ALL

Do you hear the people sing?

MARIUS

My place is here, I fight with you!

VALJEAN

One day more!

MARIUS & COSETTE

I did not live until today.

EPONINE

One more day all on my own!

MARIUS & COSETTE

How can I live when we are parted?

JAVERT

We will join these people's heroes

We will follow where they go

We will learn their little Secrets,

We will know the things they know.

VALJEAN

One day more!

MARIUS & COSETTE

Tomorrow you'll be worlds away

EPONINE

What a life I might have known!

MARIUS & COSETTE

And yet with you my world has started

JAVERT

One more day to revolution

We will nip it in the bud

We'll be ready for these schoolboys

THENARDIERS

Watch 'em run amok

Catch 'em as they fall

Never know your luck

When there's a free-for-all!

VALJEAN

Tomorrow we'll be far away,

Tomorrow is the judgement day

ALL

Tomorrow we'll discover

What our God in Heaven has in store!

One more dawn

One more day

One day more!

ACT 2

On My Own

On my own
Pretending he's beside me
All alone,
I walk with him 'til morning
Without him,
I feel his arms around me
And when I lose my way I close my eyes
And he has found me

In the rain, the pavement shines like silver
All the lights are misty in the river
In the darkness, the trees are full of starlight
And all I see is him and me forever and forever

And I know it's only in my mind
That I'm talking to myself and not to him
And although I know that he is blind
Still I say there's a way for us

I love him
But when the night is over
He is gone,
The river's just a river
Without him,
The world around me changes
The trees are bare and everywhere
The streets are full of strangers...

I love him
But every day I'm learning
All my life,
I've only been pretending
Without me,
His world will go on turning
A world that's full of happiness
That I have never known!

I love him...

But only on my own.

A Little Fall Of Rain

EPONINE

Don't you fret, M'sieur Marius
I don't feel any pain
A little fall of rain
Can hardly hurt me now
You're here, that's all I need to know
And you will keep me safe
And you will keep me close
And rain will make the flowers grow.

MARIUS

But you will live, 'Ponine - dear God above...
If I could close your wounds with words of love...

EPONINE

Just hold me now, and let it be.
Shelter me, comfort me...

MARIUS

You would live
A hundred years
If I could show you how
I won't desert you now...

EPONINE

The rain can't hurt me now
This rain will wash away what's past
And you will keep me safe
And you will keep me close
I'll sleep in your embrace at last
The rain that brings you here
Is Heaven-blessed!
The skies begin to clear
And I'm at rest
A breath away from where you are
I've come home from so far

EPONINE/ MARIUS (in counterpoint)

E: So don't you fret, M'sieur Marius

M:Hush-a-bye, dear Eponine

E: I don't feel any pain

M: You won't feel any pain

E: A little fall of rain

M: A little fall of rain

E: Can hardly hurt me now

M: Can hardly hurt you now

M: I'm Here

E: That's all I need to know

E: And you will keep me safe

M:I will stay with you

E: And you will keep me close

M:Till you are sleeping

E:And rain

M:And rain

E:Will make the flowers

M:Will make the flowers grow.

Drink With Me

ENJOLRAS

Marius, rest.

FEUILLY

Drink with me

To days gone by

Sing with me

The songs we knew

PROUVAIRE

Here's to pretty girls

Who went to our heads

JOLY

Here's to witty girls

Who went to our beds

ALL

Here's to them

And here's to you!

GRANTAIRE

Drink with me

To days gone by

Can it be

You fear to die?

Will the world remember you

When you fall?

Could it be your death

Means nothing at all?

Is your life just one more lie?

MEN

Drink with me

To days

Gone by

To the life

That used
To be
Let the wine of friendship
Never run dry Women
Drink with me
To days
Gone by
To the life
That used
To be
At the shrine of friendship
Never say die

ALL

Here's to you
And here's
To me...

MARIUS

Do I care if I should die
Now she goes across the sea?
Life without Cosette
Means nothing at all
Would you weep, Cosette,
Should Marius fall?
Will you weep,
Cosette,
For me?

Bring Him Home

VALJEAN:

God on high
Hear my prayer
In my need
You have always been there.

He is young
He's afraid
Let him rest
Heaven blessed.
Bring him home
Bring him home
Bring him home.
He's like the son I might have known
If God had granted me a son.
The summers die
One by one
How soon they fly
On and on
And I am old
And will be gone.
Bring him peace
Bring him joy
He is young
He is only a boy
You can take
You can give
Let him be
Let him live
If I die
Let me die
Let him live
Bring him home!

Dog Eats Dog (The Sewers)

THENARDIER

Here's a hint of gold
Stuck into a tooth
Pardon me M'sieur
You won't be needing this no more.
Shouldn't be too hard to sell.
Add it to the pile
Add it to the stock
Here among the sewer rats
A breath away from hell
You get accustomed to the smell.

Well someone's got to clean 'em up, my friends
Bodies on the highway
Law and order upside down
Someone's got to collect their odds and ends
As a service to the town!

(Valjean arrives, carrying Marius, and collapses. Thenardier robs Marius.)

Here's a tasty ring
Pretty little thing
Wouldn't want to waste it
That would really be a crime
Thank you sir, I'm in your debt
Here's another toy
Take it off the boy
His heart's no longer going
And he's lived his little time
But his watch is ticking yet!

Well, someone's got to clean them up, my friends
Before the little harvest
Disappears into the mud
Someone's got to collect their odds and ends
When the gutters run with blood.

It's a world where the dog eats the dog
Where they kill for bones in the street
And God in His Heaven
He don't interfere
'Cause he's dead as the stiffs at my feet
I raise my eyes to see the heavens
And only the moon looks down
The harvest moon shines down!

(He turns over Valjean's body, recognizes him, and leaves. Eventually, Valjean picks up Marius again and walks through the sewers. As they emerge, they meet Javert.)

VALJEAN

It's you, Javert
I knew you wouldn't wait too long
The faithful servant at his post once more!
This man's done no wrong,
And he needs a doctor's care.

JAVERT

I warned you I would not give in
I won't be swayed

VALJEAN

Another hour yet
And then I'm yours
And all our debts are paid.

JAVERT

The man of mercy
Comes again
And talks of justice

VALJEAN

Come, time is running short
Look down, Javert
He's standing in his grave

Give way, Javert
There is a life to save.

JAVERT

Take him Valjean,
Before I change my mind
I will be waiting
24601.

(Valjean carries Marius off.)

Javert's Soliloquy

JAVERT

Who is this man?
What sort of devil is he?
To have me caught in a trap
And choose to let me go free?
It was his hour at last
To put a seal on my fate,
Wipe out the past
And wash me clean off the slate
All it would take was a flick of his knife,
Vengeance was his and he gave me back my life!
Damned if I'll live in the debt of a thief
Damned if I'll yield at the end of the chase
I am the law and the law is not mocked
I'll spit his pity right back in his face
There is nothing on Earth that we share!
It is either Valjean or Javert!

How can I now allow this man
To hold dominion over me?
This desperate man that I have hunted
He gave me my life.
He gave me freedom.
I should have perished by his hand
It was his right.
It was my right to die as well,
Instead I live, but live in hell

And my thoughts fly apart,
Can this man be believed?
Shall his sins be forgiven?
Shall his crimes be reprieved.....?

And must I now begin to doubt,
Who never doubted all these years?
My heart is stone, and still it trembles.

The world I have known is lost in shadow.
Is he from heaven or from hell?
And does he know,
That granting me my life today,
This man has killed me even so.

Turning

WOMEN

Did you see them

Going off to fight?

Children of the barricade

Who didn't last the night?

Did you see them

Lying where they died?

Someone used to cradle them

And kiss them when they cried.

Did you see them

Lying side by side?

Who will wake them?

No one ever will.

No one ever told them

That a summer day can kill.

They were schoolboys

Never held a gun

Fighting for a new world

That would rise up like the sun

Where's that new world

Now the fighting's done?

Nothing changes, nothing ever will

Every year another brat, another mouth to fill.

Same old story, what's the use of tears?

What's the use of praying if there's nobody who hears?

Turning, turning, turning, turning, turning

Empty Chairs at Empty Tables

MARIUS

There's a grief that can't be spoken
There's a pain goes on and on
Empty chairs at empty tables
Now my friends are dead and gone

Here they talked of revolution
Here it was they lit the flame
Here they sang about tomorrow
And tomorrow never came.

From the table in the corner
They could see a world reborn
And they rose with voices ringing
I can hear them now!
The very words that they had sung
Became their last communion
On the lonely barricade..
At dawn.

Oh my friends, my friends forgive me.

(The ghosts of those who died on the barricade appear.)

That I live and you are gone
There's a grief that can't be spoken
There's a pain goes on and on

Phantom faces at the window
Phantom shadows on the floor
Empty chairs at empty tables
Where my friends will meet no more.

(The ghosts fade away.)

Oh my friends, my friends, don't ask me
What your sacrifice was for

Empty chairs at empty tables

Where my friends will sing no more...

Everyday/A Heart Full of Love

COSETTE

Every day
You walk with stronger step
You walk with longer step
The worst is over

MARIUS

Every day
I wonder every day
Who was it brought me here
From the barricade?

COSETTE

Don't think about it, Marius.
With all the years ahead of us!
I will never go away
And we will be together
Every day. Every day,
We'll remember that night
And the vow that we made:

'A heart full of love
A night full of you'

The words are old
But always true
Oh, God, for shame
You did not even know my name.

MARIUS

Dear Mad'moiselle
I was lost in your spell.

(Valjean enters, unnoticed.)

COSETTE

A heart full of love

No fear no regret

`My name is Marius Pontmercy' Valjean [to himself]

She was never mine to keep

She is youthful

She is free.

MARIUS

Cosette, Cosette!

COSETTE

I saw you waiting and I knew.

Love is the garden of the young

MARIUS

Waiting for you

At your feet Let it be

COSETTE

At your call

Let it be

MARIUS & COSETTE

At your call

A heart full of love

This I give you

On this day.

Valjean's Confession

JEAN VALJEAN

Not another word my son,
There's something now that must be done
You've spoken from the heart
And I must do the same
There is a story, sir
Of slavery and shame
That you alone must know.

I never told Cosette
She had enough of tears
She's never known the truth
Of the story you must hear
Of years ago.

There lived a man named Jean Valjean
He stole some bread to save his sister's son
For nineteen winters served his time
In sweat he washed away his crime
Years ago
He broke parole and lived a life apart
How could he tell Cosette and break her heart?
It's for Cosette that this must be faced
If he is caught she is disgraced
The time is come to journey on
And from this day he must be gone
Who am I?
Who am I?

MARIUS

You're Jean Valjean.
What can I do
That will turn you from this?
Monsieur, you cannot leave
Whatever I tell my beloved Cosette
She will never believe!

JEAN VALJEAN

Make her believe

I have gone on a journey

A long way away

Tell her my heart was too full for farewells

It is better this way

Promise me, M'sieur, Cosette will never know.

MARIUS

I give my word.

JEAN VALJEAN

... what I have spoken, why I must go.

MARIUS.

For the sake of Cosette, it must be so.

Wedding Chorale/Beggars At the Feast

CHORUS

Ring out the bells upon this day of days!
May all the angels of the Lord above
In jubilation sing their songs of praise!
And crown this blessed time with peace and love.

MAJOR DOMO

The Baron and Baroness de Thenard wish to pay their
respects to the groom!

THENARDIER

I forget where we met
Was it not at the Chateau Lafarge
Where the duke did that puke
Down the Duchess's de-coll-etage?

MARIUS

No, `Baron de Thenard'
The circles I move in are humbler by far.
Go away, Thenardier!
Do you think I don't know who you are?

MME. THENARDIER

He's not fooled, told you so.
Show M'sieur what you've come here to show.
Tell the boy what you know!

MME. THENARDIER

Pity to disturb you at a feast like this
But five hundred francs surely wouldn't come amiss.

MARIUS

In God's name say what you have to say.

THENARDIER

But first you pay!

What I saw, clear as light
Jean Valjean in the sewers that night
Had this corpse on his back
Hanging there like a great bloody sack.
I was there, never fear
Even found me this fine souvenir!

(Thenardier shows Marius a ring.)

MARIUS

I know this! This was mine!
Surely this is some heavenly sign!

THENARDIER

One more thing, mark this well
It was the night the barricades fell.

MARIUS

Then it's true, then I'm right
Jean Valjean was my savior that night!

(Marius hits Thenardier and then throws money at him.)

As for you, take this too!
God forgive the things that we do.

Come my love, come Cosette
This day's blessings are not over yet!

THENARDIER

Ain't it a laugh?
Ain't it a treat?
Hob-nobbin' here
Among the elite?
Here comes a prince
There goes a Jew.
This one's a queer
But what can you do?
Paris at my feet

Paris in the dust
And here I'm breaking bread
With the upper crust!
Beggar at the feast!
Master of the dance!
Life is easy pickings
If you grab your chance.
Everywhere you go
Law-abiding folk
Doing what is decent
But they're mostly broke!
Singing to the Lord on Sundays
Praying for the gifts He'll send.

M. AND MME. THENARDIER

But we're the ones who take it
We're the ones who make it in the end!
Watch the buggers dance
Watch 'em till they drop
Keep your wits about you
And you stand on top!
Masters of the land
Always get our share
Clear away the barricades
And we're still there!
We know where the wind is blowing
Money is the stuff we smell
And when we're rich as Croesus
Jesus! Won't we see you all in hell!

Epilogue/Finale

VALJEAN

Alone I wait in the shadows
I count the hours till I can sleep
I dreamed a dream Cosette stood by
It made her weep to know I die.
Alone at the end of the day
Upon this wedding night I pray
Take these children, my Lord, to thy embrace
And show them grace.

God on high
Hear my prayer
Take me now
To thy care
Where You are
Let me be
Take me now
Take me there
Bring me home
Bring me home.

(Fantine's spirit appears to Valjean.)

FANTINE

M'sieur, I bless your name
M'sieur, lay down your burden
You raised my child in love
And you will be with god.

VALJEAN (interjecting)

I am ready, Fantine
At the end of my days
She's the best of my life.

(Marius and Cosette rush into the room, but they do not see Fantine.)

COSETTE

Papa, papa, I do not understand!
Are you alright? They said you'd gone away.

VALJEAN

Cosette, my child, am I forgiven now?
Thank God, thank God, I've lived to see this day.

MARIUS

It's you who must forgive a thoughtless fool
It's you who must forgive a thankless man
It's thanks to you that I am living
And again I lay down my life at your feet.

Cosette, your father is a saint.
When they wounded me
He took me from the barricade
Carried like a babe
And brought me home to you!

VALJEAN

Now you are here
Again beside me
Now I can die in peace
For now my life is blessed

COSETTE

You will live, Papa, you're going to live
It's too soon, too soon to say goodbye.

VALJEAN

Yes, Cosette, forbid me now to die
I'll obey
I will try
On this page
I write my last confession
Read it well
When I at last am sleeping.

It's a story
Of those who always loved you
Your mother gave her life for you
Then gave you to my keeping.

FANTINE

Come with me
Where chains will never bind you
All your grief
At last, at last behind you.
Lord in Heaven
Look down on him in mercy.

VALJEAN

Forgive me all my trespasses
And take me to your glory.

VALJEAN, FANTINE, & EPONINE

Take my hand
And lead me to salvation
Take my love
For love is everlasting.
And remember
The truth that once was spoken
To love another person
Is to see the face of God!

CHORUS

Do you hear the people sing
Lost in the valley of the night?
It is the music of a people
Who are climbing to the light.

For the wretched of the earth
There is a flame that never dies.
Even the darkest night will end
And the sun will rise.

They will live again in freedom
In the garden of the Lord.
They will walk behind the plough-share,
They will put away the sword.
The chain will be broken
And all men will have their reward.

Will you join in our crusade?
Who will be strong and stand with me?
Somewhere beyond the barricade
Is there a world you long to see?
Do you hear the people sing?
Say, do you hear the distant drums?
It is the future that they bring
When tomorrow comes!

Will you join in our crusade?
Who will be strong and stand with me?
Somewhere beyond the barricade
Is there a world you long to see?
Do you hear the people sing?
Say, do you hear the distant drums?
It is the future that they bring
When tomorrow comes...
Tomorrow comes!